

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

FÜSUN ÖNAL

HAYATI DENEDİM

4. baskı

HAYATI DENEĞİM
Fűsun  nal

Türkiye'de yayın hakkı
© 1993, İNKILÂP KİTABEVİ
Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Ankara Cad. No. 95, İstanbul
Tel: 522 28 51 - 526 86 41

Dördüncü Baskı: Haziran, 1993
Üçüncü Baskı: Mart, 1992
İkinci Baskı: Mart, 1991
Birinci Baskı: Kasım, 1990

Ön ve Arka Kapak
Fotoğrafları:
CENGİZ TUNAY

Dizgi:
PAMUKÇUOĞLU
Tel: 513 81 43

ISBN 975-10-0495-0
93-34-Y-0051-0510

Baskı:
Anka Ofset
Cemalnadir Sok. 24
Cağaloğlu-İSTANBUL
1993

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Füsun Önal

HAYATI DENEDİM

4. BASKI

İNKILÂP KİTABEVİ

YAYIN SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Ankara Cad. 95-34410 İSTANBUL

Yazarımızın yayınevimize yazdığı kitaplar

HAYATI DENEDİM

1. Baskı Kasım 1990
2. Baskı Mart 1991
3. Baskı Mart 1992
4. Baskı Temmuz 1993

BAŞKALARI DA HAYATI DENİYOR

1. Baskı Kasım 1991
2. Baskı Şubat 1992

**HERKESE ÖZGÜRLÜK ANNE,
AMA BANA DA...**

1. Baskı Kasım 1992
2. Baskı Mayıs 1993

Yazarımızın Yayınevimize
yazmakta olduğu yeni kitap

RUHSAR HANIM

BENİ YARATANLARA...
ANNEME VE BABAMA...

*Kitap dünyasında
Beni ilk keşfeden editörüm
Tarık Dursun K. 'ya, bu
konuda beni yüreklendiren,
"paylaşmaktan"
bıkmayan Meral'e,
dertdaşım arkadaşlarıma,
bana yazma zevkini
aşıl原因an edebiyat hocalarım
Fevziye Karam Mehmet
ve Râzan Bilmen'e,
ilham kaynağım H. Fırat'a,
"YAZ" diyen arkadaşım
Duygu Asena'ya,
kitabımı okuyan herkese ve
kitabımın hazırlanışında
emeği geçen sevgili
arkadaşlarıma
"teşekkür ediyorum" demek
çok az gelecek...*

BÖLÜM BAŞLIKLARI

II. FÜSUN... (FÜSUN THE SECOND).....	9
Güncelerim... Düşlerim... Hüzünlerim... Sevinçlerim ...	11
Babaannem Gökyüzündeymiş	13
Tam Bir Süslü Hanımefendiydim.....	14
Ankara'ya Taşınıyoruz.....	16
Kara Suratlı İlkokul Önlüklerinden Nep Nefret Ettim....	18
İlkokul Aşkım.....	19
Evlilik Lafı Beni Artık Çileden Çıkartıyor.....	20
Bekâret Bayrağımı İlk Dalgalandırışım.....	21
Dua Etmek Tanrı ile Konuşmak Gibi.....	26
Çiçekleri Sevmeyi O Bahçede Öğrendim.....	27
Affet Beni Orhan Veli.....	29
Güzelim Vapurlar, Çın Çın Tramvaylar.....	29
İnsanlar Neden Böyle?.....	32
Fırat... Ebedi Aşkım.....	33
Tarih: Mayıs.....	35
"Eski Biri"ne Yıllar Sonra Merhaba!.....	39
Aslan Anneannem Benim.....	41
Gizli Mutsuzluklar.....	42
Eskiden İnsanlar Evlerinde Mutluydu.....	47
Nerede Eski Komşuluklar?.....	51
Onu Yıllar Sonra Fark Ettim.....	52
Onu İnceliyordum... Gözlerini... Alnını... Her Şeyini.....	54
12 Mart Sıraları... "Hair Müzikali"nde Oynuyorum.....	58
Ege'de Barış Köprüsü Kurulmalı.....	62
Herkes Benim İçin Bir.....	64
Benim Bir Öyküm Var.....	67
Çocuk.....	70
Ben.....	72

Herkesi Hayvan Dostu Olmaya Çağırıyorum.....	74
T.C. III. Cumhurbaşkanı.....	76
Küçük Show-Girl.....	77
Annem, Tiyatro Sevdamı Engelliyor.....	79
Fırat, Mesleğimi Çaktırmadan Kıskanıyor.....	82
VII. Cumhurbaşkanı.....	83
Rüya Balayım.....	87
Sen Bensiz, Ben Sensiz.....	92
Kurallara Bir Türlü Uyamadım.....	93
Hepiniz Dostum Olun.....	96
Kayınvalide-Kaynana.....	97
Beş Yılda Bir.....	98
Tiyatro Aşkım İlkokulda Başlıyor.....	99
Gece Kulübünde Dans Etmeye Özlem.....	101
Sevgili Yönetmenim.....	103
Müthiş Hariciyecisi.....	105
Neler Oluyor İstanbul'a?.....	106
Küçük-Büyük Adam.....	109
Kefen... Tabut... Musalla Taşı.....	112
Kalabalık Ailemi Seviyorum.....	113
Kürtaj Oldum Diye Savcılığa Çağırıyorum.....	114
Tarih 12 Eylül.....	116
Çok Geç Yapmışlar Beni.....	119
Resmi Hâlâ Başucumda Duran O Güzel Çocuk.....	120
Alçakgönüllülüğün Böylesi.....	121
Nebahat'ın Onuru.....	125
İzmir'deki Sığınağım.....	128
Bazen Yalnızlığı Özlüyorum.....	128
Ne Oluyor Benim Sevgili Arkadaşlarıma.....	130
Umudumuz Yok Oldu.....	133
T.C. II. Cumhurbaşkanı.....	135
İnsanların Arasında Sokaklarda Dolaşmayı Seviyorum..	136
Akıllı İtalyan ve Zavallı Küçük Kız'ın Masalı.....	138
Doğurmak Çözüm Değil.....	139
Okumaya Vaktim Yok Diyeni Kabul Etmiyorum.....	141
Herkes Kendi Yaşam Biçimini Seçmeli.....	142
Çiçek Hırsızlığı Yapıyorum	
Çalınan Çiçek Tutarmış,Çünkü.....	143

II. FÜSUN... (FÜSUN THE SECOND)

Füsun konser veriyor... Acayip hareketli. Çok enerjik. Yorulmak bilmiyor sahnede.

Füsun tiyatroda oynuyor... Aferin. Kırk yıllık tiyatrocı gibi. Çok başarılı.

Füsun müzikal yıldızı... Tam ona göre. Doğru seçim.

Füsun şarkı sözlerini yazıyor... Çok duygulu. İnsanın yaşadığını yazması, daha duyarak söylemesi demek.

Füsun TV'de... Kamerayı iyi kullanıyor. Eglendirici. Samimi.

Füsun kabarede... Tam kabare yıldızı... Keşke daha önceleri başlasaydı bu işi yapmaya.

Füsun fotoğraf sergileri açıyor... "O mu? Hadi canım! Alt tarafı orda burda üç-beş resim çekmiştir. Basında sansasyon olsun diye sergi açmaya kalkmıştır."

Bunlar kulağıma geldi. Ya da hissettim. Ama yılmadım. Ses çıkartmadım. O taraflı olmadım. Sergime gelen, başarılı fotoğraflarla karşılaşınca "Git, mutlaka gör" diye gelmeyen arkadaşlarına sergimi salık verdi,

bazıları merak edip "Bakalım ne halt etti? Gidip görelim" diye geldi. TV, basın, önceleri pek geniş yer vermedi, ama kısa sürede yaptığım işin niteliği anlaşılıp kısa zamanda bu başarı etrafta duyulunca TV'de pek çok kereler sanat programlarında geniş bir şekilde yer aldı. Basında sergimden övgüyle bahsedildi, bu işte de her yaptığım iş gibi dürüst ve çalışkan olduğum anlaşıldı. Fotoğraflarım satın alınmaya başlandı, duvarları süsler oldu, ortaokuldan beri değiştirmedığım imzama attığım, kendi emeğim, kendi görüşüm fotoğraflar...

'Kötü, başarısız ve uydurma olan bir olaya asla adımla vermedim, imzama atmadım bugüne kadar. Bunca yıllık iyi ismimi, yanlış bir olayla lekeleyecek, yükseldiğim bu yeri sarsacak kadar akılsız biri değildim tabii ki...

Fotoğraflarım, yıllardır içimde biriken duyguların volkan gibi patlamasıydı. Şimdi, "Fusun kitap yazıyor-muş" diye duyduğunuzda "Erbulak mı?" dediginizi duy-yar gibi oluyorum. "Hayır! Önal Fusun bu sefer" deni-lince de müstehzi bir gülümseme ile "O da mı?" diyece-ginizi biliyorum "Tabii herkes değil. Bazılarınız...).

Evet. O da... "Fusun The Second" yani II. Fusun da... O da yazıyor. Birikimlerini alıyor kaleme...

Lütfen gelin şimdi benimle. Çevirin sayfaları. Göz-leriniz gezinsin satırlarda... Birlikte yaşayalım. Birlik-te hissedelim.

Sayfaları çevirdikçe **-BENİ-** belki, müzik ile TV ile tiyatro ile müzikaller ile fotoğraflarım ile **tam olarak tanıyamadığınız Fusun'u tanımaya başlayacaksınız.**

Haydi... Çevirin sayfayı...

HAYATI DENEDİM

Güncelerim... Düşlerim... Hüzünlerim... Sevinçlerim...

Yazmayı oldum olası severim. Kolej yıllarımdan beri her zaman güncem olmuştur. Duygularımı, olayları kısa cümleciklerle yazarım. O cümlecikler bana, yazdığım o olayı tüm ayrıntıları ile hatırlatırlar. Zaten kuvvetli bir belleğim vardır; anneanneciğim gibi... Hiçbir şeyi unutmam. Sanki her şeyin anında fotoğrafını çekiyor beynim. O kadarla da kalmıyor, teyp gibi kaydediyor her sözü, her söyleneni...

Beyin jimnastiği açısından iyi mi yoksa yorucu mu bilemiyorum. Ama ben, kalbimdekiler, beynimdekiler, kulağımdakilerle dünü ve bugünü bir arada yaşıyorum adeta... Bundan şikâyetçi olduğum söylenemez. Kolej Derneği ajandası, Vakkorama ajandaları, banka ve holding ajandalarından oluşan güncelerimde, sanki yıllarımı hapsediyorum ya da bana öyle geliyor.

Ölmeden az önce insanın tüm hayatı bir film şeridi gibi gözünün önünden geçermiş. Öyle duymuşum-

dur hep... Oysa, benim (Tanrı korusun!) ölmeme hiç gerek yok yaşadıklarımı gözümün önünden geçirmek için.

Hayatımın çeşitli kesitleri sık sık gözlerimin önünden geçer sinemaskop film gibi, hem de dolby system ses düzeni ile... Dipdiri, capcanlıdır herkes, her şey o film şeritlerinde. Kahkahaları duyarken, kendi kendime gülümseyip, için için o kahkahalara katıldığımı hissederim. Şayet akıtılan gözyaşları ise şeritten o geçer, o zaman yeniden gözlerim nemlenir. Hatta bazen daha ileri gider, başlarım ağlamaya. O anda film şeridi kopar. Yastığıma sarılır, ağlarım bir süre... Sonra düşlerde yaşamaya başlarım.

Her gece düş görürüm. Düş görmek iyiymiş. İster inanın ister inanmayın ama (benim her konuda çok samimi olduğuma lütfen inanın) düşlerim çocukluğumdan beri hep renklidir, konuludur ve anlamlıdır.

Bazı düşlerimi yıllar geçse de unutmam. Yeni görmüş gibi hatırlayabilirim. Kâbus pek görmem ve yüzde doksan dokuz sabahları güler yüzle, keyifle uyanırım. Çünkü her yeni günün bana yepyeni, çok güzel şeyler getireceğine inanırım. Tabii, günler bana bazen aksilikler, terslikler, hüznler, kızgınlıklar ve kırgınlıklar da getirir, ama ben bu olumsuz duyguları kısa sürede yenmeyi başarırım.

İlk andaki taşkınlıklarım, isyanlarım, gözyaşlarım yerini yeni bir umuda bırakmaya başlar, sakinleşirim. Hatta kısa süre sonra keyiflenmeye bile başlarım.

Evimde isem eğer, kahve yaparım hemen kendime. Balkonumdaki çiçeklerimin arasından karşıdaki denize bakarım. Gelip giden gemiler oyalar beni.

Geceyse eğer, Kızkulesi'nin yanıp sönen kırmızı ışığı ile oyalanırım. Işığın sürekli yanıp sönmemesinin arasındaki zamanı sayarım. Oyun oynarım yani.

Şemsipaşa'daki pembe ışıklı sahil yoluna dalarım

sonra. Artık denizde yiyecek balık bulamadıkları için kara boyunca uçuşmaya başlayan martıların evimin üstünden geçerken attıkları çığlıkları dinler, hüzünlenirim. Ama aç bir martı olmadığım için de sevinirim o an. Bir de bakarım; sıkıntıları, üzüntüleri, kırgınlıkları, kızgınlıkları geçivermiş.

Babaannem Gökyüzündeymiş

Küçücük bir kızım... Okula gitmiyorum henüz... Küçüğüm, ama niye sokakta yalnızım? Niçin kaldırımda oturmuş ağlıyorum? Hem de çok ağlıyorum. Babaanneciğim uzaklara gitmiş, gözyüzünden bize bakacakmış... Öyle diyorlar... Ama gökyüzü çok yüksekte. Babaanneme sarılmak için kollarımı kaldırıyorum, bir türlü gökyüzüne yetişemiyorum. Peki, nasıl sarılacağız birbirimize.

Biri yaklaşıyor yanıma:

"Küçük, neden ağlıyorsun? Evin nerde?" diyor.

Hıçkırıyorum.

"Şu köşedeki sarı ev. Babaanneciğim gökyüzündeymiş amca. Ama bakıyorum, bakıyorum hiç göremiyorum onu..." deyip hıçkırıklara boğuluyorum yeniden.

Adam elimden tutup ayağa kaldırıyor beni, yürütürüz eve doğru. Aralık kapıdan içeri sessizce giriyoruz.

Ev kalabalık. Annem çok ağlıyor. Babamın yüzü hiç gülmüyor. Yoksa o da mı ağlıyor?... Tabii, ağlıyor... Babamın da kolları annesine yetişemeyecek. Onun için ağlıyor. Niye oralara gittin babaanne?..

Evde birçok insan var. Çoğunu tanıyorum. Babaanneme gelmişler. Misafirliğe mi gelmişler? Oysa babaannem gökyüzünde. Acaba onlar da biliyorlar mı babaannemin göklere çıktığını?.. Galiba biliyorlar. Çünkü ağlıyorlar...

"Cemile Hanım çok asil kadındı?"

"Cemile Hanımın yeri doldurulamaz."

"Paşa Teyze beni ne çok severdi."

"Paşa Teyze" diyorlar babaanneme. Teyzeden paşa olur mu diye düşünüyorum. Küçük aklım karışıyor. Belki dedem paşaydı, onun için ikisini karıştırıyorlar diye kendi kendime karar veriyorum.

Piyanonun durduğu köşe odaya, misafir odasına gitmek istiyorum. Biraz piyano çalacağım insanlar eğlensin, ağlamasın diye... Acaba babaannem de duyabilir mi gökyüzünden benim piyanomu?

Ama o ne? Tam odaya girecekken biri kolumdan tutup uzaklaştırıyor beni. "Neden?" diyorum, söylemiyorlar.

Meraktan öleceğim. O an tek düşüncem, o odaya beni neden sokmadıkları oluyor. Tüm dikkatimi o odanın kapısında topluyorum.

İşte... Biri kapıyı açıyor, içerden bir şey alıp çıkıyor. Orda biri var.

O kim acaba?

Salonun tam ortasında, yerde biri uyuyor. Üstünü amma da örtmüş. Başına kadar örtmüş üstelik. Oysa, hava çok sıcak. Evet, çok sıcak.

Tam Bir Süslü Hanımefendiydim...

Kadıköy... Fakat eski Kadıköy... Bilinçlenmemiş duygularım, çocuksu düşüncelerim arasından çekip çıkarabiliyorum eski Kadıköy'ü. Doğduğum yeri...

Haydarpaşa Askeri Hastanesi'nde doğmuşum. Şimdi oraya akademi diyorlar. Günümüzde her şey, her yer gibi birçok şeylerin adları da değişiyor artık.

Kadıköy çok değişti. Çirkin, kocaman betonlar, sözde modern bir görünüm kazandırdı Kadıköy'e. Güleyim bari!

Bence eskiden adına uygun, zarif, kibar, hoş, düş gibi bir köydü Kadıköy... Benim köyüm... Arnavutkal-

dırımı taşları üzerinde sıçraya hoplaya yürür, oyun kurardım kendime: Sadece ortadaki iri taşlara basarak yürüme oyunu.

Güzel annem, alımlı, şık annem. Subay üniforması içinde dimdik yürüyen yakışıklı babacığımın kolunda, kaldırımdan bana seslenirdi:

"Kenara çık kızım! Ezilirsin."

Söz dinlerdim dinlemek istemeden ve düşünürdüm beni ne ezecek diye... Mısırcının eşek arabası mı? Dondurmacı Ali Efendi'nin üç tekerlekli dondurma arabası mı? Elma şekerci mi? Yoksa, arada bir geçen arabalar mı?

Üzerimde annemin diktiği çok cici, çok şık elbisem, elbiseme uygun, iki yanıma sarkan örgülerimi süsleyen kurdelelerim, şık pabuçlarım, tertemiz beyaz çoraplarım, minik çantam ve eldivenlerimle annemin, babamın yanında yürürken bir de bakardım vapur iskelesine gelmişiz bile.

Evet, eldivenlerim! Okula bile gitmeyen bu küçük kıza annesi eldivenler almıştı...

Kendimi eldivenlerimle, genç bir kadın olmuş sayardım. Çok hoşuma giderdi bu. Beyaz, uçuk pembe, uçuk mavi eldivenlerim vardı. Elim yumuşacık kavrayan eldivenler...

Askılı kadife pantolonlarım, dantel elbiselerim, büzgülü elbiselerim, fırfırlı eteklerim, kat kat dantel juponlarım, bembeyaz tavşan kürkle süslü mavi pele-rinim, beyaz kordonla boynuma taktığım ve minik ellerimi soğuktan koruyan aynı beyaz tavşan kürkten manşonum.

Sonra berelerim, minik çiçekli hasır çantalarım, askılı yeşil minik deri çantam, küçük beyaz rugan çantam ile tam bir süslü küçük hanımefendiydim. (Şimdi bile o kadar şık giyinmiyorum.)

Minik çantalarımın içinde bir para cüzdanı, bir minik ayna, bir ufak tarak, her seferinde şık bir men-

dil ve anneannemin minicik bir huni ile içine limon kolonyası doldurduğu küçücük bir şişe... (Tanrım, şimdiki çantalarımın içinde kendimi bile kaybediyorum.) Hiç kardeşim yok benim. Kendi küçüklüğüm bana, küçük kardeşimmiş gibi gelir. Çocukluk resimlerime baktıkça sanki küçük kardeşimin resimlerine bakıyormuş gibi olurum hep.

Kardeşim yok, ama çok mutlu bir çocukluk yaşadım. Şık, terbiyeli, duygulu, akıllı, tertemiz, saygılı ve mutlu bir çocukluk...

Çocukluğum güzeldi. Annemle babam el ele, diz dize, sırt sırta vermiş, maddi imkânlarını zaman zaman zorlasalar da bana güzel bir çocukluk yaşatmışlar, iyi bir okula göndermişlerdi.

Çocukluğum, seni seviyorum!..

Yazdıkça mutlu oluyorum. Yazar falan değilim ben. Sadece aklıma gelen hayatımın çeşitli kesitlerindeki yaşanmış olayları, duygularımı dürüstçe kaleme alıyorum.

Sakın "Bu yazdıkların gereksiz" demeyin bana. Yazmak, okumak kadar güzel. Dürüstlük de çok güzel. Siz öyle düşünüyor musunuz?

Ankara'ya Taşınıyoruz

Babam, Ankara'ya tayin olmuştu. Ben "tayin" ne demek pek anlamadığım için İstanbul'dan Ankara'ya epey eğlenerek gitmiştim. Türkiye'nin başkentini ilk kez görecektim. Daha önce İzmir'i, Balıkesir ve Bandırma'yı görmüştüm. Gemi ile gitmiştik İzmir'e, sonra trene binmiştik. Bana dans etme duygusu veren tren tekerleklerinden çıkan seslere bayılmıştım.

İşte yine trendeydim. Tren hızla giderken pence-

reden dışarıya avaz avaz şarkı söylemek pek eğlendirdi beni. Tren tekerleklerinin ray üzerinde çıkardıkları ritme uygun şarkılar söyledim. Daha doğrusu, uydururdum.

Trenin hızla geçip gittiği ıssız tepelerde tek başına duran yapayalnız ağaçlar beni çok üzerdi. Neden yalnızlar? Neden o ağacın çocuğu, annesi babası, karısı ya da kocası yok diye düşünürken küçük kalbime bir iğnenin battığını hisseder gibi olurdum.

Hâlâ tek kalmış ağaçlar bana hüznü verir. Tek başına kalan insanlar kalbime iğne gibi batar hâlâ... Kimse yalnız kalmasın...

Yalnız kalmaktan korkuyorum çünkü!

Yolculuk etmeye çocuk yaşlardan beri bayılırım. Yeni yerler, yeni insanlar bana heyecan verir. Dipdiri olur beynim, bedenim ve duygularım.

İşte o küçücük yaşımda da trenin kompartımanında coşku doluydum. Ama İstanbul'lu annem ağlıyordu. İstanbul'da eşyalarımız toplanırken de ağlıyordu. Daha doğrusu, evimizde Ankara sözü geçmeye başladığından beri durup durup ağlıyordu.

Babam teselli ediyordu onu. Bense sevinçliydim yeni bir kente gitmekten. Ama anneannem ve babaannem İstanbul'da kendi evlerinde kalacaklardı. Bu, beni çok üzüyordu. Belki annem de bunun için ağlıyordu. Kim bilir?..

"Polatlı'ya geldik," dedi babam.

Annem çantasını toplarken, paketleri çantaya koyarken dudakları titriyor, ağladığını saklıyordu sözde. Ama ben anlıyordum. Babam da anlıyordu annemin pek memnun olmadığını.

Ve Ankara... Ankara'yla ilgili ilk duyduğum ve birazcık gördüğüm yerler Atatürk Orman Çiftliği ve Tandoğan Meydanı ..

Ve Ankara Garı... Geldik. Yeni yaşamımıza merhaba!...

Babamın önceden tuttuğu ev, Bahçelievler'deydi. Evimiz acaba bahçeli miydi?.. Bahçeliyse de babaannemin bahçesi kadar güzel olabileceğini hiç sanmıyordum. Eve yaklaştıkça boğazımın kuruduğunu hissediyordum.

Kara Suratlı İlkokul Önlüklerinden Hep Nefret Ettim

Ankara... Altı yaşında ilkokula ağlayarak gidişim, annemin beni bırakıp gitmesini hiç istemeyişim... Sanki terk edilmiş duygusuna kapılışım, beni ürküten kara kara okul kıyafetleri...

Sınıfın en küçüklerindendim; hem yaşça, hem boyca...

Öğretmenimiz çok iyiydi. Onunla sevdim okulu, arkadaşlarımı... Hatta okulun diğer sınıf öğretmenleri ile de aram pek iyiydi. Ama kara suratlı okul kıyafetlerini hiç sevmiyordum, hiç sevemedim. Hâlâ da sevmem.

Çalışkandım. Öğretmenim, annemle babamı okula çağırıyor ve benimle ilgili övgü sözcükleri sıraladıkça, annemle babam gururla kabardıkça kabarıyorlardı.

Bu durum Ankara Koleji'nden mezun olana dek sürdü. Hep teşekkürler, iftiharlar getirdim onlara... Evet... "Onlara"; yani, anne ve babalara götürüyor bu başarıları çocuklar... Anneler ve babalar için, onlar mutlu olsunlar, gurur duysunlar diye alınıyor sanki bu okul yıllarının ödülleri...

Oysa şimdi düşünüyorum da bu başarı belgelerini alışlarım, bana anlık ya da kısa süreli sevinçler vermiştir. Çünkü ben, somut süslü kâğıt parçalarından çok, soyut sevgi ödüllerine değer veriyordum.

Bu değerlerim yıllar sonra da değişmedi. Değişmesinler de...

İlkokul Aşkım

İş için Gölcük'teydim. Gölcük Orduevi'nin döner kapısından içeri girerken bir genç subay da dışarı çıkmak üzereydi. Baktık birbirimize, bakiştık ve göz göze geldik.

O an birbirimize ulaşmak için acele ettik ve şaşıp bir tur daha döndük döner kapı ile birlikte... Aman Tanrım! 65 Kemal, deniz subayı olmuştu. Ben yıllardır yeniden İstanbul'da oturuyordum.

O, evlenmiş Gölcük'te oturuyormuş. Yıllar sonra gördüğüm ilkokul arkadaşım beni eskilere götürüvermişti... Sarıldık birbirimize... Sanki el ele tutuşmuş, *"Kutu kutu pense, elmayı yense"* diyerek okul bahçesinde dönüyorduk.

Okul numarasını unutmayışıma şaştı Kemal. Unutmuyorum işte... Unutamıyorum herhalde, kim bilir!

İşte pek çoğu aklımda... 1 Yener, 3 Nur, 21 Yıldız, 65 Kemal, 67 Haluk, 71 Özcan, 105 Aysun, 109 Ben, 115 Reşide, 117 Saide (bu iki kız Mançurya'dan okulu-muza gelmişlerdi). Bir de yeşil gözlü Kıymet...

Kim bilir neredeler şimdi?..

Mutlular mı? Evliler mi? Yoksa boşandılar mı? Hep düşünürüm.

Yıllardır hiç görmediğim bu arkadaşlarıma zaman zaman sağlıklı olmaları için dua ederim. Onlarsa beni hep görüyorlar. Çünkü hep göz önündeyim ben. Hepinizi çok seviyorum arkadaşlarım.

Sahi, yan sınıfta bir Emre vardı. Upuzun boylu, tabii ilkokul çocuğunun uzununu... Gözlüklüydü... Tenefüslerde ya da okul giriş ve çıkışlarında onu gördükçe kalbim göğsümden fırlayacakmış gibi olurdum.

Hep benim çevremde dolandır, arkadaşlarıyla benim yakınımda itişir, (sözde) benim üstüme yuvarlanırdı. Ona dokunmak çok heyecanlıydı. Hele bir kâğıda şimdi hatırlayamadığım sevgi sözcükleri yazıp okul koridorunda önüme atması, beni ona daha da bağlamıştı. Dikkat, "*bağlamıştı*" diyorum. Evet, kendimi ona ait sayıyordum ya da öyle hissediyordum. Doğru dürüst konuşmuyorduk bile, sadece bakışmak ve itişmek... İşte ilk aşkım...

Bir de yazsın diye arkadaşı Taner ile verdiğim hatıra defterim var. Hâlâ o defterime yazdığı sayfa duruyor. "*İlerde hatırlanabilirsem ne mutlu bana...*" diye yazmış bir eski 8 Haziran'da.

Hatırlıyorum seni Emre... İlk aşklar unutulur mu hiç? Yoksa sen beni unuttun mu?

Şimdi "Kemal'in, Emre'nin ne işi var?" demeyin sakın. Onlar vardı. Gerçektir. Güzeldi.

Sahi, siz de hatırlıyor musunuz ilk aşkınızı?

Evlilik Lafı Beni Artık Çileden Çıkartıyor

Kulisteyim... Makyajımın son rötuşunu yapıyorum. Az sonra sahnede olacağım. Odamın kapısı vuruldu. Kim olduğunu sorduğumda:

"Sizi bir arkadaşınız görmek istiyor," dedi sahne müdürü.

Açtım kapıyı ve hemen tanıdım. Karşımda, kim olduğunu bana kem küm hatırlatmaya uğraşan genç, uzun adamı hemen tanıyıverdim.

Uzun adam deyince, belki Emre sandınız, ama değil. 71 Özcan karşımda. Babası pilottu. Nişanlanıyormuş, yüzüklerini ben takar mıymışım bu gece?..

O gece en mutlu gecelerimdendi. 71 Özcan ile yanındaki kızın yüzüklerini programımın arasında bir

konuşma yaparak, onları sahneye çağırarak mutluluk dileklerimle taktım.

Acaba evlendiler mi? Evlendilerse boşandılar mı?

Çünkü hangi arkadaşşıma rastlasam ya boşanmış, ya ikinci ya da üçüncü kez evlenmiş.

Bu evlilik denen şey neden böyle acaba?

Sizce evlilik nedir? Neden insanlar evlenip evlenip boşanıyorlar?

Tabii hiçbirimiz boşanmak için evlenmedik, ya da evlenmiyoruz.

Neden evlilik imzaları atılınca büyü bozuluyor? Ben böyle evlilik aleyhtarı biri değildim. Olaylar, çevremde gördüklerim beni zamanla böyle yaptı. Evlilik lafı beni çileden çıkarmaya başladı yıllar geçtikçe... (Ya sizi?)

"Tanrım, acaba Yener'in karısı olabilecek miyim bir gün? Onu seviyorum. O da beni seviyor. Acaba benimle ilerde evlenecek mi?"

Böyle düşünürdüm ilk ciddi sevgilimle beraberken... Her genç kız gibi benim düşlerimi de beyaz gelinlik ve sevdiğimle evlenmek fikri süslüyordu.

Ama sonra iki kez gelinlik giydim de ne oldu?

Bekâret Bayrağını İlk Dalgalandırışım

Kolej orta sınıflardaydım. Yazları, Erdek'teki askeri kampa gidiyorduk ailece. Kampların adı da şimdilerde "Eğitim ve Dinlenme Tesisi" oldu artık. Ciddi görünmeye ne kadar da meraklıyız. Neyse!

Annem kampa gitmeden önce birçok elbise dikiydi; hem bana, hem kendine. Zevkli, şık ve rahat rengârenk elbiseler...

Okulun son günleri içim kıpır kıpır ederdi. Yaz ge-

liyor ve biz Erdek'e gideceğiz diye (o zamanlar Bodrum ve Marmaris modası henüz başlamamıştı. Henüz bozulmamıştı oralar).

Kampta, genellikle babamın arkadaşları ve aileleri olurdu. Anneler, babalar sohbet ederken bizler, çeşitli yaşlardaki çocuklar da gruplar oluşturur, denize girer, kumsalda transistörlü radyolarımızdan (o zamanlar walkman ne gezerdi ki!) günün popüler batı müziği parçalarını dinlerdik. Elvis, Beatles şarkılarını birlikte ezbere söylerdik.

Akşam üzeri deniz faslından sonra en güzel elbiseler giyilir, bir bir kampın önünde toplanılırdı. Bakışmalar, kesişmeler, şakalaşmalar derken, yakınlaşmalar başlardı. Ondan sonra da diskoteğe gitme ve birbirimize yakın olabilme anlarını iple çekerdik.

Diskoteğe giderken, herkes yavaş yavaş eşleşmeye başlar, diskotekte herkes kendininkinin yanına otururdu.

İşte Yener'le böyle bir ortamda yaklaşmıştık birbirimize. O Ankara'da bir üniversitedeydi, bense kolej orta kısımda. Babasının babamın arkadaşı olması birbirimizle daha rahat konuşabilmemize, dolaşıp dans etmemize fırsat veriyordu. Hani, anneler, babalar birbirleri ile "ahbapsa" onların çocukları da birbirlerinin yabancıları değildir ya... İşte biz de bu durumdan biraz yararlanıyorduk.

Ama iş sadece arkadaş olmaktan öteye geçmeye başlayınca insanda da bir tedirginlik başlıyor. Yani, yara olunca gıcunuyor insan. Onun için duygularımız ailelerimizce anlaşılmasın diye, özellikle de ben, çok dikkat ediyordum.

Sanıyorum, o ailesine söz etmişti. Utanıyordum onlardan. Beni seviyorlardı oysa... Benim, onların oğullarını sevdiğimi bilmelerinden utanıyordum. Saçmaydı, ama öyleydi işte. Bilselerdi ki ben onların büyük oğullarını çok seviyorum, onun yeşil gözleri ile

karşılaştınca bakışlarında eriyorum... Ne derlerdi acaba?

Tabii, hiçbir şey demezlerdi, ama bunu o zaman böyle düşünemiyordum. Oğullarını onlardan çalmışçasına bir suçluluk duygusu taşıyordum. Hepsi saçmaydı, fakat gerçektir. Gerçek de çok güzeldi.

Yener bir gece, kampın arka kısmındaki ağaçlıklı ve karanlık bir yerde beni öptü. Hem de sımsıkı sarıldı ve gerçekten öptü.

Merhaba ilk öpücük! Aman Tanrım! Deprem mi oluyordu? Yakın bir yerlerde yangın mı vardı? Yoksa hastalanıyor muydum? Ateşim birdenbire derecede olmayan bir yüksekliğe mi çıkmıştı?

Ya kalbim? Bu gürültü benim kalbimden mi geliyordu? Vezüv Yanardağı İtalya'da değil de benim içimde olmalıydı.

Dans ederken onun kollarında olmak beni sonsuz heyecanlandırıyordu. Tıraş losyonu çok güzel kokuyordu. Ne kadar düzgün, ne de beyaz dişleri vardı. Yeşil gözleri içimi eritiyordu. O an ilerde mavi, kahverengi, siyah ve başka yeşil gözlerde de eriyeceğimi bilemezdim. Zaten o an biri böyle bir şey deseydi, kıyameti koparırdım.

Birkaç yaz ve birkaç güz sürdü bu aşk... Mektuplarla, aile ziyaretleriyle gizli buluşmalarla... Kızıl-ay'daki otobüs durağından koleje kadar yan yana yürüyerek, öğle tatillerinde İngiliz Kültür'ün köşesinde buluşarak, kolejın çevresindeki sokakları milyonlarca kez arşınlayarak...

Ve bir gün, üniversiteden "kız isimli" bir erkek arkadaşını ile paylaştığı Kavaklıdere'deki eve giderek...

Kimse yoktu evde. İkimizdik. Yan yanaydık. "En bi yanyana olabilirdik (!)" İstiyordum da. Ama korkuyordum. Babam her zaman "Ateşle barut yan yana durmaz," derdi. İkimiz de ateş gibiydik. Ya barut patlarsaydı, ben ne yapardım?

Bekâret, bir genç kızın evleneceği zaman kocasına sunacağı en büyük armağan değil miydi? Yener ile acaba evlenecek miydik? Ama ben daha ortaokuldaydım. Koleji bitirip üniversiteyi okuyacak, kültürlü bir genç kız olup, evleneceğim kocama bakire olarak gidecektim. Buna da daha yıllar vardı.

Ama Yener sımsıcaktı. Beni öpüyordu. Yeşil gözleri çakmak çakmaktı. Ya ben? Ya ben? Alev alev Yener için yanarken bekâretini düşünen ve bir Jan d'Arc kahramanlığıyla Yener'i şööyle bir itip, kendini evden dışarı atıp, namusunu kurtaran cici bir genç kızdım...

Ama perişandım! Sanki Yener beni sevmemiş, bana kötü bir şey yapmaya kalkmıştı. Oysa, asıl kötü olan, onu o an öcü gibi görmemdi. Kulağımda yankılanan ailemin bana söyledikleriydi. Nihayet "bekâret bayrağımı" bir erkeğe karşı açmıştım. Aferin banaydı!

Zavallı Yener de şaşkındı. Tabii, onun yaşı daha erişkin olduğu için benim bu salakça davranışlarımı sineye çekmiş, yine de elini omzuma koyarak caddeye kadar benimle yürümüştü.

Annem, babam ya da onların bir tanıdıkları, beni Kavaklıdere'de yanımda genç bir erkekle görür korkusuyla taksi istedim Yener'den yine. Taksi ile geldiğim Kavaklıdere'den, yine taksiyle döndüm koleje. Yener ile arabada hiç konuşmadık. Ama el eleydik. Onu kaybetmek istemiyordum.

Birkaç ay sonra Yener'i kendi üniversitesinden, kendinden büyük ve Yener'le yan yana yürümekten korkmayan, "ateşle barut" meselesine hiç aldırmayan bir kızla, 'Kızılay'da samimi bir şekilde yürürken gördüm.

Ve aşk yüzünden ilk yıkılışımı işte böyle yaşadım.

Yıllar sonra İzmir'de karşılaştık Yener'le. Bizim

eski beraberliğimizi bilen bir arkadaşımız bizi bir araya getirdi.

Yine güzeldi Yener. Çok hafif kır düşen saçları; yanık yüzü, yeşil gözleri ve bembeyaz biçimli dişlerine pek iyi gitmişti. Saatlerce bir masanın iki ucuna oturup eskileri konuştuk, gülüştük, duygulandık. Ertesi gün kaldığım otelden beni aldı. Arabası ile tüm İzmir'i sokak sokak dolaştık.

Yıllar önceki gibi el eleydik yine... Ve hiç konuşmuyorduk. Ara sıra parmaklarımı sıkıyordu. Sonra bir barın yüksek taburelerine diz dize oturup, birbirimize yaşadıklarımızı anlattık. Ertesi gün beni havaalanına götürdü. Ayrılırken dönüp dönüp el salladık birbirimize.

Sonra bana telefon etti, ben de ona... Ve bir gün İstanbul'a geldi. Güzel yemekler yaptım ona. Yedik, içtik, güldük. Hatta video seyrettik el ele... Saatler geçtikçe daha yakınlaştık birbirimize... Ona yıllar önce sunamadığım armağanı, yıllar sonra yine sunamadım. Çünkü armağanımı ilk kocama sunmuştum. Bu konuyu da konuşup çok gülüştük.

Sonra ben o oldum, o da ben. Ama yıllar önceki o küçük genç kızın depremeleri, yanardağları artık yoktu.

Yener, İzmir'e döndü. Birkaç kez daha görüştük. Sonre, eridi... bitti... yandı... kül oldu...

Öyle tuhaf ki, Yener deyince, ben onu yıllar önceki gizli buluşmalarımız, mektuplarımızla hatırlıyorum. Demek bazen yasak olan, gizli olan ilk kaçamak daha çok iz bırakıyor insanda.

Ne dersiniz?

Dua Etmek Tanrı ile Konuşmak Gibi

Ne kadar büyüktü caminin içi. Dışarıdan pek anlayamadım demek ki. Oraya "tavan" değil, "kubbe" denirmiş. Babaannem söyledi. Kadınlar balkon gibi bir yerde oturuyorlardı. Tabii, ben ve babaannem de...

Merdivenli bir yer var şurada. Ne güzel! Sanki gökyüzüne gidiyor gibi... O adam ne güzel şarkılar söylüyor diyorum babaanneme.

"Şarkı değil, Kuran okuyor hoca, mevlit okuyor," diyor.

Ben, hocanın söylediği bu şarkıyı; yani duayı ezber biliyorum. Okula gitmiyorum, okuma yazma bilmiyorum, ama bana dua öğretiler. Ben de hoca ile beraber oturduğum yerden usul usul söylüyorum. Küçücük içim iyice kuş gibi oluyor sanki.

Camiye ilk gidişimdi. Babaannemin bir tanıdıklarının mevlidine gitmiştik. Babaannem, Malatya eşrafından. Anneannem İstanbullu. Namaz kılmıyorlardı, ama ikisinin de evlerinde Kur'an vardı. Bana çeşitli dualar öğretiler her ikisi de. Hem eski Türkçe, hem de yeni harflerle yazabiliyor ve okuyabiliyorlardı. Ve ikisi de bayramlarda balkona Türk bayrağı asıyorlardı.

Anneannem de babaannem de baş bağlayan kadınlar değillerdi. Ama bana geceleri uyumadan önce dua etmeyi, yemeklerden sonra şükretmeyi onlar öğretiler. O zamanlar onları pek anlayamazdım.

Ama şimdi, artık hayatta olmayan bu dinine bağlı fakat uygar büyüklerimi, babaannemi ve ondan çok yıllar sonra ölen anneannemi rahmet ve gururla anıyorum.

Kolej mezunuyum. Sahne insanıyım. Açık elbise ya da kısa etekle geziyorum, bikini giyiyorum; ama kalbimdeki inancı kimse bilemez. Karışamaz da. İnanmak beni rahatlatıyor.

İnanmayanlar, bana lütfen bozulmayınız! Ben sizlerin inançsızlığınıza saygı duyuyorum. Siz de benim inançlarıma saygı duyun lütfen!

İnsan inançsız nasıl yaşayabilir? Dua etmek, Tanrı ile konuşmak gibi geliyor bana. Beni rahatlatıyor. İnançlarım ve ben...

Birlikte mutluyuz.

Çiçekleri Sevmeyi O Bahçede Öğrendim

Yıkılmamalıydı o sarı ev. O bahçe yok olmamalıydı. Yaşım büyük olsaydı, engellerdim. Küçüktüm ve annem babam Ankara'da bir ev almak istiyorlardı. Babaannem de ölmüştü. İstanbul'daki o iki katlı ev ve o güzelim havuzlu bahçe bakımsız kalmıştı.

Ve sonunda ölüm fermanı imzalandı düşlerimin evinin... Babam müteahhide verdi evi. Tanrım, beni dinleyen yok ki... Yıkıldı o güzelim ev. Bahçe yok oldu. Şimdilerde orada çirkin bir beton apartman var.

Ne güzel eşyaları vardı evin. Pirinç karyolalar, kristal aynalı dolaplar, elde dokunmuş desenli ağ perdeler, her odada çeşit çeşit avizeler...

Hâlâ gözümün önündedir, odanın birinin duvarında "Lehner" imzalı kabartma yapılmış bir yağlıboya manzara vardı. Gölün kenarındaki kabartılmış kayalara sanki oturuyordum.

Bu resim duvarın üzerine yapılmıştı. Kocaman. Ve yuvarlak. Yanağımı duvara yaslar, resimdeki kabartmaları seyrederdim hep. Ne severdim o evi; içini, eşyalarını, bahçesini, havuzunu...

Yüksek duvarları vardı bahçesinin. Yüksek, koyu yeşil bir demir kapı ile girilirdi bahçeye. Tepesinde çingırağı vardı kapının. Bir gelen olduğu anlaşılsın diye. Dört bir taraf meyve ağaçları ile doluydu.

Ortancalar bana iki insan boyu gibi gelirdi. Gerçekten dev gibi ortancaları vardı babaannemin. Benim

kafam gibi çiçekleri vardı ortancanın. Şimdi bu kadar gür ortancalar yok artık. Pembe, mavi ve yeşildi bu ortancalar. Evet, mavi ve yeşildi. Babaannem renkli mürekkep dökerdi köklerine ve mevsimi gelince yeşil ve mavi açardı ortancalar.

Pembe, yeşil ve mavi ortancalara yukardaki balkon sarmış kırmızı güller, kocaman pençe gibi yıldız çiçekleri katılırdı, eflatun-beyaz, sarı-kırmızı, alacalı alacalı...

Sahi, artık hiçbir bahçede o pençe gibi yıldız çiçeklerinden göremiyorum. Yok olan balıklar, kaybolan doğa ile beraber, yıldız çiçeklerini de pek göremiyorum. Yok olan balıklar, kaybolan doğa ile beraber yıldız çiçekleri de bu hain dünyayı terk mi ettiler yoksa?

Kırmızı kırmızı kına kınalar vardı havuzun çevresinde. Hüsnüyusuflar ve aslanağızları ile ilk kez bu bahçede tanıştım. Bahçe kapısının sağında ve solundaki koskocaman beyaz ve pembe zakkum ağaçlarının yarısı bahçeyi, yarısı da sokak kaldırımını süslerdi.

Sarı güller vardı sonra... Bir de yukarı katın pencerelerindeki demirleri sarmış asmalar... Üzerlerindeki korukların üzüm olmalarını heyecanla beklerdim.

Bahçe kapısının karşı köşesindeki mutfak camının dibinde mis gibi kokan yasemin vardı. Mor salkımlar, mutfağın bahçeye açılan kapısının yanından üstteki balkona uzanır, kırmızı güllere karışırdı.

Ortadaki havuzda kırmızı, sarı ve siyah süs balıkları yüzerdi. Tam ortasında da bir fiskiye vardı sularını şıkır şıkır havuzdan alıp, havuza geri veren... Bahçe kapısının dışındaki kaldırıma bir çam diktirmişti babaannem. Sokağı süsleyen tek çam işte babaannemin bu çamıydı.

Çiçek sevmeyi, çiçek adlarını, çiçek sulamayı, doğayı sevmeyi hep babaannemden öğrendim.

O güzelim bahçe, artık yok. Ama benim çiçek ve doğa sevgim sürüp gidiyor.

Affet Beni Orhan Veli!

Kızıyorum çevremdeki beton yığınlarını gördükçe. Her geçen gün artıyor bu kızgınlığım. İstanbul benim doğduğum kent ama onu sevmiyorum artık. Ve sevgili Orhan Veli, senin o çok sevdiğin İstanbul ne halde bir görsen...

Şiirinde dediğin gibi denizin üzerinde uçmuyor artık martılar... Beton yığını, çirkin ve yüksek yapıların üstünde, açlıktan bağırarak kanat çırpıyorlar çaresizce... Sen, bir zamanlar İstanbul'u dinlemişsin gözlerin kapalı. Ben şimdilerde İstanbul'u dinleyemiyorum; ne gözlerim açık, ne de kapalı.

İyi ki şimdilerde yaşamamışsın Orhan Veli. Artık o güzelim İstanbul yaşanası değil...

Sonradan yapılan heykelin Aşıyan Parkı'nda... Durmuş, oturmuş, kirli denize ve kesilerek yok edilmiş ağaçlardan boşalan yerlerdeki iskambil kâğıdı gibi yapılan püften taş yığınlarının, her geçen gün nasıl çoğaldığına şaşkınlık, kızgınlık ve üzüntü içinde bakar gibisin.

Affet beni Orhan Veli. İstanbul'u hiç sevmiyorum artık ne gözlerim açık, ne de kapalı!

Güzelim Vapurlar, Çın Çın Tramvaylar...

Kadıköy'deki evimizden çıkıp vapur iskelesine geldikten sonra babam bilet alır, bekleme salonunda anem ile babamın arasında denize doğru bakar, bir an önce vapurun gelmesini beklerdim.

Vapur yaklaşıp da iskeleye yanaştıkça, hele bir de düdük çaldıkça, bayram sevinci yaşırdım her defasında... İçinden bir yığıp insan çıkardı vapurun. Ne de çok insan... diye kızardım. Çünkü bir an önce onlar boşalsın da vapura biz binelim isterdim.

Derken memur açardı kapıları, insanlar hızlı adım yürürlerdi vapura; tabii biz de... Vapura girerken annemle babamın ellerini hiç bırakmazdım.

İçerdeyse mutlaka cam kenarına oturmak isterdim. Ayrıca kenarı açık kısım da çok hoşuma giderdi, ama orada pek oturmazdık. Annem "Üşürsün," derdi.

Ciklet, çikolata satan satıcılara gözüm takılırdı, yine de asla bana şunu bunu alın demezdim. Sokakta bir şeyler yemenin üstümü, elimi yüzümü kirleteceğini söylerdi annem. Süsüme düşkün olan ben hemen kabullenirdim bu nedeni.

Bazen babamlar koccaman "tobleron" çikolatalardan alırlardı bana. Deli gibi sevinirdim, ama vapurda asla yemezdim. Eve kadar sabrederdim. Sabretmek, çocukluğumdan beri bende vardır. (Ama bendeniz deriş, bazı konularda hâlâ muradıma erememiş durumdayım. Neyse...)

Vapurlarda jeton yoktu o zaman. Biletçi bilet kontrolüne yaklaşırken annemden ya da babamdan biletleri ister, "ille de" biletçiye ben uzatırdım biletleri... Eldivenli minik ellerimi uzattığımda artık büyüdüğümü düşünürdüm. Sonra etrafıma bakar, insanların bunu anlayıp anlamadığını yüzlerinden çıkarmaya çalışırdım. Kimse tepki göstermezdi. Pek tabii, sinir olurum!

Lüks kısım vardı o zaman vapurlarda. Yani, üste ayrıca para verilerek oturulan yerler. Diğer kısımdan daha şık kanepe ve koltukları vardı. Ortalarında da bir masa olurdu vapur sallandıkça oradan oraya kayan...

Biz hep lükste otururduk. Hiç memnun kalmazdım. Tabii, insanları sınıflandırmanın ne denli çirkin olduğunu o zamanlar anlayamadığımdan, benim derdim sadece, pencerenin oturduğumuz koltukların arkasında ya da karşısında kalmasıydı. Ben uzun koltuklu kısımda ille de cam kenarında oturayım ister-

dim lüks kamarada, koltuklarda minik ayaklarımı yerden çok yukarlarda sallandırarak...

Karaköy'e yanaştığımızda insanların itişerek vapurdan çıkmaya çalışmaları beni korkuturdu. Sıkı sıkı annemin babamın ellerini tutup, iskelenin rıhtıma atılmasını beklerdim.

Tünele yürürdük oradan... Tünel... Havasızlık ve kömür kokusu ile karışık olan bu karanlık yer, beni hem ürkütürdü, hem de heyecanlandırırdı.

Tünelden inip tramvaya binerdik. Tramvaylar ne güzeldi... Söktüler raylarını acımasızca... Yıllar sonra yine düşüyorlar. Bizde adet haline geldi galiba: Önce idam ediyor, yıllar sonra cenaze merasimi yapıyoruz. Rayları önce söküyor, sonra onca masraf edip yeniden düşüyoruz. Neyse...

Tramvayda da cam kenarında oturmak isterdim. Şayet yer bulamamışsak, suratım bir karış asılırdı. Ama cam kenarında oturmuşsam keyfime diyecek olmazdı.

Çın!... Çın!... Çın!... Çanı ve tekerleklerinin rayda çıkardığı ses hoşuma giderdi.

Taksim'de inerdik tramvaydan.

Taksim Meydanı'nda bulunan büyük teyzemlerin apartmanına gelirdik. Ne büyüktü evin içi... Ve ne şıktı... Salonun bir kenarında Taksim anıtını gören kocaman yuvarlak pencereler vardı. Babam, annem, Nejat Eniştem, Piraye Teyzem konuşur gülüşürlerken, biz Müjdat'la oynardık.

Artık ne eniştem var, ne o yuvarlak pencereli geniş apartman, ne de tramvay...

Sizleri hiç unutmayacağım!

Hiç saygı yok mu insanlarda? Hiç zevk yok mu? Hiç vicdan, ya da...

Bütün eski güzellikler bir bir yok ediliyor. Dur diyen yok mu? İstanbul'un sesi olsaydı; eski evlerin, o kenarları oymalı apartmanların, tramvayların, ağaçların, köşklerin dili olsaydı, en canhıraş çığlıkları ile: "İmdat! Yok mu bizi kurtaran?" diye bağırırlardı.

Onların yerine ve kendi doğduğum şehir adına yüreğimden ben haykırıyorum:

- "Yok mu İstanbul'u kurtaran?.."

İnsanlar Neden Böyle?

Sevgi ile dopdolu bir insanım. Sevmeyi seviyorum. Her şeyi seviyorum. Doğa, hayvanlar, çocuklar, yaşlılar... Ama... Doğayı yok eden, hayvanlara zulmeden, onları kobay olarak kullanan, çocuklara kötü davranan, onları aç bırakıp acımasızca öldürebilen insanları **hiç sevmiyorum!**

Bir eşyayı bile, tozunu alarak, cilalayarak okşayabiliyorum... Çiçeklerimi sularken, onların doyduğunu düşünüp mutlu oluyorum. Evimdeki kedilerimle, bahçemdeki kedicikleri beslerken içim sevinç doluyor. Ben doymuş gibi oluyorum. Kedicikler, köpekçikler karınları doyunca keyifle oyun oynarlarken ben keyifleniyorum sanki.

Aslında tüm hayvanları seviyorum. Sineği bile toz bezi ile alıp, öldürmeden dışarı salarım. Yani, bu konuda çok fanatığım.

Bir küçük çocuğa alıp verdiğim şeylerin onu mutlu ettiğini görmek, sonsuz mutlu kılıyor beni. Küçükleri adam yerine koyarak onlarla konuşmak, sorduklarına cevap vermek beni hiç yormuyor.

Yaşlılarla sohbet etmek, telefonla arayıp hatır sormak beni rahatlatıyor. Aile kabristanlarına gider, ziyaret ederim. Ölülerini sevindirmek için onlara dua okurum.

Fotoğraf sergimde bile, sadece doğaya, hayvanlara

ve çocuklara (yani yetişkin insanların zarar verdiği aciz ama güzel olan şeylere) yer verdim.

İnsanlar niye böyle?

"Hair-Saç" müzikalinde söylediğim bir şarkı vardı. Onu hatırladım birden. Hatta yazarken ara verip kahve yaptım kendime. Ve şarkıyı mırıldandım:

"Nasıl böyle kalpsiz olur?

İnsanlar neden böyle?

Sert olmak kolay.

Ters olmak kolay..."

Neden ama?.. Neden?.. Kırıcı olmak neden bu kadar kolay? Duygusuzluk neden bu denli ucuz? Çıkarıcılık neden bu kadar gündemde? Hainlik neden her yerde? Neden?.. Ayrılıklar niye?..

Fırat... Ebedi Aşkım...

Seninle, doğru insanlardık yanlış zamanlarda... Biz kolejlilerde biraz varolan o tatlı kolej ukalalığıyla bana:

"We're the right people at the wrong time," derdin hep.

Evet, *yanlış zamanlar* deyişi çok doğru. Doğru insanlar oluşumuz da çok doğru! Fakat ayrıldık sonunda.

Sen evliyken ben bekâr, ben evliyken sen bekâr, sonra sen evliyken ben bekâr, ben nişanlıyken sen bekâr ve ben bekârken sen evli...

Tamı tamına böyle, aynen böyleydi yaşamımızın özeti... Şimdi ben hâlâ bekârım, sen de bekârsın (galiba), ama **biz ayırınız...** Neden Fırat?.. Neden bu ayrılıklar?.. Neden *"Canım benim!"* Neden?

"Füsun, Later! Read Your letter Later!" Yani, Füsun, mektubunu sonra oku diyordu İngiliz edebiyatı hocamız safkan İngiliz Mr. David Richard Thomas.

Sevgilimin bizim sınıftaki G nder'in adresine yazdığı mektupları, G nder'in, sabah derse girmeden önce de ğil de ille de ders sırasında bir ders kitabının arasında bana uzatması, artık  det haline gelmişti.

İşte yine sevgilimin mektubunu okuyordum. İngiliz hoca bile durumun farkındaydı ve ben azar işitiyordum.

Okul dışındandı hep erkek arkadaşlarım. Benden hep b y klerdi. Ankara'daki üniversitelerden olurlardı hep. Sınıf arkadaşlarımsa, sadece arkadaşlarımdı. Ben yıllardır için için üst sınıflardan Fırat'ı be ğeniyordum. Upuzundu. 1.96 boyundaydı. Çok yakışıklıydı. Kızlar etrafındaydı ve işin kötüsü, o bunun farkındaydı.

Kendi yaşıtı kızlarla geziyordu. Okulun yıldız sporcusuydu (Sonra uzun yıllar Galatasaray basket takımında, milli takımda oynadı). Fırat koşuyor, uzun atlıyor, basket oynuyordu.

Fırat için dersten ka ar, spor salonuna gider, gizli gizli Fırat'ın antrenmanlarını seyrederdim. College Post-Kolej gazetesinde onunla ilgili çıkan yazıları toplardım. (Gazeteleri hâlâ saklarım.)

Onun benden haberi bile yoktu. Zaten benim bu platonik aşkım bende saklıydı. Bana ilgi göstermeyen, koridorlarda ara sıra sadece merhaba diyen ukala bir büyük sınıf   ğrencisine  şık oldu ğumu arkadaşlarıma söyleyemeyecek kadar gururluydum.

Uzaktan uza ğa onu seyredirim. Oynadığı basket maçlarına gider, onun hook-shotlarına avazım çıktığı kadar ba ğırır, dolaştığı koridorlarda ya da bahçede gezinir, kimseye hissettirmemeye çalışarak onu izlerdim.

Okulda Thornton Wilder'in "Our Town-Bizim şehir" adlı oyunu sahneye konuluyordu. Fırat başrole seçildi. Sevgilisi rolü de Ayşegül'e verildi. O oyunda, rol gere ği evleniyorlardı. O oyunda seviştiler. Mezun olduktan sonra evlendiler. Amerika'ya gittiler, Fırat'ın masteri için.

Benim gizli aşkım da içime gömölüp gitmişti.

Tarih: 27 Mayıs...

Ankara... Aylardan mayıs... Ailece uyuyoruz... Gümbür gümbür kapı vuruluyor, zil çalıyor... Hepimiz korkarak uyanıyoruz. Çok korkuyorum. Yatağımda büzölüp yorganın altına kaçıyorum. Babam gidip sokak kapısına, önce "Kim o?" diyor gür bir sesle. Bahri Amca gelmiş. Kapının zinciri açılıyor, sesini duyuyorum...

"Hayrola Bahri? Sabahın köründe ne var, ne oldu?" diye soruyor babam.

"Harekât tamamlandı," diyor Bahri Amcanın sesi.

Dikkatle dinliyorum. Ne harekâtı tamamlanmış diyorum kendi kendime.

Babam içeri geliyor ve anneme:

"Hepimiz için, millet için hayırlı olur inşallah. İhtilal olmuş," diyor.

Heyecanlanıyorum. Korkuyorum. Üşüyorum. Ne oluyor? Ne hayırlı oluyor bize, tam anlayamıyorum. Geceliğim sırtımda yalınayak annemle babamın odasına gidiyorum. Babam acele giyiniyor. Annem sokağa çıkmamasını söylüyor babama. Ama babam kararlı.

"Sokağa çıkıp bakacağım," diyor.

Ve radyoyu açıyor. Marşlar çalıyor. Anneannem de uyanıp odasından geliyor yanımıza. Ona da söylüyorlar ihtilal oldu diye. Anneannem dua okumaya başlıyor sessizce. Dudakları oynuyor.

Pencereye koşuyorum. Sokak asker dolu. Sabahın çok erken bir saati. Askerler aralıklı aralıklı kaldırımında... Silahları ellerinde, duruyorlar.

Silahlar ürkütüyor beni. Kalbim hızlı hızlı atıyor. İşte babam bahçeye indi. Askerlere bir şeyler soruyor galiba. Savaş mı oluyor yoksa? Ya ölürsek?..

Annem giyiniyor. Beni de giydiriyor. Apartmanın

teras katına, Huriye Teyzelere çıkıyoruz. 7 numaradakilere de ailece orada. Çevreyi buradan daha iyi görüyoruz. Radyo avaz avaz çalıyor. Kalın sesli bir adam "yönetime el konmuştur" diyor.

Nereye el koydular? Niye koydular? Anlamıyorum.

Her şeye dikkatle bakıyorum. Sokakta cipler devriye geziyor. Meraklı mahalle sakinlerinin sokaklara çıkmasını engelliyor askerler. Herkes pencerelerde, balkonlarda, bahçelerde. Evden eve, bahçeden bahçeye gitmeye izin veriyorlar sadece. Herkes heyecanlı. Herkes şaşkın.

Huriye Teyzelerin terasından dört bir yanı görebiliyoruz. Dört duvarında da sinema perdesi olan bir sinemada film seyrediyor gibi hissediyorum kendimi. Günören ile ben eğleniyoruz bile bu durumda. Korkumuz biraz azalıyor. Ne de olsa küçüğüz. Macera, oyun gibi gözüküyor gözümüze olanlar. Oradan oraya koşuyoruz.

Babam elinde dürbün ile geldi. Dürbün elden ele geziniyor. Ben de dürbün ile bakıyorum etrafa... Osman ile Nur'u görüyorum. Onlar da balkondalar. Bizim apartmanın sağ tarafında oturan Erkan, Fatma, Bahattin, Nihal hepsi bahçedeler. Sol yanımızdaki yeşil evde oturan Fikret ile Ergun da bahçelerinin önündeler. Bütün mahalledeki çocuklar dışarda, bahçelerinde ama... Evet, Selma ile kardeşi Yılmaz ortalıkta görünmüyor. Herhalde evde yoklar. Yoksa onlar da mutlaka bahçelerine çıkarlardı.

Dürbün ile Selma'ların tam karşımızda duran pencerelerine bakıyorum. Perdeleri sımsıkı kapalı...

O da ne?.. Perdenin köşesi aralandı. Biri dışarı baktı sanki. Günören'e söylüyorum bunu, dinlemiyor bile. Huriye Teyzeye söylüyorum "Peki, canım," diyor. Neye pekiyse!..

Müzeyyen Teyze annem ile konuşuyor. Onlara da

söylüyorum. "Sana öyle gelmiştir, çünkü evde yoklar, baksana" diyorlar.

Ama, hayır! Dürbünü yine alıyorum babamdan. Bakıyorum. Evet. Haklılar. Perdeler kapalı. Kim bilir, belki de bana öyle geldi diye düşünüyorum. Ama gözümü hiç ayırmıyorum yine de Selmaların pencerelerinden...

Zaman geçiyor. Bizim apartmanın arkasındaki bir eve birdenbire silahlı askerler koşuyorlar. Hoparlörden bir asker eve doğru sesleniyor.

"Ev sarıldı! Mükerrer Sarol, teslim olunuz! Ev sarıldı. İçerdesiniz, biliyoruz!" gibi şeyler söylüyor durmadan.

Şimdi mahalle sanki o evin etrafına toplanmış. Bizler de terasın sol bölümüne koşuyoruz. O ev, Meleklerin evinin yanında. Onlar da camda. Bize el sallıyorlar. Ben yine de ara sıra terasın ön kısmına gelip, Selmaların penceresine bakıyorum. Perdeler hep kapalı...

Askerler yarım saat kadar sonra seslenmekten vazgeçip dağılıyorlar. Mahallede herkes birbirine "Yanlışı ihbarmış," diyor.

Aman Tanrım, bir yığın asker Selmaların evini sardı. Şimdi yukarı kata doğru hoparlörle sesleniyorlar:

"Fatin Rüştü Zorlu! Oradasınız. Biliyoruz. Ev sarıldı! Silahlı Kuvvetler'e hemen teslim olunuz!" diyorlar.

İşte... Yine perde aralandı. Biri dışarı bakıp perdeyi kapattı. Seslenmeler biraz daha sürdü. Herkes eve doğru bakıyor. Trapez yapan oyuncular seyrederkenki sessizlikle. Donmuş gibi.

Derken kalabalıkta bir dalgalanma oluyor. Askerlerin bir kısmı bahçe kapısından içeri giriyorlar. Kim-seden ses çıkmıyor. Bizler de dikkatle izliyoruz. Çok iyi görünüyor buradan her şey.

Bir de bakıyoruz, koyu takım elbiseli, upuzun boylu bir adam, şapkası elinde kapıda görünüyor. Ağır ağır merdivenlerden bahçeye iniyor. Arkasından ağlayan bir kadın geliyor.

Dışişleri Bakanı'nın karısı diyorlar. Askerler kollarından tutmuş adamı ve kadını... Dışişleri Bakanı buymuş demek... diyorum kendi kendime. Küçük bir kız politikadan ne kadar anlayabilir ki...

Bütün bu olanların nedenini bilmeden, sadece bakıyorum. İçim sıkışıyor.

Herhalde çok kötü bir şey olmalı böyle yakalanmak! İyi ki benim babam Dışişleri Bakanı falan değil diye seviniyorum adeta.

Bahçe kapısının önüne bir araba geliyor. İtiyorlar uzun boylu Dışişleri Bakanı'nı (hiç unutmam, bugün bile resim gibi gözümün önünde). Bakan duruyor. Onu iten askere şööyle bir bakıyor yan yan... Hemen ellerini çekiyor asker Bakan'ın üzerinden. Upuzun Dışişleri Bakanı eğiliyor ve koca vücudu arabanın içinde yok oluyor.

Selma'nın babasını da götürüyorlar. Acaba nereye?.. Babası gidince, Selma ne çok üzölmüştür şimdi... Dışişleri Bakanı'nın da çocuğı var mıydı acaba?

Babasını bekler şimdi. Ama babası gitti.

Nereye acaba?

Hiç hoşuma gitmiyor bu olanlar. İçim boşluktan düşmüş gibi gidiyor, geliyor, çekiliyor, buruluyor, midem bulanıyor.

Hemen babamın yanına koşup sevgi ile sıkıca elini tutuyorum. Teşekkür ediyorum Tanrı'ya. İyi ki benim babam Dışişleri Bakanı değil diye.

Bunları yazarken, küçük bir kız çocuğı olarak yaşadığım bu korkuları, bunca yıl sonra yeniden yaşa-

dım sanki. Hiç olmasın bunlar! Hiç yaşanmasın böyle günler bir daha... Onca yıl önce verilen korkunç cezalar, otuz yıl sonra affedilince, insan sıkılıyor, üzüyor.

İçini bir tuhaf mahçubiyet duygusu sarıyor. Bunlar yaşanmamalı bir daha.

"Eski Biri"ne Yıllar Sonra Merhaba!

Kolejin lise bölümündeydim. ODTÜ'den bir erkek arkadaşım oldu. O da uzun boyluydu ve gözlüklüydü (Aklıma ilkokul aşkım Emre geldi. Yine uzun. Yine gözlüklü). Gitar çalardı bana Şener, Bahçelievler'de arkadaşları ile ortak tuttuğu evde buluştuğumuzda...

Bazen plak çalıp dans ederdik. Ufak ufak öpüşürdük. O an, daha önceki gibi bekâret bayrağımı bütün cesaretim ile dalgalandırır, evleneceğim kocam her kim olacaksa, ona vereceğim armağanımı sıkı sıkı korurdum. Gerçi birkaç yıl önce Yener'in evinde olduğu kadar korkmuyordum artık.

Oysa en güzel şey, sevişmek!.. Çok sonraki yıllarda tanıdığım Paul Newman benzeri uzun boylu, mavi gözlü sevgilim:

"Hayatta en güzel üç şey; tuvalete çıkmak, yemek yemek ve sevişmek," derdi.

"Doğru! Ama olsundu. Nemelazımdı. Babamın dediği gibi ateşle barut yan yana durmazdı. Aslında bal gibi duruyordu istedikten sonra. Uygur insanlar birbirlerine zorla hiçbir şey yaptıramazlardı. Biz de Şener ile hiçbir şey yapmadan pekâlâ durabiliyorduk. Oysa, ikimiz de ateş gibiydik. Ama çok şükür barut yine patlamadı.

Sonra nasıl oldu bilmem, müzikte Fade Out (ya-vaşça kaybolma, yok olma) dediğimiz şekilde bitti bu arkadaşlık. Taa yıllar sonra kolejden arkadaşım Mer-ral'in bizi yeniden bir araya getirmesine kadar...

Şener eskisinden daha hoştu. Tam bir erkek ol-

muştı. ODTÜ bittikten sonra İngiltere'de master yapmıştı. Evlenmiş, iki çocuktan sonra boşanmıştı. Ben de çoktan boşanmıştım zaten. Durumlar iyiydi yani.

Bekârdık. Hiçbir engelimiz yoktu. Raslantı bu ya, Şener'le de Yener'le olduğu gibi yıllar sonra birlikte olduk. Ben evlilikten nefret eder hale gelmiştim o sıralar. O ise çok uzaktan uzaktan evliliğe dokunan konuşmalar yapıyor, evlilik karşıtı konuşmalarım için bana "aptalsın," diyordu. Bilmiyorum, ama aptalsam bile, hiç olmazsa akıllı aptaldım. Özgürdüm.

İlk aylar her şey harika gidiyordu. Şener beni en şık, en pahalı restoranlara, barlara götürüyordu. Hatta bazılarında arkadaşlarım Meral, Günder, Asuman, Haluk, Gürcan da bizimle birlikte geliyorlardı. Onları da davet ediyordu Şener.

Derken gezmeler bitmeye başladı. Caddebostan'da oturuyordu. Beni evimden aldıktan sonra şoförüne "Caddebostan'a gidiyoruz," diyordu. Hiçbir yere gitmiyor, orada kalıyorduk. Sabah olunca Mercedes ile karşıya geçiyorduk. Şoför önce onu işe, sonra da beni eve bırakıyordu.

Görünürde durum fena değildi. Ama bir gece ben uyurken üstüme su döktü. Soğuk kış gününde ne olduğumu anlayamamış, "Ne yapıyorsun? Deli misin?" diyebilmişim sudan kaçmaya çalışarak.

Geceleri mutlaka başucumda su şişem durur. Su içerim uyku aralarında.

Şişeyi almış, beni bahçe sular gibi suluyor... Bu neydi şimdi? Şaka mı? Şakaysa (pardon yani) ne şakasıydı?!

Önceden bir şeye kızdıysa, böyle Kızılderili gibi tuhaf davranışa gerek neydi? İçimden bir şeylerin, üzerime dökülen sularla birlikte akıp gittiğini hissettim o an. Ama sonradan affetmiştim onu aptal gibi.

Bunu izleyen aylarda, birlikte yapmayı düşündüğümüz bir iş sırasında, bana sevgilim olarak sunduğu

kontrattaki şartların, beni sömüreceğini hissettiğim için kontratı yırtıp beraberliği bitirdim. Her gece defalarca telefon etti bana. Telesekreterden sesini duydum, ama açmadım. On beş, yirmi gün sonra telesekreterin çalışmadığı bir sırada ısrarla çalan bir telefonu açtım. Şener'di. Sinsi sinsi gülerek:

"Evleniyorum... Duyuyor musun? Evleniyorum..." diyordu.

Bir hafta sonra hiç tanımadığı bir dul ile evlendi. Bir buçuk yıl oldu. Şimdi duyuyorum, araları yokmuş. Neden?... Neden böyle bu evlilikler? İnsanlar niye böyle?..

Aslan Anneannem Benim

Annemle babam Avrupa gezisindelerdi. Anneannem ile iyi arkadaşlık. Babaannem de daha uzun yaşasaydı, iki iyi arkadaşım birden olacaktı. Babaannem genç öldü sayılır. Kocasını -dedemi- hiç bilmem. Eskiden ölmüş. Anneannem ile kocası -dedem-, önce dedemin aşırı içkisi sonra da araya giren bir başka kadın yüzünden boşanmışlar.

Hep eski günlerini, evliliğini, evliliğinin nasıl çekilmez olduğunu anlatırdı bana anneannem. İki çocuğu olmasına ve o yıllarda bağınazlık daha çok olmasına karşın anneannem başını dik tutmuş; kocasını boşamış, kendini daha fazla ezdirtmemişti. İstenmeyen kadının durumuna düşürmemişti kendini. O istememişti kocasını. O boşamıştı kocasını. Hem de iki çocuğu ile. Hem de bazı maddi sorunlarına karşın. "Aslan anneannem benim," derdim ona.

Ben de onun gibi yaptım. İlk kocamla arama başka kadın girince ben boşamıştım onu. Anneannem gibi... İkinci kocamı çok sevdiğim halde içki yüzünden boşamıştım onu. Tıpkı anneannem gibi...

Ufak tefekliğimiz, hafızamız, hayvan severliğimiz

birbirimize çok benzerdi. 85 yaşında öldü. Bakalım ben ne kadar yaşayacağım?

Yaşam süresi ne olursa olsun, evlilikler... İçkiler... Başka kadınlar... Boşanmalar hep oldu, hep olacak.

İşte mahkemelerdeki boşanma davaları. İşte gazetelerdeki okuduğumuz, çevremizde gördüğümüz karı koca arasındaki diğer kadınlar... Bu üçgen hep vardı ve hep var olacak.

Belki olmaz diye evlenmek niye? Ben de denedim, ben de yaşadım. Ben de gördüm. Hem de iki kez. **Mer-ci!**

Bu yazdıklarımın saçma olduğunu sakın düşünmeyiniz. Bir edebiyat eseri yazmıyorum ki ben... Yazmak çok güzel.. Anlatmak.. Yaşadıklarımı başkaları ile paylaşmak... Kim bilir, belki yaşadığım bu gerçekler bir yol olur benden küçüklere. Işık diyemem ama, bir fikir olur belki de... Dinleyin beni, bitmedi daha söyleyeceklerim!

Gizli Mutsuzluklar...

Üzülüyorum... Çevremdeki arkadaşlarımın çoğu birkaz kez evlenip boşanmış. Birçoğu da mutsuz. Ya da belli etmeseler de bazı davranışlarından, konuşmalarından anlıyor insan onların gizli mutsuzluklarını...

Yılmaz, geçenlerde Mesude'yi tutup kaldırmış havaya, fırlatıp şöminenin üstüne atmış. Bereket şömine yanmıyormuş. Neyse ki Napolili Altan oradaymış da Mesude'yi Yılmaz'ın elinden kurtarmış.

Mal mülk ile çoluk çocuk ile mutluluk olmuyor. İşte Yılmaz ile Mesude... Bostancı'da kocaman iyi döşenmiş bir dairede yaşıyorlar. İki oğulları, üç arabaları var.

Sonuç? Mesude'nin başkasına âşık olması.

Toplanıyoruz bazen kolejli kızlar. Sevil, Meral, Beril, Gülperi, Zehragül, Ayşe, Nükhet (N. Duru değil) hepsi evli. Tanrı hepsini korusun, mutlu etsin. Ama geçenlerde Sevil bana:

"Kızım, bekârlığının kıymetini bil, bir daha sakın evlenme," dedi.

Bodrum'da şahane bir villası olan Azade de öyle. Sevil gibi aynı şeyi söyledi. Zengin, güzel, evli, üç çocuklu.

"Sakın evlenme bir daha, senden mutlusu yok, inan bana! Evlilik, bir zaman sonra çekilmiyor," dedi o da.

Meral'in de ikinci evliliği. Onun da dilinden eksik etmediği sözler şunlar:

"Aman, otur oturduğun yerde. Pişmiş aşın, dertsiz başın, çocuğun yok, sorunun yok. Evin var. Paran var. Gençsin. Güzelsin. Keyfine bak. Aklın varsa bir daha evlenmezsın," dedi.

Teşekkürler!.. Hanginize merhaba desem, "Evlenme sakın" dileğinde bulunuyorsunuz bana.

Sakın merak etmeyin kızlar! *Never again!* Bir daha asla olmayacak! *Promise is promise.* Söz, sözdür!

Murat Seylan yıllardır Hollywood'da yaşıyor. Bir Amerikalı ile evlendi, çocukları oldu. Boşandılar. Şimdi Amerikalı kadın Murat'ın sınıf arkadaşı Cem ile evli. Murat şikâyetçi değil durumdan:

"Hiç olmazsa bizim oğlanın cici babası, yabancı-mız değil. Çocuk da yabancılık çekmiyor. Ama ben öbür yana erken yolcu olursam, bizim sınıf arkadaşı benim oğlan sayesinde malıma konacak. İşte buna bozuluyorum," diyor.

Evlilik pek umurunda değil onun. Olması, olma-

ması fark etmiyor Murat için...

Neşeli. Malı mülkü, parası pulu yerinde. Boğaz'da yalı katı, Mercedesi, Ankara'da dolar kiralı katları var Murat'ın. Sık sık Türkiye'ye gelip, Ankara-İstanbul-Bodrum üçgeninde yaşıyordu. Bu gelişlerinden birinde bir Türk kızla tanıştı, dört gün içinde kızı Amerika'ya götürüp, bir süre sonra evlendi. Bakalım bu evlilik ne kadar sürecek?

Red Kit'i kolejden hatırlarım. Ama büyük sınıfların vurdu kırdıcılarından oluşu ile hatırlarım onu sadece. Beş-altı yıl önce yine Meral bir araya getirdi Red Kit ailesi ile beni... Red Kit evliydi. İki tane nefis yaptık çocukları vardı bana hayran. Çocuklar Amerika'da doğmuşlardı. Birkaç yıl denemek için Türkiye'ye gelmişler, sonra vazgeçip tekrar Amerika'ya dönüş yapmışlardı.

Amerika'ya gittiklerinin bir yıl sonrası "boşanıyolar" haberi geldi. Önce inanmak istemedik. Ama maa- lesef aynı film bu kez başka bir sinemada oynamaya başlamıştı. Bu filmlerin konusu da hep aynıydı. Flört, evlilik, çocuklar, şiddetli geçimsizlik (bu geçimsizlikler de nedense hep şiddetli oluyordu) ve boşanma.

Red Kit ile Sevgi boşandılar. Ama Amerika'nın aynı eyaletinin aynı kentinde yaşıyorlar ayrı ayrı evlerde. Red Kit bir şirkette müdür. Sevgi de ona inat aynı şirkete sekreter olarak girmemiş mi? Red Kit bu işe çok bozuluyormuş.

Boşandıktan sonra inatlaşmalar, çocukları, boşanılan eşe karşı kullanmalar acaba niyedir? Kafam bunu bir türlü almaz.

Saliha ve Mehmet de kolej kültüründen geçip evlenen, iki çocuğa rağmen boşananlardan. Çünkü Mehmet mühendisliği bırakıp Marmaris'te çorbacı oldu. Çok yaşlı bir kadın ile beraber yaşamaya başladı.

Zavallı Saliha... Dullar kulübüne hoş geldin!

Begüm ile Murat okuldayken flört ederlerdi. Sonra ayrılıp başka başka insanlarla evlendiler. Daha sonra ikisi de o başka başkalarından boşanıp, birbirleri ile evlenmişler. Ne diyelim, hayırlı olsun! Olsun da onlar da boşanmışlar. Begüm, şimdi Sevgi'den boşanan Red Kit'le kırıştırıyormuş.

Şimdi de Berna boşanıyor Murat'tan. Yıllar sonra, araya giren "başka kadın" yüzünden... İki çocuğa rağmen...

Yetti artık senin kolejli arkadaşlarından diyeceksiniz. Biliyorum. Tamam! Bir dakika. Şimdi sıra başka çevrenin insanlarında. Üstelik mutsuz çiftler boşanmaya gerek duymadan da evliliklerini sürdürebiliyorlar. Hem de ne evlilikler... Evlere şenlik!

Bir arkadaşımın oturduğu sokakta, karşı apartmanda bir doktor ve ailesi oturuyordu. Arkadaşımı ziyarete gittiğim bir gün, akşam üzeri, bağırsaklarla balkona fırladık. Doktorun karısının sevgilisi gelmiş. Balkonun altında bas bas bağıyor:

"Çık orospu! Dışarı çık!" diye.

Millet pencerelerde. Doktorun karısı pişkin. Hizmetçisi ile birlikte ara sıra pencereye çıkıp sevgilisine bakıyor. O sırada doktor koca geldi. Arabasını park ediyor. Tabii her şeyi o da görüyor, o da duyuyor. Ama çok soğukkanlı. Karısının sevgilisi bağıyor doktora:

"Ulan pezevenk, söyle orospu karına..."

Doktor umursamaz bir şekilde apartmana giriyor. Derken evin pencereleri kapanıyor. Sevgili gidiyor.

O gece arkadaşım kalmıştım. Ertesi gün öğleyin kapıda taksi beklerken ne göreyim? Doktor ile ka-

rısı el ele apartmandan çıkıp güle söyleye gitmediler mi sanki dünü hiç yaşamamışcasına...

Bir zaman sonra arkadaşımından duydum, bu çürük evlilik hâlâ sürüyormuş. Pes doğrusu!

İşte bir başka boşanma olmayan çürük bir evlilik örneği. Ankara'da halamların evinin yanındaki apartmanda dört çocuklu bir aile varmış. Koca, ticaret yapıyor. Karısı genç bir ev kadını. Boy boy dört çocuklu bu ev hanımı İstanbullu bir işadamı ile işi pişiriyor. Sevgilisi günübirlik Ankara'ya geliyor. Ünlü bir otelde sevişiyorlar, restoranda yemek yiyorlar, sonra adam İstanbul'a karısına, kadın da evine, kocasına dönüyorlarmış.

Kadın, bir gün halamın kızına çaya geldiğinde:

"Bu yükü daha fazla taşıyamayacağım. Onun için dinle beni," deyip anlatmış her şeyi Nilgün'e...

Boşanmamışlar, kokuşmuş bu evliliği sürdürüyorlarmış hâlâ.

Gündüz başka adamla yat, gece gir kocanın kohnuna hiçbir şey olmamış gibi!

Aman Tanrım, ne evlilik, ne evlilik! Düşman başına!...

İşte bir üçüncü örnek...

İzmir Karşıyaka'da bir Nihal vardı, çocuğu olmayan. Kocası ile ilişkisindeki tatminsizliğinden yakınıyordu. Sonunda mide hastası oldu çıktı. Muayeneye gitti. Doktor ile işi pişirdiler. Muayenehanede sevişmeye başladılar. Kısa ve rahatsız gerçekleşen bu sevişmeler ona heyecan verdi. Yaşam gücü verdi. Bu ilişki-den aldığı güçle mutsuz evliliğini sürdürüyor.

İyi ki sürüyor!

Ben evliyken başkası ile ilişkide olup sonra da evliliğimi sürdüremem. Kendime o zaman saygım kalmaz diye düşünüyorum. Şayet biriyle beraberken, baş-

kası ile "yatma" fikri kafama girmeye başlarsa, o zaman "iki başlı" bir ilişki sürdüreceğime boşanırım daha iyi. Ben böyle düşünüyorum.

Böyle örnekleri gördükçe nasıl bir daha evlenmeye cesaretim olsun değil mi? Haksız mıyım?

Oysa, eskiden evlilikler de aileler de güzelmiş bugüne kıyasla...

Eskiden İnsanlar Evlerinde Mutluydu...

Bahçelievler'deki evimizdeyiz. Mahallede tüm evler iki katlı. Bizimkisi dört katlı. Bir apartman. Bahçemiz var, ama bomboş. Babaanneciğimin cennet bahçesi hep düşlerimde. Ama artık o ev yok.

Babam toprak getirtiyor bahçeye. Babam ilgileniyor bahçeyle, annesinden aldığı bahçe sevgisiyle. Tohumlar atıyoruz toprağa birlikte. Ben, kayısı çekirdekleri gömüyorum tam ortadaki göbeğe. Bir tane bahçeye inen merdiven başına, bir de sağ karşı köşeye gömüyorum kayısı çekirdeklerini.

Her gün sulayıp, filizlenmelerini bekliyorum. Çiçekleri, ağaçları çok seviyorum. Bir de çam dikiyoruz ön bahçeye. Yan bahçeye de dört kavak ağacı. Onlar yeşerdikçe, büyüdükçe öyle seviniyorum ki...

Bir de kedim var. Karakız... Hepimiz çok seviyoruz onu. Ailemiz masallardaki ailelere benziyor tıpkı. Evimiz sobalı. Karakız, soba başındaki sepette uyuyor, babam gazetesini okuyor, annem ya banya ya kendine yine o şık kıyafetlerden dikiyor, anneannem yün örüyor, ben de ders çalışıyorum.

Evimiz çok büyük değil, yine de mutluyuz. Yeni eşyalar almış babam evimize, daha önce Ankara'ya gelip evi tuttuğunda... Her şeyimiz yeni. Bir de kocaman evim var beş katlı. Oyuncak bir ev bu. Her katında odalar, odalarında oda takımları, yemek takımları, yatak takımları var. Hatta mutfak, garajı bile var. Çok

seviyorum bu oyun evimi. (O evin eşyalarından minik bambu bir takımı hâlâ saklarım.)

Annemle babam ne güzel geçinirlerdi. Tek anlaşmazlıkları benimle ilgili idi. Sözgeleşisi annem benim sokakta oynamamı istemez, babam oynasın derdi. Annem "Bisiklete binme, düşersin," derdi; babam "Binsin, çocuğun bisikleti var," derdi.

Bütün anlaşmazlıkları işte böyle ıvır zıvırdı.

Peugeot bir bisikletim vardı. Okuldan gelince derslerimi bitirip, ilkbahar gecelerinde bisikletimle birkaç tur atmayı, arka selemde de çok sevdiğim 5 numaradaki minik Zeyno'yu gezdirmeyi çok severdim.

Hele o yaz geceleri Erdek sonrası ve öncesi... Babamlar, 7 numaradaki Müzeyyen Teyzeler, Müren Abla, Günören, Erdoğan Ağabey, Abdullah Amca; 5 numaradan Nefise Abla, Özdemir Ağabey, minik Zeyno; 9 numaradan Öznur Abla, Saadet Teyze; köşe apartmandan Erkan, Atıfet Teyze, Nail Amca, bir blok öteden Halide Teyzeler, Emel, Yıldız bizim bahçede güle eğlene "*Cicoz*" oyunu oynardık.

Oyun şöyleydi: Herkes halka biçiminde oturur, uzun bir sicime bir alyans geçirilir. İpin iki ucu bağlanır. Yüzük ipte kaydırılarak elden ele geçirilir. Ortadaki ebe yüzüğün kimin elinde olduğunu bulur. Bir yandan da herkes, "*Geldi cicoz, gitti cicoz, hani ya cicoz?*" gibi bir tekerleme söyler.

Şimdi düşünüyorum da her yaş kuşağından meslek sahibi kibar beyler, şık hanımlar ve hepsi iyi okullarda okuyan bizler, bir gece bir bahçede, bir ip etrafında toplanıp gülüşüyor, eğlenip mutlu olabiliyormuşuz.

Şimdi ise her evde çiftler çiftler TV, videolar, müzik setleri, otomatik çamaşır, bulaşık makineleri, mikro fırınlar, mikserler, daha neler neler var. Ama ev halkının suratı bir karış. Ev kadınları her şeyin otomatığına sahip olmalarına karşın, hep yorgunlar, hep isteksizler.

Erkekler işlerinden hep şikâyetçi. Onlar da yor-
gunlar. Çocuklarsa -okul kurs- hattı üzerinde ambele
vaziyetteler. Bizler de okuduk, kolej ya da normal lise-
lerde. Üniversitelere girdik. Mezun olduk. Ama -kurs
murs- pek bilmedik, pek görmedik. Biz mi çok akıllıy-
dık, şimdikiler mi çok aptal? Yoksa bizim dersler mi
çok kolaydı da, şimdikiler çok zor?!!!

Çocukların kafasını delicesine yükleyen, aile bütçe-
sini felce uğratan bu "*kurs meselesi*"ni bir türlü anlaya-
bilmiş değilim. Zavallı çocuklar! Zavallı aile bütçeleri!

Annemin çamaşır makinesi şimdiki gibi otomatik
değildi. Turbo fırın değil de normal fırınımız vardı. Yu-
murtayı çatalla çırpardı, çünkü mikseri yoktu. Otoma-
tik bulaşık makinemiz de yoktu, ama annemin ve ar-
kadaşlarının ev işleri daha çabuk bitiyor, hâlâ çocuk-
larına gülümseyecek halleri, sevgi dolu bedenleri kala-
biliyordu.

Babam işinden eve neşeyle döner, ev kıyafetini gi-
yerdi, ben de okuldan dönmüş olurdum. Huzurla ye-
meğimizi yer, radyomuzu ya da babamın Paris'ten ge-
tirdiği teybi dinlerdik. Sık sık bize misafirler gelir, an-
nem babam da onlara giderdi. Ben evde anneannem
ve Karakız ile kalırdım. Bazen beni de götürürlerdi
gittikleri yere, o evde benim yaşıtım arkadaş varsa.

Bahçe sinemaları vardı o zamanlar. Yaz akşamlar-
ında (neredeyse tüm mahalle) çoluk çocuk, büyük top-
lanıp giderdik. Tahta sinema sandalyelerine koymak
için minderlerimiz bir elimizde, ay çekirdeği külahları-
mız diğer elimizde... Yürüyerek gidilirdi dört blok aşı-
ğıdaki sinemaya. Ya da daha uzaktaki Zevk Sinema-
sı'na kadar.

Evden biraz erken çıkar, güle söyleye yürürdük.
Anneler, babalar arkamızdan gülüşerek gelirken, biz-
ler de ya patenle ya da bisikletle, yürüyenlerimiz etra-
fında turlar ata ata, daireler çize çize yazlık sinemaya
varırdık.

Gerçekten küçükten büyüğe hepimiz mutluyduk. Dosttuk. Arkadaştık.

Bazı gecelerse Pazar Meydanı'nda Amerikalıların kurduğu parasız sinemada, Amerikan belgeselleri seyrederdik. Maşallah, (Amerika'ya ait her şeyi) sular seller gibi ezberlerdik!!!

İzmir Caddesi'nde Amerikan Pazarları denen mağazalarda hep Amerikan malları satılırdı. Çaydan tencereye, elbiseden saate, teypten tenis raketine, çikolatadan gece lambasına, yatak çarşafından terliğe kadar pek çok şey. Bu mallar pahalı olurlardı. Ama herkes ne yapar eder, parasını denkleştirir bir şeyler alırdı bu mağazadan.

Ankara'da o yıllarda yaşayıp da o mağazalardan bir şeyler almamış olanı düşünemiyorum. Buralardan alışveriş pahalı bir meraktı, "modaydı"(!) Bizler de pek tabii, moda uyardık: Amerikan eşyası modası.

Ben pop müzik plakları alırdım en çok. Sonra İngilizce sinema ve müzik dergileri, kalemler, çikolatalar, şekerler, bobby socks denen beyaz okul çorapları, Loaffer pabuçlar ve daha neler neler... Loafferlarımızın ön deliklerine "Amerikan penileri" koyardık. Peni bulamayanlar da yerli bozuk para koyarlardı.

Kısacası, pek modaydı "Amerikan malları" o zamanlar... Gerçi Amerika yine "revaçta" ya... Demek, yıllar bu konuda pek bir şey değiştirmemiş!

Long Live A-me-ri-ca!! Thanks for what you give us. Bize verdiğin her şey için teşekkürler sana!!!

Sizin de böyle meraklarınız oldu muydu delikanlılık ya da genç kızlık yıllarınızda?

Nerede Eski Komşuluklar?

Yüzlerce daireli gökdelen yaşantısı Amerika'dan bize de sıçradı artık. Binalar büyüdükçe, yükseldikçe, daireler çoğaldıkça komşuluklar da o oranda azalıyor. Hatta kayboluyor. Komşusuzluk, bir yerde yalnızlıktır. Yalnızlık da mutsuzluktur.

Son yıllarda jet hızıyla artan fiyatlar da feci el yakıp cüzdanları kavurduğu için insanlar büyük davetlerden, ikramlardan ufak ufak kaçır oldu (Tabii, sözüm her gece davet veremeyenlere.)

Oysa, Ankara yıllarımda biz gençler, çaylı, pastalı ne güzel hafta sonu toplantıları yapardık evlerde... Ailelerimizden gizli (sanki marifetmişçesine) sigara içerdik. Birbirimize giderdik. "Ev", insana ve ilişkilere sıcaklık getirir. Oysa, şimdi gençler hep ev dışında buluşuyorlar. Canım biz de giderdik cafe'lere, diskoteklere. Ama ev toplantılarımızı çok sık yapardık. Annelerimizin hazırladığı yiyecekleri yer, çay içerdik. Evde kimse yoksa, o zaman biraz da evdeki kanyak ya da 'whisky'lerden birkaç fırt çalmayı da ihmal etmezdik.

Annelerimiz de babalarımız da birbirleriyle toplanırlardı bol bol ikramlı sofralarda... Bizim de akşam yemekli misafirlerimiz çok olurdu. Her şey boldu, her şey ucuzdu o yıllarda. "Enflasyon" lafını hiç duymazdık. Böyle bir kelimenin varlığını artık şu son yıllarda sular seller gibi ezberledik.

Apartman komşuları ile akraba gibi olunurdu. Yalnız apartman mı, mahallede hemen herkes birbirine gidip gelirdi. Birbirine iyi günde olduğu gibi hastalıkta da koşardı, ölümdede...

Hep aklımdadır o günler, ya şimdi? Onca paralar harcayıp kendi evinize yaptırdığınız yeniliği belediye-ye şikâyet eden komşular var. Komşu var, komşucuk var. Artık daireler arasında gidip gelme, misafirlik, geçmişte kalmaya başladı.

Bütün kaybolan bu güzel âdetleri düşündükçe daha çok nefret ediyorum betonlaşmadan, mekanikleşmeden, insanı yoğuran, sıkın, ezen bu yaşam yükünden... İnsanların itişip-kakışıp birbirleriyle uğraşmasından... Sevgisizlikten...

Sinirleri yıpratın bu yoğun trafikten. Doğayı kirletip yok edenlerden, doğaya ve doğanın içindeki tüm canlılara kötü davrananlardan... Tanrı'nın verdiği güzelliklerin değerini bilmeyenlerden nefret ediyorum.

Onu Yıllar Sonra Fark Eттіm

Okul yıllarımdan tanırım onu. Bu da diğerleri gibi aynı, ben kolejdeyken, o üniversitedeydi. Hoştu. Yakışıklıydı. Güzel konuşuyordu. Ama içi kırmızı kareli, yeşil renkli, tahta düğmeli kabanım sırtımdayken, onun bana söylediklerini ancak yıllar sonra kendisi yerini, zamanını bana hatırlattıktan sonra anımsayabildim... Kim bilir, demek o zaman aklım başkasındaymış. Onu anlamamışım. Belki de dinlememiştim onu, kendimi söylediklerine tam verip... Bilemiyorum.

Ama bildiğim tek şey bu "*yıllar sonra*" sözcüğünün benim hayatımda pek çok kereler yaşanmış olması. Öyle ki genç kızlık sevgilerim ya da arkadaşlarım yıllar sonra yeniden karşıma çıkmışlardır. Bir şey yaşamış, bir şeyler paylaşmışsızdır birlikte... Bu çok ilginç bir durumdur hayatımda. Bir olay bittikten sonra bazen kendi kendime soruyorum; "Acaba yıllar sonra yine mi? Bununla da mı?" diye...

İşte yeşil kabanlı bana, bir zamanlar güzel sözler söyleyen Selim ile yıllar sonra yine karşılaşmıştık. Ünlü bir holdingin genel müdürü olmuştu. Gazetede okumuştum. Kutlama telgrafi çektim ona. O da benim sergime çiçek yolladı. Güzel sözler yazmış yeni kartvizitine. Zaten oldum olası kalemi kuvvetliydi. Telefonlaştık. İş yerine ziyarete gittim. Çok tatlıydı konuşmaları.

Dünyada Ş ve Ç harflerini ondan güzel telaffuz eden birini düşünemiyorum. Ş ve Ç derken sanki bir akarsu çağılıyor... Bunu ona söylerim ara sıra, güler. "Çok şekersin" derken, yine Ç ile Ş'yi çağıldatarak... Seneler, erkeklere, şayet erkek kendine iyi bakmışsa, iyi geliyor bence.

Hoş bir erkekti yıllar sonra karşımda duran. Oysa, yıllar önce değilse de belli bir zaman önce bakanlıkta onunla bazı işlerimiz olmuştu. Orada karşılaşmıştık. Konuşmuştuk, ama ben o zamanlar ilk kocamla evliydim, ilk kocama âşıktım ve demek Selim'deki farkı fark edememiştim. Kim bilir...

Olsun! Onu ilk kez şimdi görüyor, ilk kez keşfediyordum sanki. Yüksek bir elektrik akımı dolaşmıştı ikimiz arasında. Bu sefer bir şeyler olacağı kesindi o günden... Ama zamanı belli değildi. Kanlanmış olan gözüme, saati geldiği için ilaç damlatacağımda o kendisi damlatmak istedi. Kanepeye yarı uzandım. Selim damlayı gözüme damlatırken, sanki kalbime de sıcak bir şeyler damlattı.

Coşkuluydu. Dopdoluydu. Hissettim bunu. Bir saat kadar konuştuk.

Sonra beni hep aradı. Çok güzel konuşuyordu. Onunla konuşmak zevkti... Karısı ile ayrı yaşıyorlarmış. Pek mutlu değildi. Belli etmemeye çalışıyorsa da onun güzel bir sevgiye, coşkulu bir beraberliğe ihtiyacı vardı. Şömine başında yediğimiz bir akşam yemeğinde anlatmıştı bana yaşadığı "zor yılları".

Birlikteyken her şey çok güzeldi. "Baraj kapaklarımızı" sonsuza dek açmıştık önceleri. Ama bu selin etrafa zarar vermemesini düşündü. Hâlâ sevgi ve saygımız sürüyor.

Şimdi Adana'da. Oraya naklini istemiş. Hâlâ yalnız ve mutsuz. Mutlu görünmeye çalışarak.

Ben konuşmasını bilen adamı seviyorum doğrusu. Abuk sabuk, sulusepken konuşan adamlardan hiç mi hiç hoşlanmam. Gözümden hemen düşüverirler öyleleri. Kültürlü, mesleğinde başarılı, kendine güveni olan, konuşmasını bilen adam bende saygı ve ilgi uyandırır. Ben hayatımdaki önemli insanlara daima saygı duymuşumdur. Zaten saygı duymamışsam, o insan hemen önemini yitirir benim için, saf dışı kalır... Saygı duyduklarımı sevgi ile hatırlarım. Diğerleri ise bir sis perdesinin ardındalar...

Saygı duyduğum bir başka şey de parmağımda taşıdığım ince alyanstır. İkinci kocamdan boşandıktan sonra Fırat takmıştı parmağıma... Şimdi ayırız. Ama ben yüzüğümü hiç çıkarmadım.

O yüzüğe, parmağıma takıldığı yılların saygısını ve sevgisini duyuyorum hâlâ. Fırat, bu kitabı okursan eğer, bil ki taktığın yüzük bugün de orta parmağımda.

Her şeye karşılık hayat sürüyor.

Onu İnceliyordum... Gözlerini... Alnını... Her Şeyini...

"Herkes merhabalar! Size iyi oyunlar demeye geldim."

"Sağol canım. Gel, bir çay iç bizimle!"

"Füs'cüm, mini eteğin çok hoş, çok yakışmış."

"Sergin nasıl gidiyor, duyduk çok harikaymış."

Teşekkürler ediyorum hepsine.

Tiyatro kulislerine bayılırım. İnanılmaz bir keyif verir bana. Başka bir dünyadır. Arkadaşlarımı kuliste ziyaret etmeye gittiğimde, bir ara mutlaka sahneye çıkar, dekorun içinde şöyle bir gezinirim. Nasıl olsa daha perde açılmadığı için, dekorları okşamak gelir içimden...

Kuliste içtiğim en berbat çay bile bana inanılmaz bir tat verir. Çünkü tiyatroya âşığıyım. İnsanı büyü-

yor sanki. Zaten ben yıllar önce büyülenmişim. Ne mutlu, artık o dünyanın insanlarından biriydim ben de...

Çok arkadaşım vardır tiyatrodan. Çok hoşlanıyorum onlarla birlikte olmaktan. İşte yine bir oyun öncesi çay içip laflıyoruz kuliste. Ben matineyi seydereceğim. Çok övgüsünü duyduğum bir oyun seydereceğim için keyfim yerinde.

O güne kadar adını hep duyduğum, seyrettiğim Cengiz oturuyor ilerde masanın bir ucunda... Demet tanıştırıyor bizi. Yüzü "*kirli makyajlı*", ama çekici bir kemik yapısı var. Gözleri yakalayıyor insanı o kirli makyajın arasından...

İlk elektrik çok önemlidir. Bazı şeyler sonradan da gelişebilir, oluşabilir, fakat ilk elektrik akımları çok önemlidir. Denedim. Biliyorum.

El sıkışırken elektrik aldım ondan. Biliyorum, ona elektrik verdim. Bu alışverişten sonra "Merhaba" söyledik birbirimize. Diğerleri sahneye çıkmışlardı. Cengiz'in daha vakti vardı sahneye çıkmaya. Konuşmuş olmak için sordum:

"Yüzünüzdeki bu kirli ve sakallı görüntüyü nasıl yapıyorsunuz?" diye.

Aslında biliyordum nasıl yapıldığını. Bana iyice yaklaşıp, sol omzu benim sağ omzuma değerek:

"Diş fırçasını guaj boyaya batırarak..." dedi.

Beni etkileyen bir gülüş verdi bana. Sol eliyle sağ kolumu usulca sıkıp sonra bırakıp, sahne girişinde kayboldu. Neredeyse arkasından sürüklenip sahneye kadar gidecektim.

Hemen salona koştum, en öndeki yerime oturdum. Hep onu seyrediyordum. Sahne önü repliklerinde sanki göz göze gibiydik. Sanki, ya ben de sahnede oynuyordum, ya o da salonda benim yanımda otuyordu. Elektrik akımı sahneden salona, salondan sah-

neye gidip geliyordu. Ne kötü, oyunu doğru dürüst seyredelemiyordum ona bakmaktan.

Antrakta kulise gittiğimde oyun üstüne bir şey sorsalar, şimdi ne derim diyordum kendi kendime. Onu inceliyordum. Mavi gözlerini, güzel çıkık alnını, konuşmasını, vücudunu... Her yerine baktığımı hissediyordum. Kulaklarım yanıyor, yanaklarıma ateş basıyordu.

Neyse, ilk antrak oldu, kulise gittim. Göz göze geldik, gülüştük:

"Nasıl buldunuz?" diye sordu.

"Güzel... Hoş... Çok... Yani... Çok hoş..." diyerek söyleyecek kelime aradım o an.

Telaşıma gülümsedi. Heyecanımı aldı, içine soktu sanki yaşının tecrübesiyle. Sonra daha çok gülümsedi bu kez. Bana sergilerimi ve diğer çalışmalarımı sordu. O gün bir gazetede çıkan röportajımı birlikte okuduk.

Derken zil çaldı. Yine aynı şekilde geçti bu yarı da... Ve perde... Seyirciyi selamlarken hep göz gözeydik. Hemen kulise gittim. Kalbim çarpıyordu. Matine bitmişti.

"Gitme, kal! Suareyi seyret," dediler; Demet ve diğerleri. O da:

"Seviniriz..." dedi o kendine has gülüşüyle.

"Peki," dedim, çantamı masaya bıraktım. Sonra düşündüm. Epey vakit var dedim içimden. Hemen karşı pastaneden bir yığın çörekler, börekler ve koca bir pasta alıp geldim. Tüm ekiple birlikte yedik. Çaylar içtik.

Karşımda oturuyordu. Demet bir ara beni giyinme odasına çağırdı:

"Bana bak Füs, bu sana bitti. Ukaladır. Kimseye böyle davranmaz," deyince.

"Yok canım, sana öyle gelmiştir," diye geçiştirmeye çalıştım. Demet:

"Ben onu tanıyorsam dediğim doğrudur," dedi, odadan çıktı gitti.

Aynada kendime baktım. Hoşum, yeşil gözlerim parlıyordu. Ama lanet olsun, yanaklarım çocukluğumdan beri renksizdi. Masadaki allığa uzanıp yanaklarımı sürdüm biraz. Odadan çıkıp oturma salonuna geçtim. Demet'in dediklerinden sonra Cengiz'in hareketlerini daha dikkatli izlemeye başladım. Evet! Çok ilgiliydi benimle. Derken suare saati geldi. Zil sesiyle kalktım salona gitmek için. Kolumu tuttu. Alçak bir sesle:

"Benim sahneye çıkmama daha vakit var. İçeri gitme. Kal. Biraz konuşuruz," dedi.

'Sen' demeye başlamıştı bana.

Ne sinir! "Hayır, kalamam, oyunu görmek istiyorum," diye tavır koyamadım. Mıknatıs gibi çekti beni. Kaldım yanında.

Biraz ordan burdan konuştuk. Sırası geldi. O sahneye çıkınca ben salona geçtim, yerime oturdum. Çok heyecanlanmıştım. Resmen göz göze geliyorduk. Mavi gözlerinin altındaki torbacıklar, ona daha olgun ve hoş bir hava veriyordu.

Perde... Selam... Perde... Selam... Ve perde...

Kalabalığı aceleyle yararlanarak, bana gülümseyen insanlara selam vererek kulise geçtim. Demet hemen giyinmişti bile. Tüm ekip yemeğe gidiyordu. Beni de davet ettiler. Kabul etmem mi hiç?

Restoranda masaya hepimizi "sen şuraya otur, sen buraya" diye Cengiz yerleştirdi. Kendi de benim yanıma oturdu. Benim için vejetaryan yemekler ısmarladı. İlgisi hoşuma gidiyordu. O güzel, etkileyici sesiyle tane tane konuştu benimle gece boyunca.

Yemekten sonra Demet herkesi evine kahve içmeye davet etti. Demet'le ben onun arabasına bindik. Evde herkes sigara içiyordu. Çok sigaralı bir geceydi. Ben içmediğimden, gözlerim yandı, usulca arka odaya

geçtim. Zaten Demet'te kalıyordum. Bir daha salona çıkmadım. Yatağıma yattım. Gecenin bir saatinde herkes gitti. O kaldı. Ve ben o gece bu ukala, derin mavi bakışlı, güzel alınlı, uzun boylu adam ile depremler yaşadım.

Güzel günler, haftalar ve aylar sanki kâh ekvator sıcağında, kâh volkanın tepesinde geçti.

İnsanlar yaşadıkça, yaşlandıklarını sanıyorlar. Oysa bir şeyleri yaşayamadıkları için yaşlanıyorlar. O, benimle hep "gençti". Benim için hem seks, hem şiir, hem müzik, hem tiyatro olmuştu. O, benim, "duygusal, ezgisel, Opus, 1+1 si bemol minor konçertomdu."

Bir gün bana bir heykel (bir büst) getirmişti. Armağanı bile sanatsaldı. Çok hoşuma gitti.

Hâlâ salonumda duruyor.

Onun başarılı çalışmaları bana için için gurur veriyor. Başarısına saygı duyuyorum her zaman. Herhalde en sadık seyircisi hep benim.

İyi oyunlar (!) Cengo...

12 Mart Sıraları... "Hair Müzikali"nde Oynuyorum

Gülriz Sururi-Engin Cezzar Tiyatrosu'nda "Hair-Saç" müzikalinin galası bir rastlantıyla benim doğum günüme denk düşüyordu. Yani, 11 Mart'a... Müzikal, yıllardır tüm dünyada kapalı gişe oynuyordu. Türkiye prodüksiyonunda da başrol benimdi: Sheila... Zengin ailenin hippie kızı... Görkemli bir prodüksiyondu. Her şey mükemmeldi.

Aylardır prova yapıyorduk. Dans provalarını Amerikalı koreograf Bernand Hassel, şarkı provalarını Emin Fındıkoğlu ile, oyun provalarını da Engin Cezzar'la. Engin çok titiz bir yönetmen. Yerine göre arkadaş, ama çok disiplinli. Canımız çıkıyordu, fakat değişiyordu doğrusu.

Bizim cephede her şey iyiydi hoştu da dışarda, sokakta, politikada bir şeyler oluyordu. Bir şeyler kayınıyordu. 12 Mart günü ordu Demirel hükümetine muhtıra verdi. Özal, o sıralar DPT Müsteşarı idi. Demirel hükümeti istifa etmişti. Başbakan Nihat Erim'di artık.

Ve bir gün İsrail Konsolosu Efrahim Elrom, Nişantaşı'ndaki apartmanında öldürüldü. Ortalık kayınıyordu. Ama "Hair" oyunu sürüyordu. Müzikalimiz o yıllara göre biraz açıktı. Oldukça dekolte giysilerle oynuyorduk. Seyirci 70'li yıllarda 90'lı yıllara oranla yapılan açık saçık esprilerde donup kalıyordu. Keşke bu müzikal şimdilerde oynasa. Kıyafetler, oyundaki hareketler, söylenen replikler nafıf kalırdı 90'lı yıllarda.

Engin'e birkaç yıl önce demiştim: "Hair'i asıl şimdi sahneye koysana!" diye.

"Ben de isterim, ama maliyet bu pahalılıkta acayip yüksek olur," demişti Engin.

O sıralar politik hayatta bir şeyler değişiyor, sokaklarda üzücü olaylar yaşanıyor, kimileri tutuklanıyordu. İnsanlar yine de bizim müzikale geliyor, tıka basa salonu doldurup merakla izliyorlardı. Hele oyunun sonunda bizler sahnede donpaça kaldığımızda, rahmetli Hüseyin Kutman polis kıyafeti ile düdük çalarak salona fuaye kapısından giriyor.

"Kimse kıpırdamasın, hepiniz tutuklusunuz!" dediğinde seyircilerin yüzünü görmeliydiniz. Salonda o an gerçek bir panik yaşanıyordu. Bizler çok eğleniyorduk bu oyunda ve kulisinde.

Rolümü çok seviyordum. Sahnelerde henüz yeni bir genç kızdım. Çok da başarılydım. Övgü dolu yazılar yazılıyordu benim için. Sahnelerde başarılı genç bir kolejli kız diye. Ama Tanrı bu sevincimi yarıda keşti. Müzikaldeki çok zor dans hareketlerinde ve rejinin gerektirdiği bazı hareketler sonucu belkemiğimde şakatlanma oldu. Matine-suare aralarında, sağolsun Engin Cezzar, Lasonil ile sırtımı ve belimi ovmuştu.

Sahnedede canımı dişime takıp oynuyordum. Ama canım çok yanıyordu. Gülriz Sururi ve engin Cezzar baktılar olacak gibi değil. Beni bir gün Osmanbey'deki bir ortopediste yolladılar. Sıkı bir muayene sonrası doktor durumun çok ciddi olduğunu ve bu oyundan ne olursa olsun ayrılmam gerektiğini ya da o sert ve zor hareketleri yapmamamı söyledi. İmkân var mıydı "Ha-ir"de başrol oynayıp da o hareketleri yapmamaya...

Ve bir gün, sakatlandığım için, oyundan doktor raporu ile ayrıldım.

Belimin sakatlanması ile oyunu bırakmak zorunda kalmam bana tarifsiz bir üzüntü verirken yedi yıl sonra sevgili Gülriz Sururi'nin yazdığı "*Kıldan İnce Kılıçtan Keskin*" adlı kitaptaki benimle ilgili bir bölüm, benim kalbime kılıç gibi saplanıyordu. Hem de kıl gibi ince değil, hançer gibi kalın...

Ben, bir gün "Ablacığım..." demiştim Gülriz'e... *Abla* deyişime bozulmuş (Sayfa 443). Kolejden yeni mezun olmuş bir genç kız, yılların ünlü sanatçısına ne diyebilirdi ki? Tabii, yıllar geçti şimdi. Ben büyüdüm. Ünlü oldum. Şimdi onu adıyla çağırıyorum. Neyse...

"Kulüp X'den teklif aldım. Yalnız, saatler çakışıyor. Sizin programa 10'da başlasak olmaz mı?" demişim sözde (Sayfa 443). Kulüp X'de çalışmaya yaşıma yetişmedi; bu bir... Tiyatro oyununa program denmeyeceğini ilkokuldan beri çok iyi biliyordum; bu ikincisi.

İlkokuldan beri Başkent Ankara'da bir yığın oyun seyretmiş olan kolej kültürlü ben, oyun saatinin değişmesi diye bir saçmalığın olamayacağını çok iyi bilirdim; bu da üç!

Sonra yine 443'üncü sayfada şöyle yazmış. "Saati değiştirin diyen birini tiyatroya getirirsen, bu soruya da katlanırsın Gülrizciğim" demiş kendi kendine. Tiyatro saatini değiştirmek gibi bir budalalığı söylemeyecek kadar akıllı, tiyatroya saygılı biriyim; bu dört. Hele tiyatroya olan sevgi ve saygım bütün tiyatrocu

dostlar tarafından çok iyi bilinir. Ayrıca, 443'üncü sayfanın sonunda dediği gibi bir şey olmadığı için "Lisanı münasiple tiyatrodaki saatlerin değişmeyeceğini anlatmaya çalıştım." diye yazılmış olan cümleler de gerçek bir anlatım olmamıştı; bu da beş!

"İzmir'e turne anlaşması yapmaya gitmiştim. Birden Engin telefonla geri çağırdı beni. Füsün, aldığı teklifleri geri çeviremediği için bırakmış rolünü ve genç kızlardan biri oynuyormuş onun rolünü idareten" diye yazarak başlamış 444'üncü sayfaya.

Keşke dizgi hatası olsaydı bu bölümde yazılanlar. Değildi. Kelimesi kelimesine böyle yazıyordu benim için Gülriz Sururi kitabında. Oysa, ben doktor raporu ile oyuna veda etmek zorunda kalmıştım. Ayrıca gazinolardan aldığım bir yığın paraya karşın, o tiyatrodan haftada oynadığım 9 oyuna karşılık çok komik bir maaş almayı önemsemeyerek yine de büyük bir sevinçle Sururi-Cezzar çiftinin rol teklifini kabul etmiştim.

Oyundan ayrıldıktan sonra epey bir süre Jülide Yazansoy adlı arkadaşımız benim rolümü üstlenmişti. Bir gün Jülide'yi seyretmek için tiyatroya bilet alıp gittim. Kulise girmek istediğimde, bir sahne görevlisi, çok üzgün bir ifadeyle kulise girmemin yasaklandığını söyledi. Gözlerimden akan yaşa engel olamıyordum. Oyun sonrası bütün arkadaşlarım ile tiyatronun içindeki mini kafeteryada oturduk, onlar da çok üzgündü. Teselli etmeye çalıştılar beni.

Sonra yine 444'üncü sayfada "Hemen dönüp rolü oynamamı istiyordu Engin" diyor ve devam ediyordu. "Madem ki bir gün oynamak zorunda kalacaktım, neden başından beri bu rolü yalnız reklam için kabul ettiği belli olan bir şarkıcıya vermiştik" diyor Gülriz Sururi "Kıldan İnce Kılıçtan Keskin" kitabının 444. sayfasında.

Kılıcı haksızca batırıyor bana... Hayatımın hiçbir döneminde başladığım hiçbir işi yarıda bırakmadım

ben. Asla! Reklam düşünerek iş kabul etmedim. Benim için nitelik daima nicelikten önce geldi. Gerçekte bu, bir sağlık sorunuydu. İşin içine sağlık girince akan sular durmalıydı. Sağlıkla oynamanın şakası yoktu.

Önce, Ankara Hacettepe Hastanesi'nde tedavi gördüm. Geçmedi. Sonra Londra'ya gittim. 48 Harley Street'deki Dr. J. J. Mulnier, Devonshire Place'deki Dr. M. Chapman ve Dr. Simon Rees'in titiz tedavileri ile iyileştim şükür!

Ama hâlâ bel kemiğimdeki vertebralardan biri diğerinden daha şiştir, iridir. Yağmurlu günlerde biraz ağrır. "Hair" müzikalinden armağan bana. Sağlık olsun... Tiyatroya aşığım. Saygılıyım. Gülriz Sururi'yi seviyorum. 443 ve 444'üncü sayfalar için teşekkürler Gülriz!.. İşte 11 yıl sonra bu da benim kitabımın, "*Hayatı Denedim*"in bilmem kaçınıcı sayfası...

Doğrusu budur, böyle biline!

Ege'de Barış Köprüsü Kurulmalı

"Gel Füsun, Mennan'ın kızı olduğun için seni ciple Rum sınırına kadar götürüyüm. Ama resim çekmek yok. Biliyorsun, burası yasak bölge," diyor komutan. Dost ama ciddi bir sesle.

Yalvaran bakışlarla bir komutana bakıyorum, bir elimdeki fotoğraf makinesine, bir de "hayalet şehre..." Binalarda binlerce kurşun izi var. Ciple ilerliyoruz yavaş yavaş. Hız yapmadan gidiyoruz Famagusta'nın insanın içini ürperten yollarında. Adı artık Famagusta değil. "Maraş Bölgesi..."

Oysa, bu hayalet şehre ilk kez kocamla gitmiştik. Üç dört yıl önce. Bayılmıştık. Çok beğendiğimiz Coté'd'azur ile karşılaştırmış, neredeyse burayı St. Tropez'den daha çok sevmiştik. Cıvıl cıvıldı her yer. Sokaklarda mayolu, şortlu turistler neşe doluydu. Bizimle son derece sevecen, hem de Türkçe konuşan garson-

lar, dükkân sahipleri ile dost olmuş kaynaşmıştık kısa zamanda. Bahçeler çiçeklerle doluydu. Oteller hari-kaydı. Hele denizi... Neredeyse bir kilometre gidilse bi-le insanın ayağı hep kuma basabiliyordu. Ne taş, ne bir yosun... Pırıl pırıl masmavi bir deniz, sımsıcak bir güneş vardı.

Bir gece kocamla oteldeki odamızda konuştuk, ne-den bu iki ülke yıllardır hep birbiri ile didişir diye. Orada tanıştığımız pek çok Rum'un Türkiye'de Türk dostları vardı. Özlemle anlatıyorlardı dostlarını bize. Yoğurtlu kabak dolmasını masamıza bizzat servis ya-pan Rum patron, Türkçe olarak Türkiye'deki akraba-larını, Türk arkadaşlarından söz ediyordu bize.

Limasol'a gittiğimizde de durum aynıydı. Larna-ka'da, Niccosia'da (Lefkoşe) Krynja'da (Girne) da bu durum hep aynıydı. Baphos'a da (Baf) gitmiştik. Bütün buralarda yaşayan tanıştığımız Türkler, aslında Rumlarla arkadaş olduklarını, ama politik kışkırtma-lar sonucu birbirlerine düşman kesildiklerini söylediler. Öyle günler olmuş ki (Limasol'da tanıştığımız Yor-go ile Türk arkadaşı Bülent anlattılar) ayaklanmalar olup kriz yükseldiğinde, Türk kesimi ile Rum kesimini ayıran içi toprak dolu bidonların her iki yanındaki Rumlar, Türkler, şakalaşırlar birlikte şarkı söylerler, birbirlerine sigara verirlermiş. Ama, "Hücum" emri ile veryansın girişirlermiş birbirlerine karşı, silahlarla... Ne acı!

Rodos'a da bayılmıştık. Birkaç kez gitmiştik. Çar-şıda Atilla ile gezinirken "Acaba şunu mu alalım, bu daha mı güzel" derken, dükkânların önünden bize Türkçe seslenirlerdi:

"Gel Türkoki, sana ucuz vereceğim. Ela... Ela!"

Girerdik dükkândan içeri. Koyu bir sohbet başlar-dı Türk usulü kahvelerimizi yudumlayıp cam bardak-lardan su içerken. Birlikte çektiğimiz resimler hâlâ albümlerde.

Zülfü Livaneli'nin sanat ile başlattığı iki komşu ülke arasındaki henüz ince olan bu köprü, sağlamlaşmalı. Bu itişme bitmeli artık. Savaş çok kötü. İnsanlar ölüyor. Çocuklar, yaşlılar ölüyor. Gençler ölüyor. Bir yığın suçsuz insan ölüyor her iki taraftan da.

Barış içindeki bir dünyada yaşamak isterdim. Sınırları olmayan... Sağlıklı, gülen insanlarla dolu. Ama dünya kaynıyor. Her yerde bir huzursuzluk almış başını gidiyor. Asya'dan Afrika'ya, Amerika'ya her yere kadar.

İnsanlar yakılıyor, insanlar öldürülüyor. Silahlar kin kusuyor. Aç insanlar, aç çocuklar bir lokma yiyecek bekliyor.

Neden?.. Neden yardım edilmiyor?.. Oysa, milyarlarca lira tutan paralar silahlara harcanıyor. İnsanları yok eden, yok edecek olan silahlara... Çirkin silahlara...

Savaşa harcanan paralar, barışa, aç insanlara harcansa ne güzel olur bu dünya...

Annem söylerdi hep: "Kızım, tabağında hiç yemek bırakma. Yiyeceğin kadar al. Çöpe dökme. Bir lokma bulamayanları düşün!" derdi.

Bu hiç çıkmadı aklımdan. Büyüdükçe, kendi ekonomik özgürlüğümü kazandıkça, yolculuklar ettikçe gördüm aç insanları... Annem ne de güzel söylemiş. Ne de doğru demiş... Asla tabağımda yemek bırakmam. Kalanı çöpe dökmem. Sokaktaki kedi ve köpeklerle veririm artıkları. Lokmamı paylaşmayı severim insanlarla. Sınıf farkı gözetmeksizin.

Herkes Benim İçin Bir

Her insan benim için birdir. Varlıklısı da varlıksız da... İnsanları mesleklerine ve paralarına göre sınıflandırmak bana göre değil. Evimde çalışan yardımcım Seher (maviş gözlü, tombiş Seher) on beş yıldır en iyi

arkadaşım olmuştur. Birlikte yemeklerimizi yer, nest-cafelerimizi sohbet ederek karşılıklı içeriz. Sırlarımızı paylaşıyoruz.

Seher'in evine yemeğe de gittim. Yatıya da kaldım. Ev halkı nasıl da sevinmişti. Ben de mutlu olmuştum.

Kapıcımın çocuklarının fotoğraflarını çekerim. Onlarla oynarım. Annemin kapıcısı yaşlı Gül Hanımla, anneme gittikçe kucaklaşır öpüşürüz. Düğünümde bana verdiği mütevazi hediyeleri nasıl unutabilirim. Kadirşinas Gül Hanım... Tok gözlü Gül Hanım..

Sergi çerçevelerimi yapan Emin'in çırağını; bana tonlarca portakal, elma satan küçük oğlanı... Seviyorum bu insanları..

Bakkalın ya da pastanenin çırakları ile şakalaşırım. Bir şey almak ya da toplu hesap ödemek için bakkala uğradığımda bakkal İzzet Bey ile tatlı tatlı konuşuruz. Karısı bana ayran yapar. Gazetelerde çıkan resimlerimi, yazılarımı benim için saklar İzzet Bey. Hatta param bitse bankaya gitmeye vaktim olmasa, İzzet Bey bana istediğim kadar para verir (Bunu bana Seher de yapar. Param bitmişse Seher takviye eder beni). Manav Erdal, mahallenin yenisi. Onunla da dostluğum iyi. En iyilerinden seçer, evime kadar getirir.

Bir gün taksi bulamıyordum. İstanbul Festivali kapsamındaki "West Side Story" müzikaline geç kalmayayım diye pastacı Mürsel, dükkânı çırağa devredip beni hemen arabası ile uçurdu Açık Hava Tiyatrosu'na.

Videocu Emine ile aramız pek iyidir. Bazen işlerimi bitirip evime dönerken çörek, çikolata falan alırım. Emine çay demler; yer içer, sohbet ederiz. Emine hangi aktöre çıldırdığımı, ne tür filmlerden hoşlandığımı bilir.

Eczacı Kıymet bir telefonumla her şeye koşar. Bir telefon, zarif Kıymet hemen hazırdır. Sesim kısıldığı

zamanlar evime gelir, iğneden nefret ettiğimi bilir ve göz açıp kapayana kadar işi bitirir.

Hele Fulya Taksi... İşte yedi yıldır onlar taşıyor beni her yere. Terziye, kuaföre, provaya, konsere, tiyatroya, babamlara, stüdyoya, röportajlara TRT'ye TV çekimlerine, fotoğraf çekmeye, gezmeye, film çekimlerine, arkadaşlarıma, hatta Bursa'ya. Hatta İzmir'e, hatta Bodrum'a... Onlara yıllardır kim bilir kaç araba alacak para ödemişimdir. Ama olsun, onlara güveniyorum. Onlarla aile gibiyizdir. Sıtkı Bey, Şener Ağabey, Zühtü Ağabey, rahmetli Ali ve Selçuk Ağabeyler, Hamza Bey, Hurşit Ağabey, oğlu Muzaffer, genç takımdan İlhan, Faruk, Metin, Tahir, Tahsin ve Tevfik...

Onlarla müzikten, tiyatrodan, hayat pahalılığından konuşa konuşa gideceğim yerlere giderim. Gerekirse gittiğim yerde beklerler beni. Saygılıdırlar, iyidirler.

Hele bir Rasim Ağabey vardır. Ağzı kulaklarında hep güler. İki tane Sivas Kangal yavru vermiştim ona. Benim gibi hayvanları çok sevdiğinden pek anlaşırsız onunla.

Bir de İlahiyat Fakülteli Hoca-Şoför vardır. Onunla da pek anlaşırsız. Manevi değerlerimden dolayı sever beni. Gündüzleri hocadır, geceleri şoför. Haklısın hocam! Hayat zor. Hayat çok pahalı hocam. Yaşamak zor.

Bazen mini mini eteklerim, dekolte elbiselerim ile TV çekimlerine, kokteyllere ve davetlere götürmüştür beni Hoca... Ama öyle uygardır ki... İşte böyle uygardın adamlarına saygı duyarım.

Bir de Başçavuşumuz vardır taksi durağında. Emekli. Ama emekli olmadığı günlerindeki gibi ciddi ve disiplinlidir. Yüzü gülmez. Kızarmaya evden aşağıya geç indim diye. Ama iyidir, babacandır. İşte, bütün bu şoförleri severim. Hepsisi ağabeyimdir. Kardeşimdir benim.

Araba kullanmayı bilmiyorum. Azraile davetiye çıkaran çılgın trafikten çok korktuğum için de asla ve asla araba kullanmayı öğrenmem. Araba da almam. Ha sahi, bir kere araba aldım, ilk çalışıp çok para kazandığımda... Kullanmayı bilmediğimden araba Ankara'da babamların evinin önünde durmuştu.

Ben İstanbul'da Güler Ablamda kalıyordum. Satılık ev aradım. Ve bir yolun ucunda tepede Kızkulesi'ni, Yassıada'yı, Haydarpaşa mendireğini, Şemsipaşa'yı, Kınalıada'nın ucunu bile gören güzel evimi almak için arabamı satıp elde ettiğim parayı peşinat olarak ödedim ve evi aldım. Yani, laf aramızda, benim de bir vakitler bir arabam olmuştu. 06 plakalı.

Bütün taksiler benim arabam. Park derdi yok. Benzin sıkıntısı yok. Parça derdi yok. Tamir ettireceğim diye sanayi sitelerinde koşuşturmak yok. Yaşasın araba sahibi olmayışım!

Araba dolu sokaklarda, gitmeyen trafikte, araba sahibi olmanın sizce keyfi var mı?.. Uçak daha iyi. Gerçi kaza onda da var ama, hiç olmazsa her an zırlayan bir telefonu yok.

Benim Bir Öyküm Var...

"Mutlu insanların öyküsü yoktur," demişti o güzel alınlı, derin-mavi bakışlı, ince-uzun adam.. Düşündüm.. Doğru!

Bir insanın öyküsü olabilmesi için çeşitli zorluklar, ayrılıklar, barışmalar, birleşmeler, özlemler, yeni umutlar, yeni birleşmeler yaşaması; zorluklarla, yasaklarla, yani bir şeylerle mücadele etmesi gerek... Bu gibi olaylar ilk bakışta "*mutsuzluk*" gibi görünüyor, ama değil. Bence yutulması gereken vitamin bunlar.

"Mutlu insanlara bir bakalım"; genelde tekdüze bir yaşamları var. Vitaminsiz yaşıyorlar! Güzel bir yuva, Kumburgaz, ya da moda olan bir göl kıyısında, ya da bilmem ne sahil sitesinde bir yazlık; iyi bir iş, rahat geçinecek kadar para, moda olan bir araba; birbirlerine bağlı (!) eşler, şirin minik yavrular; zamanı gelince çıkılan seyahatler; alışverişler, veriş alışlar (tabii ki, çocuklara hissettirmeden ve renksiz, siyah beyaz türünden!!!); düzenli kurulan sofralar, ara sıra çıkıveren iş yemekleri, erkenden yolu tutulan yatak odaları, sessiz, suskun, sekssiz, uykusuz uykular... Birbirini bula-mayan bedenler, başkası düşünülerek gerçekleşen sevişmeler ya da sevişmemeler... İşte "mutlu insanın" sakın, düzenli, mutlu yaşamı!!!

Bence bu tür bir yaşamın "elektrosu" çekilebilse, çizgiler tekdüze, ancak minik iniş çıkışlarla sürer gider... İnsanın dikkatini dağıtan ağaçsız, dağsız, nehir-siz, bayırsız, virajsız ip gibi uzayan, uyku getiren yılar örneği (Bu gibi yollarda sık sık kazalar olduğu ma-lumdur. Aman, dikkat!).

Dikkat etmişsinizdir belki. İki insanı anlatan filmler bile "mutlu bir yaşamöyküsü" ile pek çekilmez. Çekilemezler. "Neden? Çünkü bu film tekdüze, sıkıcı bir film olur da ondan. Bunun için de çoğu film hikâye-leri seyredenlere ayrılıklarla, hüznlerle, aksiliklerle gözyaşları akıttırır. Hasretle iç çektirir. Kavuşmalarla kalp çarptırır. Sevişmelerle tansiyon yükseltir. Başka-larının araya girmesi ile de acı çektirir. Yani öyküsü olan şeylerde "acı" vardır. Öyküsü olan şey de "sevgi-dir". Sevgide acı gizlidir. Bence, iyi ki acı var. Böylece sevginin gölgesine sığınabiliyoruz. Mavi gözlü, "ukala" sevgilim de böyle söylerdi. Bu, doğrudur.

Özlemler, özlenenin değerini öğretir insana. Özle-dikçe acı çekersiniz. Ama bu acının üstüne yaşanan kavuşma gününün heyecanı krem-şanti gibi gelir insa-na. Darılmalar, barışmalar, ayrılıklar, kavuşmalar,

kırgınlıklar, sevişmeler... Hep birbirine zıt şeyler bunlar. Ama aynı zamanda birbirini tamamlayan gerçekler. İnsanın öyküsünü bence bunlar yazdırır (Pek tabii, bu zorluklar yaşanmalı derken -yanlış anlaşılmasın sakın- insanların yüz göz olmalarını, birbirlerini aşagılamlarını, kırmalarını, itişip kakışmalarını kastetmiyorum).

İyi de güzeli de kötüyü de çirkini de konuşabilmesi iki insan. Konuşmak, insanları yaklaştırır. Tabii, konuşmadan da bazı şeyler anlatılabilir. Nefret, bitmişlik, tükenmişlik ya da sevgi, arzu gibi.

Suskunluğun da dili vardır. Ama bu dili bilmeden yaşanan suskunluklarsa tehlike işaretidir. Bitmişliğin, tekdüzeliğin, sevgisizliğin kara habercisidir. İster konuşarak, ister susarak, hep bir şeyler deriz birbirimize... Olumlu ya da olumsuz yönde bunları değerlendirebilmek o iki insanın zekâsına ve anlayış gücüne kalmıştır.

Ama ne yazık ki birbirini anlayabilen, dilleri ile olduğu gibi, gözleri ya da davranışları ile de konuşabilen, ya da çok kısa ve özdeyişlerle birbirinin beynini okuyabilen; hayata aynı pencereden bakıp, gördüklerini aynı değerle yorumlayabilen; yorgunluktan bitkin düşmüşken bile birbirini arzulayabilen; sevişmenin doruğuna çıkabilen, duygusal olduğu kadar cinsel ve tensel yönden bir anlaşmanın ne kadar önemli olduğunu bilebilen, birbirlerinin mesleki başarısı ile övünebilen, kendi heyecan ve bozgunlarını karşısındaki ile paylaşabilen, uzakken bile çok yakın olunan insanlar o kadar az ki.

İşte bu azınlık birbirini bulmalı. Bulduklarında da birbirlerine sımsıkı sarılmalı. Acılar, sevgiler birlikte yaşanmalı. Öyküler birlikte yazılmalı. Hep sevdim, hep acı çektim, ama şanslıydım; çünkü *"Benim hep bir öyküm vardı"*...

Çocuk

Her gün yüzler, binler evlenip yuva kuruyor, bir kısmı ayrılıyor. Ölenler oluyor. Onlar sonsuz yolculuğa çıkarken, pek çok bebek de dünyaya merhaba diyor. İki insanın birleşerek dünyaya getirdiği minik varlıklar, onları bekleyen hayatın zorluklarından habersiz etrafa gülücükler yağıdırıyorlar. Hepsi kinsiz, hepsi kötülüklerden, kötü düşüncelerden uzak.

Tertemiz bebekler, saf, günlerini meme emmek, mama yemek, ağlamak, gülmek, uyumak ve altlarını kirletmekle geçiriyorlar.

Hepsi aileleri içinde; çevrede, memlekette, dünyada olup bitenlerden habersiz dar ve kendileri gibi küçük dünyalarında yaşıyorlar. Ama bu miniklerin dünyaları her ne kadar küçük, akılları da yalnız mama yemeye, ağlayıp bağırmaya eriyorsa da yine de her biri birer içgüdüye sahip. Sakin bir bebeğin önünde bir ana baba kavga etmeye başlasın, bebek de bir süre sonra ağlayıp ortalığı velveleye vermeye başlayacaktır.

Hele yaşı büyüdükçe, her şeye akli ermeye başladııkça, evde süregelen kavgalar, tatsızlıklar onun küçücük dünyasında içinden çıkamadığı ve cevap bulamadığı sorunlar yaratır. Bunalıma düşer. Zamanla hırçın, sinirli bir çocuk olur. İnsanlardan kaçır, onlara inanmaz. Hatta bazen çevresinden nefret eder hale gelir.

Okula gidiyorsa kendini derslere veremez. Başarı grafiğı düşer. Hele ergenlik çağındaki bir çocuk, evinde hâlâ tatsız ailesel sorunlarla karşı karşıya ise, evlilik çağına geldiğinde evlilikten kaçır, korkabilir. Çünkü anası babası, çocukluğu boyunca iyi örnek olamamıştır. Ona en yakın olan bu iki insanı mutsuz görerek büyümüştür. Evlenirse, kendisinin de karısı ya da kocası ile aynı tatsız hayatı yaşayacağını düşünür. Ev-

lenmeye cesaret edemez. Evlenirse de yüzde yüz değil ama büyük çoğunlukla başarısız bir evlilik yapar.

Ailelerde çeşitli nedenlerle ortaya çıkan anlaşmazlıklar yüzünden oluşan tartışmalar, kavgalar, onur kırıcı sözler asla ve asla çocuk önünde olmamalıdır. Ana-babanın kendi mutsuzlukları ile çocuklarını da mutsuz kılmaya, onları problemlili bir çocuk haline getirmeye (toplum adına söylüyorum) hiç de hakları yoktur. Çünkü toplumu yaratan bireylerdir.

Birbirleriyle anlaşamayan, mutlu olmayan bir karı-koca "ayrılırsak, çocuğa yazık" olur diye düşünmemeli, aksine en kısa yoldan ayrılmaya karar vermeli-dirler. Çünkü, sözde çocuklarının mutluluğu uğruna bu işkenceli hayatı sürdürelim derken, o çocuklar, birbirleriyle daima çatışan bir ana baba arasında yanlış duygu ve düşünceleri bilincinin altına yerleştirir ve ilerde çevresinde ve toplumda problemlili kişi olarak sevgisizliğe mahkûm edilir.

Hayat şartları günden güne zorlaşıyor. Hayat gün geçtikçe acayip pahalalanıyor. Bir çocuk giydirmek; hele hele okutmak milyonlara maloluyor. Sonra efendim, şimdiki çocuklar acayip derecede bilmiş. Korkunç derecede akıllı, maşallah hepsi de pek kişilikli. İstediklerini pek güzel yaptırıyorlar. Şanslılar. Büyükleri şaşırtan laflar ediyorlar. Bilmedikleri yok. Artık masum değiller.

Seks konusunda da müthiş bilgileri var. Bacaksızlar, insana öyle sorular soruyorlar, öyle köşeye kısıtıyorlar ki, cevap versen bir türlü, vermesen bir türlü.

Bunu yazdım da aklıma bir şey geldi. İlk kocamla evliyken üvey çocuklarım bizimle birlikte yaşıyorlar ve bana kendi istekleri ile "anne" diyorlardı. Yeni evliyedik. Avustralya'daki balayımızdan yeni dönmüştük. Üvey kızım bir gün bana "Anne, siz evlendiğiniz gece uçaktaydınız? Peki nerde yaptınız?" diye sormaz mı?

"Ne yaptık?"

"Ne olacak, o şeyi yani..."

Söyleyeceğim şeye karar veremeyerek bir süre düşündüm ve: "Öyle şeyler uçakta olmaz tabii. Hiç de acelemiz yoktu. Pakistan'da uçaktan inip, otelimize gitmeyi bekledik," gibi saçma bir cevap verdim.

Bir başka gün de yine üvey kızım:

"Anneciğim, erkekler kadınlara mürekkep akıtıyorlarmış, insanın üstü boyanmaz mı?" diye sordu.

Şok geçirerek, mürekkep olmadığını, leke bırakmadığını söyledim kulaklarım kızararak.

Bir akşam da babası ve kardeşi de yanımızdayken bu kez yine üvey kızım:

"Ben büyüyünce hamile kalmamak için halka takacağım," dedi damdan düşer gibi.

Attila gülmüş ve spirali kızına anlatmaya başlamıştı.

Şimdi ise bu olayın üzerinden yıllar geçti. Ve çocuklar daha bilgili. Para harcama, gezmeye gitme, o çok pahalı moda olan giysilerden, ayakkabılardan isteme faslı bitip tükenmek bilmiyor bugünkü çocuklarda. Çocuğum yok, ama tüm çocuklar benim.

Çocukları seviyorum!

TV'de çocuk programlarında şarkı söyleyen o neseli çocuklara, sokakta gördüğüm okul formalı miniklere baktığımda acırım. "Acaba onları ilerde neler bekliyor?" diye düşünürüm. İçimden "iyi olsunlar" diye dua ederim.

Ben

Ben, meslek sahibi, hiç çocuklu, iki kez dul, bir kedili, çok çiçekli, şimdilerde bekâr bir kadını. Yani, toplumun çağrışı ile "dul"um! (Benim bildiğim, kocası ölenlere dul denir.) Hem sevdim, hem de sevildim. Üstelik kaç kereler... Acıyı da hüznü de kederi de tattım. Hiç aç kalmadım. Mutluyum. Sağlıklıyım. Enerjiğim.

Üretkenim. Çalışkanım. Duygusalım. Becerikliyim. Yaratıcıyım. Sanatçıyım. Tiyatrocuym. Şarkıcıyım. Fotoğrafçıyım. Söz yazarıyım. Ev kadınıyım. Aşçıyım. Bahçıvanım. Neşeliyim. Hoşum. Matrağım. Vejetaryanım. Gırgırım. Sevgiliyim. Dişiyim. Dürüstüm. Mutluyum. Çünkü kadınıam.

Yalnızım, biri ile uyurken, yine de yalnız uyanacağıma.. Kadınıam, canlılıktan yanayım. Hayatı doyasıya yaşarım. Denerim. Kendimle, yüzümlle, bedenimle, barışığım. Ebedi gencim. Ateş parçasıyım. Bazen çılgın bir rüzgâr olur eserim.

Gece kuşuyum. Sokak sessizleşince, patates-soğancılar seslerini kesince kitap okumaktan çok keyif alırım. Çok okurum. Çok yürürüm, ama çok... Arnavutköy'den Emirgân'a. Mecidiyeköy'den Taksim'e sözgelişi.

Balık burcundanım. Yaşam savaşı verenlerin burcu. Zıt karakterliyim. Umursamaz olurken, çok kiskanabilirim. Gülerken duygulanıp, bir an ağlayıp sonra neşelenebilirim. Kızgınlıktan çıldırıp beş dakika sonra her şeyi unutabilirim. Ama yalanı, üçkâğıdı asla unutmam (Zaten hiçbir şey unutmam ya...) Duygularımı, arzularımı söndürmeye kalkmam. Hatta körüklerim. Yenilikler üreten makine gibiyimdir. Acımasız, ruhsuz, agresiv, katı *hiç* değilim.

Kötü niyetlilere hiç inanmam. Güçlükleri severim. Çocuksuyum. Küçük kadınıam. Sevecenim. Mutluyum. Kadınıam. Her ay regl olsam da bacaklarımdaki tüyleri alma derdim olsa da saç boyam çıksa da makyaj yapmaya illet olsam da sevgilimden ayrılınca ağlasam da mutluyum. Çünkü kadınıam...

Ama... Mutsuzum. Çünkü: Niye şimdi her şeyin bedeli iki bacak arasında? Neden kadınlar yalnızca doğurmak için? Neden kadınlar bu yüzyılda erkeğinden hâlâ dayak yiyor? Neden kadınlar güçsüzümü? 'Bunu kim demiş? Sevgisini ve coşkusunu yaşamak isteyen

kadınlar neden orospuymuş? Dulların yaşamı niye kısıtlı olmalıymış? Neden yalnız yaşayan kadınlar kötüymüş?

Kadınım... İşte bunlar yüzünden de mutsuzum...

Herkesi Hayvan Dostu Olmaya Çağırıyorum

Ben, on dört kedili, bir güvercinli, bir anneanne ile bir atı, bir köpeği, bir kedisi olan bir babaannenin torunuyum. Ankara'daki evimizdeki kedimin adı Karakız idi. Onun yavruları oldu sonra: Topak, Yumak, Atik, Tetik. Hepsi birer dünya güzeliydi. Sonra İstanbul'daki evimde de altı kedi besledim.

İkinci kocam Tunç'la henüz evlenmemiştik, bir akşam bana geldiğinde paltosunun içinden minicik bir kedi yavrusu çıkardı. Yağmurdan ıslanmış bu yavruyu halının üstüne bıraktı. Bize kendini sevdirmek için bacaklarımıza sürtünüyor, minicik patileri ile halının üstünde hamur yoğuruyor, mırıldıyor, o pırıl pırıl gözleri ile sanki "dışarısı çok soğuk, yanınızda kalabilir miyim?" diyordu. Çok güzel değildi, ama güzel olması şart değildi ki. Çünkü o, bir kediymi ve bütün kediler zaten çok güzeldi.

O kedicik o gece bizim oldu. Adı önceleri Kedi'ydi. Ama kısa bir süre sonra (erkek olmasına rağmen) Ketik olarak değişti adı. Tunç, "Kedi Kedi deyip, kediliğini yüzüne vurmayalım," demişti.

Tunç da benim gibi az buz kedicik değildi hani. Kedimize Ketik Başaran diye kendi adını vermişti Tunç. Hayatımdaki adam kedi seviyor diye pek mutluydum.

Derken evlendik Tunç'la. Yavaş yavaş kedilerimiz birden ikiye, ikiden üçe, üçten dörde, beşe, altıya çıktı. Ponpon kız, Minik kız, Doydoy, Lumpen, Karaoğlan... Sözceliği, Tunç kanepeye uzanmış videoda bir film seyrediyor, bütün kediler üstüne çıkar otururlardı.

Tunç, onlar uyanmasınlar diye yerinden kıınıldamaz, bir yeri uyuşsa bile öylece yatarđı.

Sadece evimizdeki kedileri değil, tüm sokaktaki ve doğadaki hayvanları seviyorduk biz. Zaten hayvan sevmek, sadece evde beslediğimiz hayvanı sevmekle olmaz. Hayvan sevmek, tümünü sevmek, onlara acı-mak, onları korumakla olur. Hayvanları seven, insan-ları sever lafı çok doğrudur. Denedim. Biliyorum. Hay-van sevmeyen insanlar, seven insanlara nazaran daha bir "agresiv" oluyorlar. Daha bencil oluyorlar. Daha hoşgörüsüz oluyorlar. Daha gergin insanlar oluyorlar. Daha korkak oluyorlar. Daha evhamlı oluyorlar. Bu listeyi daha uzatabilirim. Oysa, bir de hayvan dostu insanları gözünüzün önüne getirin. Sakindirler. Kedi, köpek okşamak insanın vücudundaki fazla elektrik yükünü alır. Onlar insanların gerçek dostudur. Derdi-ni paylaşır insanın, eğlendirir.

Bazıları koruyucudur, bekçidir. Hatta bazıları yardımcıdır. Akıllıdır. Kurnazdır. Söylenildiği gibi **hiç de nankör değildirler**. Asıl nankör olan insanoğlu-nun ta kendisidir. Hayvanlar dedikodu yapmaz. Hay-vanlar üçkâğıt yapmayı bilmez. Vergi kaçırmazlar, rüşvet almazlar. Muhbir değildirler. Silah satmazlar. Bütün istedikleri, biraz sevgi ve doycak kadar yiye-cektir.

İnsanların bazıları yemedikleri yemekleri dosdoğ-ru çöpe atarlar. Ne olur, sokaklardaki bu ağzı dili ol-mayan zavallı yaratıklara verseler... Hayır, yapmazlar bunu ve çöpe atarlar.

Okuyucularımın içinden neden insanlar değil de hayvanlar diyenler çıkacaktır. Onların dili yok diye. Onlar korumasız diye. Onlar aciz diye. İnsanoğlu hiç olmazsa konuşabiliyor. İsteklerini öyle ya da böyle söyleyebiliyor. İyi kötü kendi savunmasını yapıyor, avukat tutuyor ve haklarını arıyor.

Hayvanlar savunmasız. Onları koruyanlar az.

Hayvanlar için hep "pis" deniyor, ama insanların pisliğine ne demeli? O sokaklara tüküren, eline geçen her şeyi sokağa atan, suyun bol aktığı günlerde bile her gün yıkanma, duş alma gibi alışkanlıkları olmayan bir toplumuz ki, TV'de sabah akşam "sokakları kirletmeyin, dişinizi fırçalayın, elinizi yıkayın" diye programlar gösteriyorlar. Allah bilir, denetim kıstaslarına uysa, belki "başka şeylerin"(!) temizliğini de öğretecekler TV'de...

Hayvanlar pis değildir. Pis olsalardı, insanoğlu hapur hupur mideye indirir miydi pek çok çeşit hayvancığı? Hayvanlar nankör değildir. Sahiplerini tanır. Sadıktırlar sahibine... Kediler söylendiği gibi nankör değildir. Hiçbir yaratık insanoğlu kadar nankör olamaz. Hepiniz tanık olmuştunuzdur size yapılan nankörlüklere. Üstelik nankörlüğü yapan ya arkadaşınızdır ya sevgilinizdir ya kocanızdır ya karınız ya da komşunuzdur. Şunu demeye getiriyorum sözü: kedinizden, köpeğinizden, atınızdan kazık yemezsiniz.

Hiç korkmayın, onlarla dost olmayı bir kez deneyin. O zaman beni ve benim gibi hayvanseverlerin duygularını anlayacaksınız.

T.C. III. Cumhurbaşkanı

"Sizi yedi dakika kadar beklettiğim için özür dilerim. Efendim, sizin gibi genç ve güzel bir hanımla çay içeceğim, sohbet edeceğim için acaba hangi kostümü mü giyeyim, hangi kravatımı takayım diye oyalandım. Kusura bakmazsınız artık."

Bu sözleri bana, çoktan "*dalya*" demiş, Türkiye Cumhuriyeti'nin III. Cumhurbaşkanı söylüyordu. Celâl Bayar evinin merdivenlerinden hole inerken bana söylüyordu bunları. Heyecanlıydım... Merdivene doğru yürüdüm. Merdivenin bittiği yerde elimi, genç bir beyefendi gücü ve havasıyla sıktı.

Yüz yaşını geçmişti. Tane tane konuşuyordu. Birlikte kol kola salona geçtik. Yeşil kadife koltuklarda karşılıklı oturduk. Çaylarımızı içtik. Pastalarımızı yerken ayağımıza sürünen, bizden sevgi isteyen sarı kedisini okşayarak ona kek verdi üçüncü Cumhurbaşkanı tüm sevecenliği ile.

Kızı Nilüfer hanım da sonradan sohbetimize katıldı. O da çok eski bir Ankara Kolejliydi. Babası gibi alçak gönüllü.

Derken Bayar'ın damadı Ahmet Gürsoy beyefendi de geldi. Harika sohbet sürüyordu. Celal Bayar yüzüne bakarak, gözlerime bakarak anlatıyordu. Ankara günlerini Atatürk'ün kendisini "Şu hanımla dans edeceksin" diye bir hanımı gösterdikten sonra o hanımla nasıl vals yaptığını, aksi gibi doğru dürüst dans edemediğini, İnönü ile at yarıştırmasını, Yassıada'ya gidişini, Yassıada'yı, Kayseri hapishanesindeki günlerini, orada beslediği kediye; müebbet hapis cezasından sonra tahliye oluşunu, tahliye olurken de hapishanede beslediği kediye evine getirişini... Daha neler neler...

O yıl Eurovision şarkı yarışmasında ikinci olan "Bigudi" adlı parçamı söylerkenki taklidimi bile yaptı bana. Daha eski şarkım "*Minik Kuş*"u da hatırlattı.

Harika bir gündü. Mutluydum. Gururluydum. Türkiye Cumhuriyeti'nin çok önemli bir insanı ile, bir beyefendisi ile "dalya" demiş, belleği çok kuvvetli, ülkenin üçüncü Cumhurbaşkanı ile bir aile ortamında geçirdiğim o günü hayatımın sonuna kadar hatırlayacağım.

Sesi de kasette duruyor. Hep saklayacağım. Kitabımda da kendisini rahmetle anıyorum.

Küçük Show-Girl

"Babaanneciğim, bir eğlence hazırlamak istiyorum. Program hazırlayacağım. Şarkılar söyleyip dans-

ler edeceğim. Şayet siz de yemekler hazırlarsanız, müsadenizle komşuları davet edeceğim."

Bunları babaanneme çok ciddi ve kararlı bir eda ile söylerken henüz okula filan gitmiyordum bile. Bana her zaman değer vermiş olan babaannem de aynı ciddi eda ile cevap verdi:

"Olur kızım. Ne zaman olacak bu program?"

"Yarın gece olsun istiyorum, babaanneciğim. Ben söyleyeceğim, Nuran Abla yazacak kâğıtlara, sonra da o davetiye kâğıtlarını komşulara götürüp vereceğiz Nuran Abla ile."

En büyük şansım, aile büyüklerim tarafından çok küçük yaşımdan beri büyük muamelesi görmüş olmam. Bugünkü girişkenliğimin, kişiliğimin temelinde sanıyorum onların bana bu örnek davranışları yatıyor.

Babaannem, ertesi gece yapmayı düşündüğüm bu programı kabul etti. Yarın gece gelene kadar piyanoda Nuran Abla ile çalışıyor, söylüyor ve prova yapıyoruz. Anneme de:

"Şu şarkıda şu kıyafeti, falanca parçada da şöyle bir kıyafet istiyorum. Saçım bu dansa toplu, bunda açık olmalı," diyorum.

Nuran Ablaya yazdırdığım davetiyeleri tek tek veriyoruz babaannemin komşularına.

Ve ertesi gece geliyor... Heyecanla bekliyorum. Acaba komşular gelecek mi? Babaannem bir şeyler hazırlattı yemek için. Kendi de uğraştı. Annem de giysilerini hazırladı. Eyvah! Ya gelmezlerse?

Ve geliyorlar hepsi... Geliyor sevgili teyzeler, amcalar ve ablalar. Sabiha Teyze, Hale Abla, Münevver Teyze, Ayşe Teyze, Cengiz Ağabey, Hüsnü paşalar, Müberra ablalar, Floryalılar, Ülker Teyze ve Matmazel... Karşı köşedeki mor salkımların sımsıkı sardığı evde oturan adını kimsenin bilmediği, adı sanki "Matmazel"mişcesine herkesin matmazel diye çağırdığı, konuştuğu, sarı saçlı, inci küpeli, dudağı boyalı, kocası

ve çocuğu hiç olmayan Matmazel... Terziydi. Onu se-verdim.

Ve programım başlıyor. Nuran Abla piyanoda... Sarı evin kocaman misafir odası tıklım tıklım. Ortaya çıkıp, herkese "hoş geldiniz" diyor, "iyi eğlenceler" dile-yip, aynı zamanda programımın sunuculuğunu yapıyo-rum. Herkes sevgi ile dolu, gülen gözlerle bakıyor ba-na. Rahathıyorum. Nuran Abla çalmaya başlıyor İngi-lizce bir şarkıyı. Ben hemen yatak odasına koşup, an-nemin piriñç karyola üzerine benim direktiflerimle ha-zırladığı bir numaralı kostümümü giyinip çıkıyorum ortaya. Dudağımda rujum, gözümde farım. Yanağımda allığımla... Dans ediyorum. Şarkı söylüyorum. Taklit yapıyorum. Giyiniyorum. Soyunuyorum... Alkışlıyorlar beni. Onlar alkışladıkça ben daha rahathıyorum. İyice döktürüyorum marifetlerimi.

Gece alkışlar, öpücükler, "Maşallah, nazar değme-sin" sesleri, annemi-babamı, babaannemi, anneanne-mi kutlamalar ile son buluyor.

4-5 yaşlarında düşünüp yarattığımla, organize edip uyguladığım ve koca koca insanları saatlerce oturtup onları sıkmadan programı dinletebildiğıme göre, ah anacığım, sen neden ta o günden anlayamamıştın biri-cik kızının sanatçı olacağını?.. İlerde olmak istediğim-de de neden kıyametler kopartmıştın?..

Annem, Tiyatro Sevdamı Engelliyor...

"Fikret Hanım, bu kız çok kabiliyetli. Konservatu-var tiyatro bölümünün intihanlarına sokalım onu. Çok başarılı olur," diyor anneme Ankara Devlet Tiyatro-su'ndan ünlü Beyhan Hürol (Şimdi soyadı Saran).

Aile dostumuz Beyhan Abla tiyatroya ne çok tut-kum olduğumu, kendi tiyatrocusu olduğundan hemence-cik anlayıveriyor. Ama anacığım Nuh diyor 'da pey-gamber demiyor. Araya arkadaşlarım Sevil ile Sıdık

giriyor. Çok yakın aile dostlarımız Çankırılı ailesinin kızları, benim ve annemin çok sevdiğimiz Neş'e:

"Fikret Teyze, ne olur izin verin! Tiyatroyu çok seviyor, insanın sevdiği mesleği seçmesi onun daha başarılı olmasını sağlar. Tiyatro kötü bir şey değil ki, üniversitede de tiyatro bölümü var. Hem konservatuvarın yüksek kısmı da mevcut, ilerde orayı bitirir. Yüksek öğrenim de görmüş olur," diyor Neşecik anneme.

Cevap yine "hayır" oluyor.

Ankara Devlet Senfoni Orkestrası'nda çello çalan Kaya Ağabey (Şimdi rahmetli oldu. Tanrı rahmet eylesin!) babamların çok eski ve samimi ahpabı olmasının verdiği rahatlıkla anneme bir gün:

"Yahu Fikret, kızı orospu yapalım demiyoruz ki... Kız, tiyatrocı olmak istiyor sadece... Bak, ben de çalgıcıyım, pezevenk mi oldum yani?" diye şakalarla havayı yumuşatmaya çalışıyorsa da annemin cevabı:

"Hayır, hayır, hayır!.."

Babam daha ılımlı. Oysa genelde babalar der 'hayır'ları. Ama babam öyle davranmıyor. Öğrenimim konusunda annemse çok kararlı:

"Kolej bitecek, üniversiteye gidilecek, bu arada piyano dersleri de devam edecek. Üniversiteden mezun olunacak, ondan sonra da iyi meslekli bir aile evladı ile evlenilecek."

Ah, anacığım, ah! Neden inat ettin acaba konservatuvar olmaz diye? (İlkokul sonrası konservatuvarın piyano bölümünü kazanmıştım, ama oraya yollamayıp Ankara Koleji'ne vermişlerdi). Evet, kolej bitti. Üniversiteye girildi. Ama bitirilmedi. Çünkü ben sanatın dallarını seviyordum. Ben doktor, mühendis, avukat, bankacı olamazdım. Tiyatroya âşıktım.

Ne olurdu Ankara Devlet Konservatuvarı'nın tiyatro bölümüne girseydim? Ne oldu? Üniversiteyi yarım bıraktım. Oysa, konservatuvarı bitirirdim ve se-

nin çok istediğın gibi yüksek okul mezunu olmuş olurdum.

Sen, "Bir tek kızım var, o da artist olamaz!" diye engelledin beni. Ne geçti eline anacığım? Beni üzdün. Kendini üzdün. Babam, ikimiz arasında kalıp üzüldü.

Aileler karışmamalı çocuklarının mesleğine. Aynı kandan, aynı candan olsa da kabiliyetler bazen farklı oluyor ailelerde... Yani, şeker hastalığı gibi geçmiyor anneden çocuğa kabiliyet... Annem, Erenköy Kız Lisesi'nde okumuş, evli ve çalışmayan bir ev kadını olmuş. Ama kızı... Ben, sanatçı olmak istemiştim. Annemin çalışan bir anne olmasını isterdim aslında. Ama annem ev kadını olmayı tercih etti her zaman; oysa, ben sanatçı ruhu taşıyordum. Annem tiyatro artisti olursam, "orospu" olurum diye korktu.

Sonuç ne oldu anne? Tiyatro artisti değil de şarkıcı oldu kızın. Yani, yine sanatı seçtim. Ama tiyatro değil de bir başka sanat dalını. Korktuğın gibi "orospu" olmadı kızın... "Sanatçı" olduğum için gururluyum anne!

Gerçi sonradan Tanrı bana tiyatroyu yine nasip etti. Ama konservatuvar mezunu tiyatrocı olmak isterdim ben. Ne yapalım, sağlık olsun! Nasılsa konservatuvar okumamış pek çok tiyatro ustaları var. Hepsini benim ustam. Hepsini çok seviyorum. Tüm tiyatrocuları seviyorum anneciğim. Tiyatroyu hep sevdim, hep seveceğim. Can çıksa da huy çıkmıyor. Bir kez yuttum ben o güzelim tiyatro sahnesinin tozunu... Kopamam.

"Tek evladımızdın, ama ne yazık, sahne dışında bir meslek seçmedin. Biz senin meslek sahibi olmanı isterdik" dedin bana anne.

Tiyatro en büyük meslek anacığım. Başka meslekte mutlu olamazdı kızın. Şimdi hezeyanlarımla, isyanlarımla, kızgınlıklarım, kırgınlıklarımınla yine de çok mutluyum sahnede ve mikrofon önünde.

Benim mutluluğum senin mutluluğın değil miydi anne?..

Benim sanat aşkıma ve sahne tutkuma ılımlı baktığın, bana destek olduğun için sağol babacığım. İkini de çok seviyorum. Tiyatroyu ve müziği sevdiğim kadar...

Sizler, çocuğunuzun sanatçı olma isteğine tepki gösterir miydiniz? Sanatçı olabilmek çok kutsal bir olay. O kadar ucuz değil. Öyle bazılarının düşündüğü kadar kolay değil sanatçı olmak. Daha doğrusu olabilmek... Kültürlü olacaksın, disiplinli olacaksın, yaratıcı olacaksın, araştıracaksın, okuyacaksın, seyredeceksin, dinleyeceksin, yorulmayacaksın, seyircine saygın olacak, mesleğindekiyle iyi geçineceksin. Yoksa balon köpüğü gibi olmak çok kolay...

Müzik benim dünyam. Tiyatro benim aşkımdır. Kamımda show-business kanı akıyor. Mesleğime saygım sonsuz.

Fırat, Mesleğimi Çaktırmadan Kışkanıyor

Sanıyorum, kıskanırdın benim sahnede oluşumu. Ama son derece gurur duyardın çalışmalarımınla. Bu noktada çözemezdim seni Fırat... Bazı programlarımı uzakta bir yerden, spotların altından seyrederek, alkışlar, program sonrasında deli gibi kucaklar, öper kutlardın beni...

"Gurur duyuyorum seninle. Canımsın sen benim. Elbise yerine kombinezonla sahnede show yapıyorsun, ama saygınlık uyandırırıyorsun herkeste... Sen şarkı söylerken ben seyredenlere bakıyorum, görüyorum bunu. Afferin sana küçük kadın!" derdin bana. Samimiydin bunları söylerken, biliyorum. Çünkü sen samimi duygular taşıyan bir adamdın Fırat.

Ama TV'deki, konserlerdeki alkışlarına, hayranlığına karşın, kırk yılda bir çıkan bikinili resimlerime bakmayı pek sevmezdin. "Kelebekler Özgürdür" oyununun videosunu da bir türlü seyretmemiştin. Tam biraz bakıyordun, hemen bir işin çıkıyordu nedense; "sonra seyrederiz," diyordun.

Neden canım? Oyunda sarılıp öpüştüğüm için mi? Tiyatrolarda rol icabı sevişenler, oyun çıkışında hemen birbirlerinin yatağına girmez ki... Oyun, perde kapanışı ile biter, her şey orda kalır. Üstelik, ben o oyunda oynadığım sıralarda evliydim ve kocama bağlıydım. Hiç sorun olmamıştı bu durumlar aramızda... Senin gibi uygar, aydın ve kültürlü biri için de sorun olmamalıydı bunlar.

Bir gün bir lafın arasında:

"Karım olsan, sahnede olmanı istemezdim. Sadece TV olabilir. Belki bir de gençlik konserleri..." dedin. Niye, canım benim? Ben mesleğime olduğu kadar sana da bağlı kalır, mesleğim kadar sana da saygı duyardım. Mesleğimden birazcık daha çok severdim seni. Zaten öyle yapmamış mıydım? Anlayamamış mıydın hâlâ sana olan sevgimin büyüklüğünü?

Neden bittik biz Fırat?...

VII. Cumhurbaşkanı

"Sana 'Evita'da haksızlık edenin adı neydi?"

Soyadını söylüyor. Adını hatırlayamıyor. Ben söylüyorum adını.

"Hiçbir zaman hiçbir yerde ezdirtme kendini. Hakkını ara!" diye nasihat ediyor bana Yedinci Cumhurbaşkanıymız.

Annemin dayısı 1938'lerde Harp Okulu Komutanı Tümgeneral Hamit Doğruer. Kenan Evren de büyük dayımın öğrencisi... Okuldaki anılarını anlatıyor bana. Bir gün arkadaşı ile beraber okulda zamansız bir va-

kitte domino oynuyorlarmış. Orası askeri okul. Sıkı. Disiplinli. Teftişte olan büyük dayım onları yakalamış, birer tokat aşketmiş.

Gülerek anlatıyordu bana en babacan haliyle... Daha önce de kısaca anlatmıştı bunu bana Çankaya Köşkü'ndeki resepsiyonda. Hatta bazı gazeteler bu haberi sürmanşetten vermişlerdi. "Evren'in unutamadığı tokat" diye...

Oysa, bugün Çankaya Köşkü'nde çalışma odasında karşı karşıya oturuyorduk baba kız gibi. Sanki karşımda oturan ülkenin cumhurbaşkanı değil de bir yakın aile büyüğümdü. Sohbeti çok tatlı ve içtendi. Onun Marmaris'teki yeni evine armağan olarak, "Fotoğraf Sergimden" iki Amasya fotoğrafı armağan etmiştim. Mutlu olmuştu.

Ben cam bardakta çay içmeyi hiç sevmem. Fincan ya da kulplu bardak, hatta su bardağından çay içmek hoşuma gider. Garsonu çağırıyor zile basarak... Sanki garsondan değil de evladından istiyor gibi:

"Oğlum, çay getirin Füsun'a, ama büyük bardakta olsun. Bana da limonlu bir ıhlamur."

"Ben de limon isterim!" diye şımarıyorum.

"Tamam! Ona da limon getirin," deyip ona çok yakışan, sonradan takmaya başladığı gözlükleri ile bana bakıp gülümsüyor.

Sohbeti seviyor. Konuşkan. Evita'dan, Evita kulisinden, Marmaris'teki ve İstanbul'daki yeni evlerinden, Miray'dan (kızı), Ayça'dan (torunu) konuşuyoruz da konuşuyoruz.

"Artık ömrüm kaç yaz, kaç kış daha var bilmem; ama herhalde daha çok Marmaris'te yaşarım," diyor.

İkimiz de Marmaris'i çok seviyoruz.

"Havası güzel. Doğa güzel. Komşularım da çok iyi..." diye sürdürüyor konuşmasını.

"Bahçede çiçekler var mı?" diye soruyorum.

"Tabii, bir şeyler dikeyorlar, ekiyorlar. Marmaris'e geldiğinde, bana gel de gez bahçeyi."

"İnşallah, gelirim. Ben iyi bahçıvanımdır. Size bahçıvanlık yaparım," diyorum. Gülüşüyoruz.

"Senin enerjik yapını kendi gençliğime benzetiyorum. Yerinde duramıyorsun," diyor bana. Doğru. Orada bile tam oturamıyorum yerimde. Kıpır kıpırım. Kâh oturuyorum, kâh bir şey anlatırken ayağa kalkıp o şeyi taklitlerle anlatmaya başlıyorum. İlgi ile dinliyor beni. Sanki Cumhurbaşkanı değil. Sanki ben onun kızıyım. Kızlarından biriyim. Baba kız sohbet ediyoruz Köşk'te.

TV programlarından söz ediyoruz sonra. Playback ile nasıl şarkı söylüyoruz anlatıyorum ona. Taklit ediyorum. Gülümseyen gözlerle, sevecen, dinliyor anlatıklarımı. Sonra o anlatıyor:

"Bir gün TV'de konuşacaktım. İlk konuşmalarım-dan biriydi. Makyaj yapmaya kalktılar bana. Ne lüzum var, genç değilim ki beni süslüyorsunuz. Kime beğendireceğim kendimi? dedim makyajcı kıza. Mecbuz makyaj yapmaya efendim, dedi kız. Amaan, ne berbat şey ööle pudralanmak..." diyor. Ben gülüyorum bu kez.

Çaylar, ıhlamurlar bitiyor, yeniden tazeleniyor. Köşkün mavi toplantı salonunun dört bir yanındaki Ayvazovski'nin resimlerini çok sevdiğimi söylüyorum ona. Resimlerden konuşuyoruz bu kez. Sanatı seviyor. İlgili sanatın kolları ile.

Evren'in huzurunda çok kereler şarkı söylemiş-tim. Ama bu kez sohbet ediyordum. Oturduğu koltuk ne kadar zor. Ne kadar rahatsız, ne kadar mesuliyetli diyordum kendi kendime. Öyle ya, seveni var, sevme-yeni var... O da sanki düşüncelerimi anlamış gibi:

"Yedi yıl, dile kolay. Neler söylendi, neler dendi. Sustum. Artık tamam, evime gidiyorum," dedi.

Düşünüyorum; askeri darbeleri kimseler istemez-di elbet.

Ama bir şeyler yolundan fena halde çıkmışsa, sonuç ya ihtilal ya da darbe oluyordu. Bazı çevreler sonradan çok yüklenmişti Evren'e. Belki bazı konularda haklı, bazılarında haksızdı. Ama, uygar bir insandı. Laikti. Yabancı ülkelerin devlet adamları tarafından kabul edilmişti. Bazı yüklenmeleri hak etmemiştir.

Sayın Demirel bir açıklamasında "En büyük hatamız Evren'i Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na getirmemizdi," demiş.

Demirel'i çok severim. Tontondur. Müthiş akıllıdır. Esprilidir. Çok okur, bilgi küpüdür. Hafızası kuvvetlidir. Ama Evren'i K.K. Komutanlığı'na getirmenin hata olduğu bunca yıl sonra mı aklına geldi?

Evren, halkın büyük bir bölümünün sevgilisi olmuştu. Hâlâ sevmeyenlerinin yanı sıra, sevenleri de çok. Bazı konularda hatalar yapılmış olabilir. En azından kendisi de bu konularda rahatsız olduğunu açıklamıştı basına. Kıyamet koptu! Açıklamasa daha mı iyiydi? (İnsanoğlu bir tuhaf, açıklarsın kabahat, gizlersin kabahat! Neyse...)

Dinlenmek onun da hakkı artık. Siyaset çok zor. Evinde mutlu olur inşallah diye düşündüm. Gitmek için izin istediğimde, yeni evinde huzurlu, mutlu, sağlıklı olmasını diledim... Elini sıktım. Sarılıp öpüştük.

Bir devlet adamının siyasetten uzak, iç dünyasını yansıtan sohbetimiz bitmişti. Upuzun, kocaman çalışma odasının yarısına kadar benimle yürüdü. Ben kapıya doğru hızlı hızlı yürürken, arkamdan seslendi:

"Yürüyüşün de benim gençliğimdeki gibi. Ben de senin gibi hızlı hızlı yürürdüm," dedi. Gülüştük.

Kapıyı açıp, çıkıp, arkamdan kaparken, Köşk'te yaşamak zor: ev... evlerimiz... En huzurlu yaşam orarlarda... diye düşündüm...

Rüya Balayım

Düğün sonrası üzerimde, upuzun kuyruklu sarı-beyaz gelinliğim içinde, üvey çocuklarıma ve onların annelerine soruyorum. "Avustralya'dan bir istediğiniz var mı?" diye. Kocamın eski karısı fondü takımı istiyor. "Tamam, bakarım" diyorum. Çocukları öpüyorum. Birkaç saatlik kocamla (ilk kocamla yani) eve uğrayıp bavullarımızı, anne ve babalarımızı arabamıza alıp, havaalanına doğru hareket ediyoruz.

Saat gece yarısını çoktan geçmiş. Şubat ayı, hava buz gibi. Üzerimdeki kürke rağmen iliklerim donuyordu. Kürkümü anneme bırakıp uçağa koşuyorum. Çünkü güneşe gidiyorum. Çünkü Ekvator'a gidiyorum. Çünkü Ekvator'un güneyine gidiyorum. Güney Pasifik'te denize girmeye gidiyorum. Mutluyum. Kocamla el eleyiz. Evliyiz. Onun karısıyım.

Pakistan Havayolları'nın uçağı Tahran'a iniyor. Tahran soğuk. Oradan Pakistan'a geçiyoruz. Doğuya doğru gittikçe şubat soğuğu yerini bahara, bahardan yaza bırakıyor. Uçakta tuvalete girip çıkarıyoruz kazaklarımızı. İnce T.shirtlerimizi geçiriveriyoruz sırtımıza, keyifliyoruz. Eğleniyoruz. Yepyeni yerler göreceğiz. Heyecanlıyız Attila ile... Önce kuzeye çıkıyoruz. Ravalpindi ve onun kuzeyindeki İslamabad.

Aslında zaman olup Ganj ve Brahmaputra nehirlerinin suladığı Doğu Pakistan'daki Bengal Nehri üzerindeki Dakka'yı görmeyi çok isterdim. Ama daha gideceğimiz başka yerler vardı. Sonra Karaçi'ye uçuyoruz.

Muharrem Bayramı kutlanıyor Pakiştan'da. Binlerce insan sokaklarda. Zincirler vuruyorlar sırtlarına. Kan akıyor sırtlarından. Ürperiyorum. Tuttuğumuz araba bizi dolaştırıyor. Karaçi'deki Cinnah'ın anıtının olduğu meydan insan kaynıyor. Taksiden iniyoruz. Film çekmeye çalışıyor Attila. Kalabalıkta Attila'yı kaybedeceğim diye ödüm kopuyor. O ne? Üzerime doğ-

ru beyazlar giymiş bir genç çocuk geliyor. Elinde bıçak var. Bıçağı hızlı hızlı diline sürüyor. Dili kan içinde. Önümde durup tekrarlıyor yaptıklarını. Korkuyorum. Bağırarak arabaya doğru kaçarken, İngilizceyi Pakistan aksanı ile konuşan şoförümüz beni kolumdan tutup arabaya sokuyor.

Attila da geliyor arabaya.

"Size özel gösteri yaptı. Kötü niyeti yoktu. Bugün onun bayramı," diyor şoför Alam bana. Soyadı Jhalla. Alam Jhalla.

Araba ile dolaşıyoruz. Tepelere doğru çıkarıyor bizi şoför. Karaçi'yi tepeden görüyoruz. Çankaya'dan Ankara'ya bakar gibi... Türkiye'yi özlüyorum birden.. Sütlü çay içiyoruz. Orada, tepedeki bir yerde...

Alam Jhalla, ertesi gün bizi başka yerlere götürüyor. Arabada bize kaset çalıyor. Şarkının adı. "*Bhagan Walia Nam JAPO.*" *İnayat Bhatti* söylüyor. Kendilerine özgü bir müzik bu. Ritmi çok değişik. Hoşuma gidiyor. "Bunun plagını nereden bulabilirim?" diyorum Alam'a.

Biraz sonra bir mağazanın önünde duruyor. Arabadan inip mağazaya giriyor. Az sonra elinde, EMI-Columbia marka bir 45'lik plak hediye ediyor bize. Plakta film müzikleri var. Teşekkür ediyorum.

Sohbet sırasında Attila'nın ve benim, müzisyen-şarkıcı bir karı-koca olduğumuzu öğrenmişti Alam Jhalla. Onun bu jestine seviniyoruz. Ben de ona, yanıma birilerine veririm diye aldığım nazar boncuklardan verip "Maşallah" diyorum. O da maşallah diye tekrarlıyor boncuğu alırken. Asıyor arabasına.

Bazen de Alam bizi bekliyor bir yerde. Biz yürüyerek ara sokakları dolaşıyoruz. Dar, karanlık yüzölçümlü sokakların tuhaf bir kokusu var. Baharat ile yağ kokusu karışımı bir koku bu... Genzim yanıyor. Evlerin çoğunun kapısı açık. Kapılarda beyaz entarili adamlar oturuyorlar. Evlerin içi görülüyor. Çok az eşyalı. Galiba,

eşyadan çok yatak bulunan odalar bunlar. Uzun, siyah saçlı, uzun küpeli, uzun etekli kadınlar var odalarda, çocukları var kucaklarında.. Biz onlara merakla bakarken, onlar da merakla bir örnek kot pantolon ve bir örnek T-shirt giymiş, sapsarı saçlı bana ve tipi kendilerine benzeyen esmer kocama bakıyorlar. Belli. Yaşamları zor. Hüzünleniyoruz. Resim çekmekten vazgeçiyoruz.

Sonra Alam bizi araba ile şık bir semte götürüyor. Yüksek duvarlı bahçelerdeki büyük ağaçlar arasına gizlenmiş görkemli villalar var. Kibirli, şık villalar... Aksine bu mahallelerin sokaklarında yürüyen insanlar yok. Lüks arabalar gözüktüyor sadece yollarda, ya da garajlara park etmiş. Bu semtin sokakları baharat ve yağ kokusu karışımı kokudan hiç kokmuyor. Burada yaşam belli, kolay.

Kaldığımız otelde Pakistanlı garson hep soruyor bize.

"English food or Pakistani food?"

Attila en kibar sesiyle:

"Please. English food, if you don't mind," diyor. Pakistan'dayız; kendi yemeğini servis yapmayı tercih edeceği belli olan Pakistanlı garsonu kırmamaya çalışarak, İngiliz yemekleri ısmarlıyoruz. İngiliz yemekleri midemize daha uygun.

Sonra Hindistan'ın ucundaki Seylan adasındayız. Diğer adı Srilanka. Uçağın adanın güneybatı ucundaki Colombo Havaalanı'na ineceğini anons ediyor hostes. Pencereden aşağı bakıyorum ve paniğe kapılıyorum. Attila'nın elini sıkıyorum. Tanrım, uçağın ineceği havaalanındaki iniş pisti kısacık. Her taraf çok yüksek hindistancevizi ağaçları ile dolu. Uçak iniyor. Gidiyor... Gidiyor... Pist bitti sanıyorum. Zınk diye duruyor uçak.

Uçaktan çıkınca inanılmaz bir sıcak ve nem yüzümüze yalıyor. Kıyafetlerimiz ve saçlarımız nemden ya-

pış yapış oluyor. Terminale yürürken arkama bakıyorum. Aman Tanrım, uçak resmen o upuzun hindistan-cevizi ağaçlarına bilmem kaç metre kala duruvermiş gibi, içim ürperiyor.

Colombo'dan tahtadan oyulmuş rengârenk boyalı masklar, bardaklar alıyoruz evimize. Bizi kötülüklerden korusun diye... Bu masklar kötü ruhları eve sokmazmış; öyle diyorlar. Aman ne iyi!

Rüya gibi Colombo'dan, bir başka rüyayı yaşamaya başlamak üzere, Kuala Lumpur'a geçiyoruz. Hint Okyanusu ile Pasifik'i ayıran, batıdaki Sumatra ve doğudaki Borneo adalarının ortasındaki Güney Çin Denizi'nden Java Denizi'ne doğru uzanan Malaya'daki bir kent Kuala Lumpur. Egzotik. Heyecan verici. Kızları gizemli, çekici, makyajsız, sade. "Kendilerine özel" ve çok zarif... Yeni evlendiğim kocam, parfümeri mağazasındaki tezgâhtar kıza bayıldığını açık seçik belli etti. Söyledi de. Şaka yaptım ben de.

"Tamam sevgilim. Onu yanımıza rehber alalım ya da sen burada kal, seni dönüşte uğrar alırım," dedim. Gülüştük.

Attila haklıydı. Kız güzeldi. Türkiye'de nedense herkes çok boyalı çok süslüdür. Tabii, büyük kentlerde. Burada alışmadığımız bir sadelik vardı kadınlarda. Tüm kızlar güzeldi.

İki katlı beyaz binalar birbirlerine sıfı sıkı yapışmışlardı. Oradan şehir merkezine geliniyor, uzun tropik ağaçlar her yeri süslüyordu. Sonra iyice güneyine iniyoruz Malaya'nın: Singapur..

Bembeyaz yüksek binalar... Singapur, açık pazar, her şey ucuz... Sokaktaki kızlar da çok ucuz. Genç genç, küçük küçük kızlar... Havaalanından şehir merkezine bizi götüren kısık gözlü şoför, bavullarımızı bagaja yerleştirip hareket ettikten birkaç dakika sonra kocama doğru yarı dönerek, yarı aynadan konuşarak, resmen her cins kadın pazarlamaya başlıyor yarım İngilizcesiyle:

"Good girls, haaa? Black, red, yellow. All Good... Very Good fuck!" derken eliyle de bizde ayıp sayılan el işaretinin oldukça değişik ve daha seksisini yapıyordu Attila'ya.. Satış başlamıştı bile daha şehre merhaba demeden.

Attila en iyi niyeti ile alyansını gösteriyor adama, beni işaret ederek:

"My wife," diyor. "Karım."

Ama adamın umurunda değildim ben. Hâlâ sarı, siyah, kıvıllı saçlı marifetli kızlarının övgüsünü yapmayı sürdürüyordu. İyi ki indik arabadan. On günlük kocam elden gidiyordu yoksa!

Gece sokaktaki cenaze merasimlerine katıldık Attila ile. Mum yaktık. Konuşma ile şarkı arası bir şeyler söylüyordu adamlar. Ölülerini için... Bir ot yanıyordu ortada. Gizemli bir koku sokağın o bölümünü sarmıştı. Adamların iyice yakınına sokulduk. Hatta fotoğraf çektik, kımıldamadılar bile. Bizi ve bizim gibi turistlerin varlığını hissetmiyorlardı sanki.

Sinemalarda karete filmleri oynuyordu çoğunlukla. Rengârenk boyanmış yılan ve timsah derisi parçalarını çok ucuz bir fiyatla çanta, pabuç yapmak için satıyorlardı avaz avaz. Mahmutpaşa'da ucuz don, çorap mendil satar gibi. Kızlar da müşteri bekliyorlardı. Okula gidiyor olması gereken yaşlarda kızlar...

Bir de "*hırsızlar çarşısı*" vardı. "*Theives Market*". Burda çalıntı mallar satılıyordu. Sanki buranın kanunları başkaydı. Bu sokakta çalınan bir malınızı bulup, ucuz fiyata geri almak mümkündü. Fotoğraf makinemize objektif satın aldık o çarşıdan.

Bu egzotik ülkelerde gördüğüm bin çeşit, bin renk orkideyi ölene dek unutmayacağım. Cadde ortalarındaki refüjlar orkide doluydu. Hani, şu bizim "önemli birilerine" yolladığımız... O bir teki bile bilmem kaç bin lira olan orkideler.

Kuala Lumpur'dan Singapur'a gelirken uçakta

tek model, fakat rengârenk kıyafetler giymiş olan hostesler, yakamıza üç beş çiçekten oluşan orkide demetlerini iğneliyorlardı. Hostesler inanılmaz derecede kibar ve güler yüzlüydüler. Gerçekten çok esrarlı ve çok doğaldı şu Uzakdoğu kadınları.

Kocam haklıydı.

Sen Bensiz, Ben Sensiz

Fırat, seninle de gitmiş olmak isterdim bu rüya ülkelerine... O sıcak, nemli hava ikimizin tenlerine değsin isterdim. Birbirimize sarıldığımızda terden ellerimiz kaysın isterdim. O orkidelere ellerimiz birlikte değsin isterdim.

Afrika'ya gittiğinde kıskanmıştım seni. O sıcak Afrika'ya. Bensiz gitmiştin. Döndüğünde bana anlattıklarıyla, kendimi orada seninle beraber safariye çıkmış, ağaçların tepesindeki küçük kulübelere sevmiş, küçük uçakla şelalenin üzerinde gezinti yapmış; Harrare Sheraton'un havuzunda seninle yüzmüş ve Fehmi'nin evinin bahçesindeki partide seninle dans etmiştim.

Şartlar ve durumlar bizim birlikte bu güzellikleri yaşamımızı engellemiştir. Ama olsun Fırat, biz güzel Marmarisler, güzel Sideler, Bodrumlar, Alanyalar, İzmirler, Ankaralar yaşadık seninle. İstanbul daha bir güzeldi birlikte. Hepsi ne de güzeldi.

Sonradan Ankara'ya, İzmir'e sensiz gittim. Ama Marmarisler, Sideler, Alanyalar yaşayamadım henüz sensiz... Sense Fırat, işin icabı hep oralardasın bensiz... Sana yazdığım şarkılardan birinin sözü ne diyor-du, hatırlıyor musun? *"Hep böyle mi olacak? Sen bensiz, ben sepsiz..."*

Biliyor musun, sevginin büyüklüğü, aşkın önemi, ayrılık sonrasında daha iyi anlaşılıyor.

Kurallara Bir Türlü Uyamadım

"Ankara'nın altın sesi İstanbul'da" diye yazıyor gazeteler. "Kolejli kız sahnelerde", "Ankara'dan gelen altın ses" diye yazıyorlar bazen de. Ankaralı değilim, ama Ankara'dan geldiğim için böyle yazıyorlar galiba. Bundan ötürü de çoğu kimse beni Ankaralı sanır. Aslında her yerliyim ben. Müzik ya da tiyatro turneleriy-le toplam on bir kere dolaştım Anadolu'yu. Her yeri ayrı güzel. Dağlarından, ovalarından aşarak, kıvrım kıvrım denize ulaşan nehirleri ayrı bir güzel. Dağları tiyatro dekoru gibi büyüdü. Maviye, yeşile doyuyor insan. Köyü ile, kenti ile ayrı güzel. Bu güzellikler benim. Onun için ben sadece İstanbullu değilim. Her yerliyim.

İşte Ankaralı bilinip İstanbul'da doğan, ama kendini her yerli sayan ben, ilk profesyonel müzik çalışmamı Ankara'da sahneye çıkararak yaptım. Sonra İstanbul'a geldim sahneye çıkmak için. Gerçi daha önce, üniversite sıralarında amatör müzik çalışmaları yaptım pek çok. Hatta Erol Pekcan Caz Topluluğu'nda solistlik bile yapıp babamın verdiği harçlığa ek harçlık kazandım.

Her şey iyiydi, hoştu ama ben kurallara uymadım. Zaten şeytana kapılıp uysaydım, bugünkü ben, yıllardır saygınlığını kaybetmemiş bugünkü ben olamazdım.

Genellikle pek boyanmayan, daha doğrusu sahne makyajı yapmayı sevmeyen beni, baştan çıkarmak isteyenler oldu. "Şekerim, daha çok boyanmalısın. Mese-la, takma kirpik takmalısın. Sonra tırnakların kısa. Uzun uzun protez tırnaklar taktırmalısın!" diye bana doğru yolu(!) gösterenleri sadece dinliyordum.

Soruyorlardı bana, "Hayatım, hangi kuaföre gidiyorsun?" diye. Filancaya gidiyorum deyince çok kötü bir iş yapmışcasına "Aaa, olur mu güzelim hiç? O dedi-

ğın meşhur değil ki. Meşhur falancaya gitmen lazım. Sen sanatçısın," diyorlardı.

Sanatım ile gittiğim, ya da gitmem gereken kuaförün bağlantısını kuramıyordum. Maşallah herkesler de bilgi uzmanıydı. Ben cahil kalmıştım anlaşılan!

Hatırlarını mı kıracaktım? Hemen dedikleri şeyleri uygulamaya koyuldum. Bunca zahmete, eziyete karşı hemen koşturup resimler de çektirdim. Daha önce beni böyle görmemiş olanlar bana uzaydan gelmiş yaratılmışçasına baktılar.

Huzursuz oldum. Fotoğrafçıya gidip resimlerimi aldığımda ağlayabilirdim. Bu, ben miydim? Bu boya küpü? Bin yaşında.

Akşam gazinoya gittiğimde de günlerden beri "Kızım, sürme şu boyları bu kadar çok! Bakma sen boyanmanı sana söyleyenlere. Az makyaj daha iyidir. Hele şu takma kirpikleri takma sakın!" diyerek gözümdeki kirpiğin tekini alıp fırlatıp atan sevgili Fatma Girik'in bu içten dost davranışı ile birlikte benim naturel makyaj dönemim devamlı olmak kaydıyla o gün başlamış oldu. Yani, sahnenin getirdiği o "*küp gibi boyanma kuralı*"na karşı geldim.

Hâlâ TV stüdyosunda karşılaştığım arkadaşlar "Yüzünü biraz daha boyasana" derler. Mersi!

Çok boyanmak, takma kirpik ya da takma tırnak sanki kanun. Ben bu kanuna uyamadığımı gibi, giyim kuşam konusunda da hep kendime özel olmak isterim. Moda olan çizgilerin kendime yakışanlarını aldım. İyi de ettim. Az makyaj, naturel bir saç, yakışan bir giyim, insanı her zaman daha genç ve çağdaş gösteriyor.

Ünlü terzilere gitmedim, çünkü ben giyeceğim bir kıyafetin modeline prensip olarak kimseyi karıştırmam. Herkesin kıyafetine benzemesini istemem kıyafetlerimin... En pahalı şey, ille de en güzel şey demek değildir.

Bir de kafamın hâlâ almadığı bir şey var: Herkes

ille de ne moda olursa kendine uyguluyor. "Çarli'nin Melekleri" oynuyor TV'de haydaaa, bakıyorsunuz; herkesler Farrah Fawcet oluvermiş, "Dallas" yer alıyor ekranlarda; aman Tanrım, herkes Pam oluyor. Yakışan yakışmayan hem de. TV'de Brigitte Nielsen'in klibi oynuyor, bir bakıyorsunuz; bir yığın Brigitte gibi saçını kısacık kesip bilyantin ya da jöle ile şööle yapıştırırlar dolu etrafımızda. Madonna saçını beyaz-sarıya boyuyor; hoppala, herkes sarı kafa oluveriyor, cildine yakışıp yakışmadığına bakmadan...

Sokaktaki, gittiğiniz bir restorandaki, TV ya da sahnedeki bütün hanımlarımız nerede ise aynı tornadan çıkmış, porselen dişleri ve o birbirine pek benzeyen kalkık burunları ile kardeş gibiler. Buna aynı tip saç renkleri ve modelleri eklenince, kimin kim olduğunu anlamak hayli zor oluyor. İyi ki erkekler kadınların bu haline isyan etmiyor.

Tüm bu doğallıktan uzak aşırı süslü bir hanımla geceyi beraber geçiren bir erkek, sabah yanında makyajı silinmiş bir kadını görünce onun bir gece önceki afet olduğuna inanmakta herhalde çok güçlük çekiyordur.

Oysa, sadelik insana her zaman kişilik kazandırır. Erkekler de kişilikli kadınla bir arada olmaktan daha çok zevk duyar (Erkekler sarışın-aptalları sever derlerse de sakın siz inanmayın buna).

7'den 70'e, ev kadınından memura, memurdan sanatçıya herkes bir örnek olunca, işin tadı kaçıyor bençe. Kadın denen yaratık, kendine özel olmalı. Bu demek değil ki, kimse modayı izlemesin. Bunu söylemek istemiyorum. Söylemek istediğim, her kadın vücuduna, tenine, boyunun uzunluğuna, kısalığına göre giyim, saç ve makyaj seçimi yaparsa daha genç, daha uygar göründüklerini hem kendileri, hem de başkaları hemen fark edeceklerdir.

Bana hep, nasıl böyle yıllardan beri genç kız gibi

göründüğümü, böyle kaldığımı sorarlar. Cevabı kolay: Giyim, makyaj, saç konusunda, kurallara uymuyorum. Hiç et yemeyerek mönüdeki kurallara da uymamış oluyorum. Her sabah yüzümü maden sodası ile yıkıyorum. Sigara içmeyi epey yıldır bıraktığımdan, her gün bir bardak nikotin içmemiş oluyorum. Sigara içmediğim için de hücrelerim ölmüyor. İnanılmaz kadar çok yediğim meyveler, tonlarca içtiğim su derimin esnekliğini sağlıyor. Çok yürüyorum. Vücudumu çalıştıran hareketler yapıyorum. Açık havada çok duruyorum. Yani, bol oksijen alıyorum.

Bunlar benim kurallarım. Bu kuralları kendime ben koydum. Başka kurallara uyamıyorum. Pardon yani...

Bir gün bana bir şey olursa (Tanrı korusun) herkesin gözünde belli bir *Füsun* imajı canlanabilecektir. Neşeli, sade, alçakgönüllü, ufak tefek, kendine has giyimi, davranışları olan, içi sevgi dolu, hayvan dostu, müzik delisi, tiyatro aşığı, yaşamı içinde kendi koyduğu kurallara bağlı, hep çocuk, ebedi genç bir *Füsun* hatırlayacaklardır.

Hepiniz Dostum Olun

Ben genellikle "gönülleri açtım" ama "portföy" açmayı beceremedim. Üniversiteden ayrıldığımdan beri evimin hem kadını, hem erkeği gibi çalışıp para kazanmak yordu artık beni. Evliliklerime rağmen hep "maddi şef" olmak sıktı artık beni. Sahiden de sıkıldım.

Yeni evimi aldım. Dekoratöre evimi döşettim. Evlendim; yeni evliliktir deyip değiştirdim eşyayı. Boşandım; eşyalar bana kocamı hatırlatıyor diye yine değiştirdim. Derken yine evlendim; bu yeni evliliğe yeni eşyalar yakışır dedim. Boşandım; bütün eşyalar üstüme üstüme geliyor sandım, haydi yine değiştirdim.

Hem de her şeyi. Duvarları, boyaları, halıları, perdele-ri, mutfak, hatta yatak çarşaflarını bile.

Şimdi bütün arzum bir çanta, bir bavul elimde, sevdiğimin evine gideyim istiyorum. Onun evinde, onun aldığı eşyalarda yaşayayım istiyorum. Tabii, istemek başka, olması başka. Mesela yani, diyorum... Böyle bir şey olsa da kendi evimi bozmam haaa! Neme gerek. Sürekli olan "*iki kişi mutluluğu*"na inanamıyorum artık.

İnancımı yaktınız... Sizler... Hepiniz... Neyse ki beyler, hiç birinize nefret ateşimi yakmadım. Susuz İstanbul'un barajlarını doldurabilecek gözyaşlarım ateşimi zaten söndürdüydü, neyse ki... Hepiniz, dostum-sunuz artık. Lütfen dostum olun!

Kayınvalide-Kaynana

Kayınvalidelerimle aram her zaman çok iyiydi. Hiçbir sorun olmamıştı aramızda. Hep iki arkadaş gibiydik ben ve kayınvalidelerim. Sonra da (yani oğullarından ayrıldıktan sonra da) dost olduk onlarla. "*Kaynana*" lafı çok çiğ, çok çirkin geliyor kulağıma. Sert, kaba, ruhsuz bir kelime o. Hatta biraz aşağılayıcı. Oysa "*kayınvalide*" sevgi ve saygı taşıyor içinde sanki. Söylendiğinde daha ılımlı bir deyiş. Benim hep kayınvadilerim oldu; onlar da kaynana olmadılar bana hiç.

Oğullarından ayrıldıktan sonra da görüştüm kayınvalidelerimle. Hâlâ hepsi ile görüşürüm, telefonlaşırım ara sıra. "*Anne*" demiştim onlara.

"Kendi annen gibi sev onları" demişti annem bana. Kendisi kayınvalidesini öyle severdi çünkü. "*Anne*" derdi anneanneme.

Ben de öyle yaptım. Tıpkı onlar gibi. "*Anne*" dedim, sevdim ve saydım onları. Hâlâ da anne derim konuştuğumda kayınvalidelerimle.

Haklarınızı helal edin sevgili annelerim, sağlıklı,
uzun ömürlü olun hepiniz.
Sizleri seviyorum!

Beş Yılda Bir

O, hayatımın çeşitli dönemlerinde hep vardı. On yılda bir olan ihtilaller ve darbeler gibi biz de beş yılda bir beraber oluyorduk. Tabii, bu tümüyle bir rastlantıydı. Bunu bir gün konuşup gülmüştük bile.

Bir İsviçre gezisinde de rastlantıyla karşılaşmıştık. O, Zurich'ten Paris'e geçecekti, ben de Zurich'ten Londra'ya. Son Zurich akşamını otelin lobisinde sadece oturup konuşarak geçirdik. Hem de günün ilk ışıklarına kadar... Bu da ayrı bir heyecan.

Hayatlarımız kendi iniş çıkışlarını, coşkularını, heyecanlarını sürdürür dursun, biz ikimiz yıllara meydan okuyup yalnız ve kimsesiz olduğumuz anlarda hep birlikte olduk.

Hem dostça, hem de heyecanlı birlikteliklerle.

Saygı eksilmeyince birliktelik bitse de dostluk sürüyor. Birbirini en yakından tanıyan bu insanların her şeye rağmen dost olabilmeleri gerek. Böyle olmaları güzel.

"Bit ve Git!", "Gözüm artık seni görmesin!" "Seni artık sevmiyorum, yoksun benim için!", "Sen artık tükakasın!"

Yok böyle şeyler. Sevimsiz, tatsız, uygarlıktan uzak böylesi davranışlar. Her şey bittikten sonra hâlâ dost kalabilmek uygarca bir davranış biçimi. Tabii, bir merhabayı bile dedirtmeyecek çirkinlikler önceden yaşanmamışsa...

Ayrıldıktan sonra neden bunu beceremiyor bazıla-

rı? İki insan, birbirini yakıp sonunda kül etmemişse tabii.

Ayrılıklar bile güzel olmalı. Ben öyle düşünüyorum.

Ya bazıları?..

Tiyatro Aşkım İlkokulda Başlıyor

Ankara'da oturduğumuz yıllarda ilkokuldan başlayarak beni tiyatroya, baleye ve operaya götürürlerdi annemle babamla. Küçük Sahne, Oda Tiyatrosu, Yeni Sahne, 3. Tiyatro ve Büyük Tiyatro...

Büyük Tiyatro'nun fuayesi, inanılmaz büyük gözükürdü gözüme. Fuayenin dört bir yanındaki ince, tuncu sütunlar, pırıl pırıl yerler ve üst balkona çıkan merdivenlerin ışıldayan trabzanları her gelişimde defalarca seyrettiğim yerlerdi. Hele fuayedeki duran, her yanı camdan olan vitrin... Işıkla aydınlatılmış... İçinde o oyunda oynayan oyuncuların, çerçeve içindeki siyah beyaz fotoğrafları dururdu. Tomris Oğuzalp, Dinçer Sümer, Ejder Akışık, Haluk Kurdoğlu, Gülgün Kutlu, Kerim Avşar, Nurşen Girginkoç, Elçin Şanal, Oytun Şanal, Nihat Akçan, Sema Aybars, Bozkurt Kuruç, Tijen Par ve daha niceleri.

Fotoğraflara bakar, bakardım taa zil çalana kadar. Oyun zilinden sonra salona girip yerlerimize otururken o resimlerdeki sanatçıların yüzlerini beynime kazımaya çalışırdım.

Tiyatrocular benim için çok önemliydi. Çok saygıyıldım. Onları ezberlemeliydim. Salon kararmadan önce, kocaman sahnenin bordo kadife perdesinin açılmasını heyecanla beklerken, sahnenin tepesindeki eski Türk motifi, çizgi gözlü kız resimleri ile oyalanırdım. Biri oynuyor, biri flüt çalıyordu galiba.

Işıklar kararmaya başlarken kalbimin çarpışları hızlanırdı. Koltuğun kenarlarını sıkı sıkı tutardım.

Işıkların sönmesi ile perdenin açılma süresi arasındaki kısacık zaman bile çok uzun gelirdi bana. Bir an önce görmek isterdim oyunu, oyuncularını, dekoru ve kostümleri...

Tek repliği bile kaçırmak istemez, pür dikkat dinler, seyrederdim. Sahnedeki oyuncuların görünüşleri bazen fuayedeki resimlerine hiç benzemezdi. Değişik perukalar ve değişik makyajları altındaki o oyuncunun kim olduğunu çıkarmaya uğraşırdım. Seslerinden tanırdım çoğunu çünkü... Hep Radyo Tiyatrosu programlarını dinlediğimden, oyuncuların sesleri kulağımda çınlardı.

Tijen Par şarkı gibi konuşuyordu. Hepşen (Akar) Ünal kararlı, Macide Tanır gururlu, Cüneyt Gökçer inandırıcı, Dinçer Sümer yumuşak, Semih Sergen güvenli, Tomris Oğuzalp hülyalı, Gülgün Kutlu sevecen, Sema Aybars ağlayan, Alev Sezer dinamik, Salih Canar güldüren, Oytun Şanal Jr. gibi... (Bunu attım işte. Çünkü o zamanlar ne TV, ne de "Dallas" dizisi vardı.)

Hepsi ile tanışabilmek isterdim. Mektup yazıp imzalı resim istemiştım Tijen Par, Gülgün Kutlu, Beyhan Hürol ve Nihat Akçan'dan. Nahit Akçan'a âşık olmuştım bir oyunda. Çocukluk işte...

Benim için tiyatrocular, küçük yaşlarımdan beri çok önemliydi.

Seyrettiğim oyunların kitaplarını arar bulur, harçlığını biriktirip alırdım. "Yerına", "Bütün Oğullarım", "Evcilik Oyunu", "Otelci Kadın", "Fareler ve İnsanlar", "İnsansızlar", "Martı", "Soruşturma", "Bir Delinin Hatıra Defteri", "Kahvede Şenlik Vâr" gibi tiyatro kitapları, bugün eklediğim tiyatro kitaplarım ile beraber kalabalık-kütüphanemi hâlâ süsler.

Bu kitaplardaki rollerin hepsini, o rolün sesini, hayasını vererek kendi kendime oynardım. Tabii, annemle babam evden gittikten sonra. Replik kenarlarında parantez içindeki oyuncunun durumunu anlatan

yazıları aynen yerine getirir, ağlamak gerekiyorsa hemen ağlar; tokat atmak gerekiyorsa yanağıma pat diye vurur, yere düşeceksem kendimi küt diye yere atardım. Anneannem gürültüyü duyup odama gelirdi.

"Hayrola, ne oldu kızım, düştün mü?"

"Yok bir şey, sana öyle gelmiş anneannecim," der ve kendi kendimle kalınca "tiyatro oyunu"na devam ederdim. Yıllarca sürdü bu oyun. Çocukken uygulayarak, büyüdüğçe hayal ederek...

Christmas tatilleri eskiden kolejde bayağı uzun olurdu. Ayrıca sömestr ve bayram tatillerinde de Güler ablamlara geldikçe, İstanbul'daki özel tiyatrolara giderdim. En çok da Dormen Tiyatrosu'na. Bu tiyatronun sahibine de oyuncularına ve repertuvarlarındaki oyunlara da hayrandım.

Birçok ünlü isim Dormen'deydi. Artık İstanbul'daki oyuncuları da ezberlemeye başlamıştım. Suna Keskin, Tülin Oral, Göksel Kortay, Nisa Serezli, Altan Erbulak (Onu çizdiği karikatürlerden, Cafer ile Hürmüz'den tanıyor, çok seviyordum) Füsun Şahin (Erbulak) Metin Serezli, Nevra Şirvan (Serezli) Tolga Aşkıner, Ali Poyrazoğlu, Ayfer Feray, Kerem Yılmazer, Hadi Çaman bu tiyatroda tanıdığım ve bıkmadan seyrettiğim oyunculardı.

Haldun Dormen ve onun tiyatrosundaki tüm sanatçılarla, üniversiteden ayrılıp yeni şarkı söylemeye başladığım yıllarda tanıştım. Hepsisi şimdi benim dostum. Ne mutlu bana!

Gece Kulübünde Dans Etmeye Özlem

Gece kulüpleri vardı bir zamanlar... Ünlü bir orkestranın dans müziği çaldığı, ünlü bir solistin dans müziği parçaları söylediği... İsmet Sıral, Süheyl Denizci, Yalçın Ateş, Rıza Silahlıpoda-Ritm 68, Durul Gen-

ce, Şevket Uğurluel, İlham Gencer, Ergun Özer, Yurdaer Doğulu orkestraları gibi.

İnsanlar dans ederdi bir vakitler "insan gibi"... Otomatiğe bağlanmış çıkkıdı-çıkkıdı, çıkkıdı-çıkkıdı diye çalan, çalarken de insanın beynini oyan aletlerle şimdilerde göbek atıldığı gibi göbek atılmazdı. Göbek atmaya hevesli olanlar düğünlerde kurtlarını döker, ya da Sulukule'ye giderlerdi.

Gece kulüpleri vardı bir zamanlar... Herkesler en şık kostümleri, hatta uzun tuvaletlerini giyip gelirlerdi. Kravath kocaları, yanlarında yapılmış saçları şık kadınlar... Şimdiki gibi kot pantolon, kazak, lastik pa-buçla gece kulübüne gelinmezdi. Yani bu kulüplerin bir zarafeti, bir soyluluğu vardı...

Taverna müziği sadece tavernalarda çalınır söylenirdi ki, üç taverna vardı. Paşam Taverna, Gaskonyalı Toma ve Angelo. Buralarda birlikte şarkılar söylenirdi. Buralarda, şimdiki gibi bilmem kaç bin lira ekstra para ödeyerek , binlerce tabak kırıp, iki yüz elli bin liraya üzerindeki yiyecekler ve tabaklarla birlikte masa devrilmezdi. Bu masa devirme işini geçenlerde gazete-de okuduktan sonra gözlerim şaşkınlıktan yuvasından fırladı. Evet, Yunanistan'da da tabak kırıyorlar tavernalarda ama bizde nedense her şey en yüksek dozda yapıyor.

Bu hırçınlık niye? Herhalde insanlar evdeki, işteki güçsüzlüklerini, ezilmişliklerini paranın gücüne dayanarak bu vurdu-kırdıcı davranışlarla örtmeye çalışıyor ve kendilerini güçlü olduklarına inandırmaya çalışıyorlar.

Doyumsuzca yapılan bu davranışların pisliğini, bazılarınca küçük görülen personel, sabahın ilk ışıklarına kadar temizlemeye çalışıyorlar; kazanacakları ek-mek parası uğruna... Ertesi gece bu çılgınlığın tekrarlanacağını bile bile! Ben de Yunanistan'da, Rodos'ta tavernalara gittim. Hiç tabak kırmadım. Ama pekâlâ

kırmadan da eğlendim. Dozunda bir tutum içinde tabak kıranları tebessümle seyretmiştim. Neden bizde her şey aşırı? Abartılı? Neden 'eskisi gibi' değil hiçbir şey?

Gece kulüpleri vardı bir zamanlar... Yer ayırtmadan gidenlerin oluk oluk kapılardan döndüğü... Bir ya da iki ünlü sanatçı program yapardı bu kulüplerde. Program öncesi ve sonrası şık insanlar pisti tıklım tıklım doldurur dans ederlerdi. Arabesk diye bir şey yoktu. Ağlayan-inleyen, insanı karamsarlığa iten şarkılar yoktu, göbek atan yoktu bu gece kulüplerinde... Dans vardı. Dans müziği orkestrası ve solistleri vardı. Ünlü bir iki sanatçı vardı. Şıklık vardı. Kalite vardı bu gece kulüplerinde.

Bu güzellikleri 2-3 yıl da olsa yaşayabildiğim için şanslıyım. Sonra bir bir yok oldu. Kapandı bu gece kulüpleri... Her yer "çikkıdı-çikkıdı", müzik çalan, restoran-tavernalarla doldu, ille de göbek atılan...

Sevgili Yönetmenim

Haldun Dormen ile böyle güzel bir gece kulübünde, şarkı söylediğim kulüpte tanıştım. *Yepyeni bir ses-tim*. Haldun Dormen'i tanıdıktan sonra daha da çok sevdim, giderek arttı bu sevgi. Hele hele Haldun ile "Lüküs Hayat" operetinin TV'ye uyarlanışında "Merhaba Müzik"de ve "Kelebekler Özgürdür"de oyuncu-yönetmen ikilisi olarak çalıştıktan sonra daha çok sevdim Haldun'u.

Onunla çalışmak şiir gibidir. Hiç yormaz oyuncuyu, ayrıca hiç zorlamaz ille şöyle, ille böyle oyna diye. Yeteneksiz yönetmenler, sanatçının kişiliğini, oyunculuk kapasitesini düşünmeden, yüklenirler de yüklenirler sanatçıya; tabii sonuç fiyasko olur. Haldun, oyuncuyu kendine bırakır. Onu zorlamadan, kabiliyetleri

çerçevesi içinde yönlendirir. Oyuncu, yönetildiğini anlamaz bile, her şeyi kendi kendine oynuyor sanır. Bu da rahatlatır oyuncuyu. Strese girmeden, sevgi ve hevesle koşardım Haldun'un provalarına...

Ayrıca ben yönetmen konusunda oldukça şanslı bir oyuncuyum. Engin Cezzar, Haldun Dormen, (üç kez Haldun Dormen), Metin Serezli ve Amerikalı yönetmen Ken Urmston ile çalıştım. Savaş Dinçel'e de Hadi Çaman'ın tiyatrosunda reji asistanlığı yaparak, tiyatro bilgisi konusunda, yani "tiyatronun mutfaklığı"ndan çok yararlandım. Konservatuvardan gelmedim ama, şanslıyım.

Benim yönetmenlerim iyidir....

Tekrar Haldun Dormen'e döneceğim. Benim evime yakındır Haldun'un evi. Öğle yemeklerini mümkün olduğunca evine gelir yer. Bu yemeklerde hep dostlar, tanıdık yüzler olur. Sofrası dostlarına, arkadaşlarına açıktır Haldun'un; tam bir salon adamıdır. Sosyal yönü çok kuvvetlidir. Ayrıca her tarakta bezi vardır. Yorulmak nedir bilmez. Hep çalışır. Hep çalışır. Hep koşuşur. Yönetir. Oynar. Yazar. Bu konuda çok benziyoruz birbirimize. Çalışmak, koşuşmak bizi diri tutuyor galiba...

Hafta sonları Polonezköy'deki evine gidilir. Doyumsuzdur bu zevkli döşenmiş köy evinde hayat. Bu şirin evde, ettiğimiz sabah kahvaltılarını unutmama imkân yok. Ormana bakan pencere kenarındaki ahşap masada otururken, kızaran ekmek kokuları hâlâ burnumda... Haldun Dormen, ebedi delikanlıdır ve öyle kalacaktır. Onu çok seviyorum. Sevgili yönetmenimle bir gün, bir oyunda beraber oynamak en büyük arzum. Haldun tiyatrosunu ikinci kez açtığı yıllarda bana beraber oynayacağımız bir oyun önermişti, ama o sıralarda benim müzik çalışmalarım çok yoğundu. İnşallah bir daha başka sefere.

Fırat, seninle beraber bir türlü gidememiştik. Polonezköy'deki bu güzel eve. Birlikte bir türlü yaşamamıştık şömüne başını. Ormanda gezinmeyi. Oysa Haldun kaç kez davet etmişti benim kanalımla gıyaben seni. Tanışmamıştınız ama Haldun seni, benim gösterdiğim resimlerinden, seni ona anlatmalarımından tanımış gibi olmuştu. Sen zaten onu biliyordun. Benimle selam yollardınız birbirinize. Sanatçıların iş saatleri seninkine uymadığından, tanışma bir türlü gerçekleşmemişti. Belki bir gün tanışırsın Haldun'la... Her şey yeniden gerçekleşebilir.

Müthiş Hariciyecî

Öyle neşeli ki... Öyle dinç, öyle tatlı dilli ki... Kadınlara davranışları çok hoş. Çok ama çokook kültürlü. Harika şiirler okuyor. Nazım Hikmet'ten şiirler okumuştur bana bir Marmaris akşamında Lidya Otel'in bahçesinde. Kazağını gençler gibi omuzuna atıyor, kâh diskoya gidiyor, kâh konsere ya da denize karşı yemek yiyorduk dostlarla beraber. Kızı, torunları da yanımızdaydı. Esprili idi. Evita'nın gala gecesine davet etmişler, o ise benim oynadığım gece gelmek istemiş, beni seyretmişti. Hem de oyunun sonlarında deli gibi yağmur başlamasına rağmen... Kulise kadar beni kutlamaya geldiğinde ıslanmıştı. Ankara'daki fotoğraf sergime de gelmişti.

İşte bu sevgili insan, T.C.'nin en renkli Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'di. Fırat'ın da büyük dayısı idi. "Niye ayrıldınız?" diye sormuştu bana kulağıma eğilerek Fırat'la ayrıldıktan sonra... Derdimi dinlemişti Çağlayangil... Kızı Fatoş, Türk siyasi tarihinin bu kadar renkli bir isminin kızı olmasına karşın çok alçakgönüllüydü.

Eşi Firuzende Hanımefendi de tam bir dışişleri bakanına yakışır zarif bir eşi.

Çağlayangil önemlidir. Politika dünyamızda yeri doldurulmamış ve doldurulamayacak olan ender bir isimdir. Siyasetten ayrılmış gibi görünse de Çağlayan-gil her zaman odak noktası olmuştur. Olmayı da sürdürmektedir. Siyasi fikirleri her zaman önemlidir. Her devirde "siyasi yaşamın" parlayan yıldızı olmuştur ve öyle kalacaktır.

Siyasi hayatta bunca uzun yıl, onca yaşanan zorluklara rağmen hep gündemde kalmak, ne zordur değil mi?

Neler Oluyor İstanbul'a?

İstanbul'a neler oluyor? Gün geçmiyor ki bir yer soyulmasın, birileri vurulmasın... Neler oluyor benim güzeller güzeli İstanbulu'ma? Hani dünyanın incisiydi, benim en değerli incimdi? Neler oluyor İstanbulu'ma? Sular akıyor! Yollar kent değil de engebeli köy yolları gibi, dağlık arazi gibi. Her yer toz içinde. Trafik çıldırıyor. Dünyada üretilen tüm arabaları yoksa tüm İstanbullular mı satın aldı? Yol versinler de geçelim . Yol versinler de şu arabalar yürüyelim, yürüyebilelim. Ulaşabilelim gideceğimiz yere...

Nerede benim o şiirlere konu olan o güzelim İstanbulum? O dantel gibi yalılar yanıyor. Parklar yeşile hasret. Ağaçlar kesiliyor. Asırlık çınarların kökleri, dökülen betonların altında kalıyor. Sonra intihar edencesine devriliyorlar. O güzelim parklar tarumar edilip, gemiler yanaştırılıyor. Vah İstanbulum, egzozlardan çıkan gazlar boğuyor mu seni? Dikilen o çirkin yüksek binalar senin zarif bedenine ağır mı geliyor artık? Mavi denizleri, denizlerdeki balıklarını mı özlüyorsun? Seni süsleyen Haliç, hani şu Altın Boynuz'un mavileşmişken, yeniden çamurlaşması seni üzüyor mu? Seni ikiye bölen o ıslıl ıslıl Boğaz'da sorumsuzca seyreden ge-

miler çok mu ürkütüyor? Ah İstanbulum ah, derttaşız seninle desene. Ben de dertliyim sen gibi... Neler oluyor bu tarihi kentimize?

Yoksa Dalan'a bozulanlar mı var? Ona kızgınlıktan mı bu kurumuş parklar? Kirlenmiş denizler? Yeneden kokmaya başlayan Haliç?

"Sen neymişsin be Dalan!"

"A-A-A"

Bedrettin Dalan'ın bana yaptığı iyiliği asla unutamam. Konserler vermek istiyorum. Tek büyük konser salonu Şan Tiyatrosu. Yetkililerle konuşuyorum. Nendense kör saatleri yüksek fiyatla vermek istiyorlar bana. Bozuluyorum. Üzülüyorum ve düşünmeye başlıyorum, "bu tekelcilik" neden diye. Okul salonlarında konserler veriyorum ama yeterli değil.

O sırada İstanbul Belediye Başkanı olan Bedrettin Dalan geliyor aklıma; randevu alıyorum. Görüşmede kendisine durumu özetliyorum, gençlere konserler vereceğim büyük salon bulamadığımı söyleyince, duruyor bir an. Sonra mavi gözleri parlıyor: "Pazartesi günleri saat 18.00'den başlayarak Harbiye Muhsin Ertuğrul Sahnesi iki saat senindir" diyor Dalan. Ve Şehir Tiyatrolarının oyun olmayan pazartesilerini bana veriyor.

Konser davetiyelerimi bastırıp Eğitim Müdürlüklerine dağıttırıyor. Üstelik 19 kişilik Şehir Orkestrası ile provalara başlattırıyor beni. Afişlerim Şehir Tiyatrosu afişlerinin asıldığı tüm yerlere asılıyor. Ve ben, bir yığın gence, her zaman genç kalanlara konserler veriyorum. Şef Önder Bali. Çok mutluyum; seyirciler, öğrenciler coşkulu. Konserler sürüp gidiyor. Bu iyilik unutulabilinir mi? Hatta Dalan da sahneye çıkıp bir konserimde üzerinde adım yazılı eşarpı (Bu eşarpı kendim yaptırmıştım) gençlere sallıyor, müzik eşliğinde...

"Sen neymişsin be Dalan!"

"A-A-A"

Bizim kolejin balosuna da bizleri kırmayıp gelmiş, sunuculuğunu yaptığım gecede benim esprilerime çok gülmüş, şarkılarımla uzun uzun dans etmişti. Alçakgönüllüydü. Fotoğraf sergimin açılış kokteyline gelmemiş, sonradan bir gün evime telefon edip, ertesi gün sergimi özel olarak gezmek istediğini söylemişti. Ertesi gün buluştuk, onun arabası ile "Gençlik anılarını" konuşa konuşa güle söyleye sergimin olduğu galeriye gittik. Fotoğraflarımla tek tek ilgilendi. Sevecendi. Çalışma odasında benim sergimden imzalı bir fotoğraf vardır.

İngilizcede bir laf var. "Don't say it, but do it", "Söyleme yap" Dalan söylüyor ve yapıyordu.

Şimdi İstanbul'un başında o yok. Olabilir. Bu pek doğaldır, siyasi hayatta biri gider biri gelir. Herkes hoş gele... Benim anlayamadığım, hırçınlıklar, kızgınlıklar niyedir? Şu anda İstanbul'da Bakırköylüler çok şanslı; şimdi onların Yıldırım Aktunaları var. Aktif, çalışkan, faydalı.* Sanatçı arkadaşım Fatma Girik de sanatçı ruhu ve insancıl kişiliği ile elinden gelen hizmeti vermeye çalışıyor insanlarına. Etkin başka Belediye Başkanları da var ama, İstanbul için yeterli değil. Olan İstanbul'a oluyor. Bu kitabımla barışa davet ediyorum kimilerini (Arif olan anlar...) Barış ne güzel, oysa biri gider biri gelir. Barış ise hep sürmelidir.

✱

"Haydi, İstanbul'un hatırı için?....."

".....!"

"Pekiii benim hatırım için?"

".....!"

"Yok mu İstanbul'u kurtaran?...."

* Yıldırım Aktuna 1991'de milletvekili seçildi ve şu anda Sağlık Bakanı olarak görevini sürdürüyor.

Küçük-Büyük Adam

Altan Erbulak'ı yakın tanıyanlar bilirler. Tanıdıktan bir süre sonra insan "Altankolik" olurdu. Daha önce de anlattığım gibi, çocukken "Cafer ile Hürmüz" karikatürleri ile sevmiştim Altan Erbulak'ı. Dormen Tiyatrosu ile yakınlığım başladıktan sonra Altan Erbulak'la da dostluğum başladı. O bir tiyatrocu, bir karikatürist, bir yazar olduğu gibi müthiş bir showman'di.

Sonradan kaç kere konserlerde birlikte aynı sahneyi, aynı televizyon stüdyosunu ya da radyo mikrofonunu paylaştım Altan Erbulak'la. Altan Ağabeyle. Küçük büyük adamlar...

Bana "Cici Füsün" karısı Füsün'a da "Füsünik" ya da "Kaka Füsün" derdi. "Cici Füsün, şu bardağı uzat sana", "Kaka Füsün, TV'nin sesini açsana" şeklinde ayırırdı bizi, aynı evde olduğumuzda. Hatta bir gün Füsünik'le ben, tiyatrodaki matinemden sonra onların eve geldik ki, Altan Ağabey evde yok. Fakat TV ekranında renkli olarak "Cici Füsün-Kaka Füsün" yazıyor alt alta. Birçok... Bilgisayara çok meraklıydı. Oturmuş yazmış ekrana ve gitmiş; biz gelince gülelim diye...

TV programlarının yayın saatleri nedense gazetelerde ilan edilen saatlerle birbirini hiç tutmaz. O gece TV'de görmeyi çok istediğim bir program varsa, ben evde olmayacaksam, Altan Ağabeye telefon ederdim hemen ya eve ya Milliyet'e, "Ne olur Altan Ağabey, benim için kaydeder misin filanca programı" diye... "Kaydedilmiş bil Cici Füsün" derdi. Ve ertesi sabah bana telefon ederdi Milliyet'ten "Cici Füsün merak etme, istediğin program kaydedildi" derdi. Bu kadar düşünceli idi.

Dormen Tiyatrosu'nda, Koçamustafapaşa Tiyatrosu'nda (Metin Serezli ile kurduğu tiyatro), evde verdikleri partilerde, Sevinç'in doğum gününde, turneler-

de, seyahatlerde çekilen filmleri video kasetlerine kaydetmiş, seyrettirirdi bana. Aman ne gülerdik. Seyrettiğimiz her olayın dublajını yapardı bana. Oyunlardaki başına gelen komik olayları adeta yeniden yaşayarak ve o hareketleri yaparak güldürürdü beni. Bazen de video filmleri alır gelirdi akşam. "Cici Füsün önce güleceğiz, altımıza işeyeceğiz. Sonra da korkacağız altımıza işeyeceğiz," der, kaseti takardı videoya. Füsünik katılmazdı bize. Odasına gider yatardı. Altan Ağabeyin içine sinmez:

"Gel be karıcığım, sen de seyret," derdi.

Füsün'a çok düşküncüydü. Ev babasıydı. İlk kızı Ayşe'den sonra ileri yaşlarında Sevinç'e sahip olduğundan, tapardı ona. Sevinç elinde kalem, duvarı, kapıyı, orayı-burayı çizse bile, "Ne güzel de çizdi benim kızım" der, Sevinç'in çizdiği, karaladığı kâğıtları saklardı.

Çalışma odası, televizyonlar (küçüklü büyüklü), videolar, bilgisayarlar, fotoğraf makineleri, yüzlerce artık boya, kâğıtlar; telefonu, telsizi, daktilosu ve kendi yaptığı (bilgisayarla) kendi karikatürü, Füsünik'le Sevinç'in resimleri ile doluydu.

Telsiz Türkiye'de ilk kez moda olduğunda aman Tanrım ne gülerdik:

"Brek brek, arkadaş arıyorum!" diye. Ne komik konuşmalar yapardı...

Bir kere de tesadüfen bir kaza anonsu duyduk telsizden. Yardım istiyordu. Altan Ağabey birden ciddileşti. Hemen hastaneye telefon etti. Kaza yerine yardım göndertmişti. Kendi çapında herkese yardım ederdi. Elinden gelen her konuda...

Yazlık evdeyken birlikte manava giderdik:

"İyilerini seçin Cici Füsün'a," derdi. Evin ihtiyacı alışverişleri birlikte yapar, birlikte dönerdik eve. O sıralarda Füsünik yaşamının en karışık ve en kritik dönemini yaşıyordu. Tüm evliliği boyunca kocasına sadık kalan Füsün ilk kez kocasından başkasına âşık olmuş-

tu. Yemiyor, içmiyor kendini odalara kitliyordu. Ağlıyordu hep. Altan Ağabey portakal suyu sıkıyor, odaya götürüp kapıyı tıklatıyor:

"Füsunik, sana portakal suyu getirdim. Aç kapıyı," diyordu. Ben yemek yapıyordum. Sofrayı kurup onları çağırdığımda Altan Ağabey kendini odaya kitlemiş, ağlayan Füsunik'i alır sofraya getirirdi. Kızmazdı hiç Füsun'a. Ama için için, çok ama çok üzülyordu. Ben Füsunik'e kızdıkça, söylendikçe de:

"Cici Füsun bırak onu kendi haline, üstüne varma. O zaman daha çok inatlaşıyor. İnan bana, yapıp yapıp bıcaacak bir gün, düzelecek!" diyordu Altan Ağabey karısı için.

Ama Füsun'un duygularının bir tutku haline gelmeye başladığını aslında kendi de biliyordu. Bir gece yazlık evin balkonunda oturuyorduk. Füsun yine içerde yatıyor, ağlıyordu.

"Nasıl dayanıyorsun Altan Ağabey bu duruma? Boşanmayı düşünmüyor musun?" diye sorduğumda:

"Cici Füsun, sen hiç sağ kolunu kesebilir misin?" dedi bana.

Karısını çok seviyordu. Şehre döndüğümüzde Miliyet'ten bana telefon eder, "İyi mi, üzgün mü, kendini toparladı mı," diye Füsunik'i sorardı.

Kimsenin kolay kolay gösteremeyeceği bir olgunluk gösterdi karısına. Ölene kadar sevdi Füsunik'ini, Füsun'unu, Sevinç'ini, Ayşe'sini, gazetesini, tiyatrosunu, kedilerini, dostlarını. Hep ama hep sevdi Altan Erbulak...

1 Mayıs'lar artık benim için Altan Ağabeyi anma bayramıdır. Evet bayramdır... Çünkü onunla bayram yaşanır ancak. Nur içinde yat Altan Ağabey... Biz iki Füsun'lar iyiyiz. İdare ediyoruz. Merak etme.

Fırat, bazen sen ölürsen ne yaparım diye düşünüyorum. Gerçi, belki ben daha önce ölürüm ama, sen yanımda olmadığın halde, seni tamamen kaybetme düşüncesine dayanamıyorum. Yaşadığını bilmek bile güzel. Nerde, kiminle, nasıl olduğunu bilmediğim halde...

Kefen... Tabut... Musalla Taşı...

Ölümünden korkar mısınız? Ben zamansız ve feci şekilde ölmekten korkuyorum; yoksa ölüm ürkütücü değil. Küçük teyzemin ölüsünü ben yıkadım. Araba çarptığı için tanınmayacak kadar değişen teyzeciğimin kaskatı vücudunu yan çevirip göğsüme yaşladım, yıkayıcı kadın teyzemin sırtını sabunlarken... Ben de sabunladım onu iki kadınla beraber. Canım...

Uyur gibi yatıyor. Ama her yanı, çarpan araba yüzünden feci halde. Hele kafası... Şöyle baktım.

Demek böyle oluyor!...

"Uzun lastik önlüklü iki kadın taşta yatırıyorlar seni. Duştan gelen sıcak suyla, yerde duran siyah çantadan aldıkları sabun ile yıkıyorlar seni. Sonra çantadan beyaz patiskayı çıkartıp çok muntazam parçalara ayırıyorlar el çabukluğu ile. Bebek gibi sarıyorlar sonra... Ellerini ayaklarını kınalayıp, bedene bol gülsuyu döküyorlar demek" diye düşünüyorum. El alışkanlığı ile çabucak bitiriyorlar kadınlar bu işi.

Hiç korkmuyorum teyzemden, ayaklarını, ellerini tutuyorum. Kefenleme bitiyor. Sonra adamlar kapıyı açıp tabutu getiriyorlar. İşte bu çok ürkütücü. Çirkin bir tahta sandık. Ben de yardım ediyorum. "Yavaş koyun" diyorum. Yatırıyorlar tabuta. Kapak kapatılıyor. Bir de kâğıt ilıştırıyorlar üzerine: "Nesrin".

Evet teyzeciğim. Nesrin diye adını yazdılar eğri büğrü bir yazı ile. Avukat kartvizitindeki gibi olmadı bu yazı. Demek böyle oluyor. Herkes demek burada

eşitleniyor. Sonra bekleme odasına gidiyor teyzemin tabutu. Cenaze namazını bekliyor orada. Nesrin Teyzemin yanına biraz sonra bir başkası geliyor, bir daha, bir daha, bir daha geliyor tabutlar.

Herkes ölüyor mu ne?.. Orası doluyor. Bazı tabutları yalnız bırakıyorlar orada. Ben hiç ayrılmıyorum teyzemin başucundan. Küçükken öğrendiğim duaları okuyorum. Tabutun baş kısmına beyaz çiçekler iğneliyorum. Sonra kabrine koyuyorlar cansız bedenini. Ölmek o kadar ürkütücü değil. Ama toprağın altında kalmak çok kötü.

Küçük teyzemin üzerine topraklar atılırken, içim sıkışıyor. Beyaz bir çiçek atıyorum mezarın dibine. Sonra da avuç avuç toprak. Zamansız ve feci bir kaza ile ölmesi kötüydü. Yoksa ölüm değildi kötü olan...

Büyük eniştemi de gördüm böyle... Yemekten sonra ağzını yıkamış. Koltuğuna oturup ölüvermişti. Pira-ye Teyzem bizleri çağırdığında eniştem koltuğunda oturuyordu ama ölmüştü, o bütün dünyayı defalarca gezen, karısına âşık, eğlenmeyi bilen Nejat Eniştem... Küçük teyzemin cenazesinde "Nesrin teyzem için" ağlayan eniştem... Teyzemden yedi ay sonra ona da ağladık.

Ya işte böyle, bu ölümlerin hiç olmazsa ziyaret edilecek mezarları var. Ya savaşta ölenler? Onların mezarı bile yok. Cesetleri yok ki mezarları olsun. Ne acı...

Kalabalık Ailemi Seviyorum

Kalabalık bir aileyiz biz... Teyzeler, amcalar, büyük dayılar, yengeler, gelinler, damatlar, onların çocukları, çocuklarının çocukları.. Severim annem babam ve benden oluşan benim küçük ailemi... Ve severim kalabalık ailemizi. Hafta sonları birbirlerinde toplanırlar. Çok yoğun olan işlerim elverdikçe ben de ka-

tılırim aile toplantılarımıza. O bol yemekli pazar sofralarına.

Büyükler salonun bir ucunda sohbet ederken, bizler diğer uçta laflarız, güleriz. Hem de çok güleriz. İnci, Ergun ağabeyim, Berrin, Müjdat, Tunca, Demet, Bazılarımız bir odada gizli sigara içer, daha küçüklerimiz koşuşurlar ortalarda. Hiç kardeşim yok benim. Ama yeğen ve kuzenlerim çok: Sema, Melih, Sedef, Memo, Tekin, Orhan, Turhan, Sinan, Kerem, Tahsin, Nilgün, Esra, Leyla... Ne çok "kardeşim" var, değil mi? Biz kalabalık bir aileyiz. Ailemi seviyorum.

Kürtaj Oldum Diye Savcılığa Çağırılıyorum.

Hiç çocuğum yok benim. Altı kez anneliğin kapısından dönmüştüm. Hatta bu yüzden de Müjde Ar ve beni savcılıktan çağırmışlardı. Kürtaj yaptırıp yaptırmadığımızı sormuşlar, hastaneye yollayıp muayene ettirmişlerdi bizi. Sanki kendi ailelerinde, sanki Türkiye'de kimse kürtaj olmuyormuş gibi...

Herkesin ceremesini Müjde ve ben çekiyorduk.

Bu ne işti?

İnsanların bedenleri kendilerine aitti. Öyle olmalıydı. Ama bizi muayene ettiler. Kürtaj olup olmadığımızı anlamak için.

Bu sorgulama hem çok komik, hem de kadını aşağılayan bir şey gibi gelmişti bize. Müjde muayene sırasında ağzına geleni söylemişti:

"Çok mu merak ettiniz Müjde'ninki nasıl oluyor diye? Hadi bakın bakalım!" demişti.

Aslan Müjde!...

Bense muayenede her zamanki gibi duygusal davranmış, zırlı zırlı ağlamıştım. Mahkemeden çıkıp hastaneye gittiğimizde hâlâ ağlıyordum.

Benim bildiğim, insanı bir doktor muayene eder.

Hadi bir de hemşire olur muayene odasında. Oysa benim muayene olacağım oda, maşallah konser salonu gibi dolmuştu! Sinirden titriyordum. Kapıda bekleyen avukatım Tayfun Akçay muayene olacağım odaya dolanları, yani hastane personelini, bağıra çağıra dışarı çıkarmaya uğraşıyordu.

Sonunda, bu müthiş muayenelerimizin sonunda Müjde ile benim hiç kürtaj olmadığımıza karar verdiler!!!

Ne tuhaf... Anne olup olmak istemeyişimizin hesabını sormuşlardı bize... Bana ve Müjde'ye... Sanki koskoca ülkemde ben ve Müjde Ar'dan başka bunu yaşamış başka kadınlar yokmuşcasına.

Kadınlar kendi bedenlerinden kendileri sorumlu olmalılar. Onu istediği gibi kullanmak, saklamak, ya da yararlanmak hakkı kadının kendisinde olmalı.

Orospuluk yapıyor, ya da genelevde çalışıyor diye hiçbir kadın aşağılanamaz. Beden onlarındır. Ayrıca maddi manevi ne şartlar altında oldukları bilinmeden, hayat kadınlarına böylesine yüklenmek olmaz. Şu "hayat kadınları" lafına da sinir oluyorum; ama ben de kullandım işte.

Sanki hayatı sadece bu kadınlar mı deniyor? Ya da hayat kadını olmayan, yani normal yaşam süren kadınlar, hayatın zorlu yollarından hiç mi geçmiyor? Hadi efendim, geçiniz.

Bu dünyaya geldim ve hayatı denedim...

Hayır, onlar hayat kadını değildir. Onlar serbest çalışıyorlar. Serbest meslek erbapları gibi. Toplumun bir kesimini mutlu etmek için çalışıyorlar.

İlk delikanlılık yıllarında onları "ziyaret" etmeyen herhalde çok az insan vardır. Rahatlamak için, öğretmek için çalışıyorlar onlar. Hem de en yüksek vergile-

ri ödeyerek. İçlerinde çocuklarını okutanlar var. Onların bu "zorlu yaşamına" üzüyor, "yaşam savaşlarını" takdir ediyorum.

Tarih 12 Eylül...

İkinci kocamla İzmir'deyiz. Tunç İzmir'de bir reklam filmi çekecek. Beni de götürmüştü... İzmir güzel, İzmir sıcak... İzmir eğlenceli her zaman... İşte yine böyle bir İzmir'deyiz. Zamanlardan bir fuar zamanı... Etraf canlı. Tunç film setine gittiğinde ben geziyorum, dolaşıyorum. İzmir'de oturan arkadaşlarımla buluşuyorum. Akşam, Tunç film çalışmasını bitirince otele dönüyor. Birlikte yemeğe gidiyoruz. Geç saatlere kadar gülüp eğleniyoruz. Adnan Şenses, Tunç'un iyi arkadaşı. İkisi de matrak adamlar. Komiklik yapıp beni çok güldürüyorlar.

Bir sabah telefon sesi ile uyanıyoruz. Yan odada kalan Tunç'un reklam şirketi sahibi olan arkadaşı Ayhan arıyor bizi...

"Yahu çocuklar, pencereden dışarı baktınız mı?"

Tunç basıyor o tatlı küfürlerinden birini:

"Ulanmin, bu saatte neden dışarı bakayım; karımın koynunda olmak dururken, delirdin mi?" diyor.

"Yahu, siz yine de bir bakın bakalım pencereden... Galiba bizim film çekimi yatacak," diyor Ayhan, Tunç'a...

Ve biz hâlâ yataktan kalkıp da dışarı bakmıyoruz.

"Ayhan, bana bak, dün gece karından telefon geldi galiba, o yüzden uykun kaçtı, saçmalıyorsun. Hadi uyu. Zaten bir iki saat sonra kalkacağız," diyor bu sefer Tunç, Ayhan'a.

Ayhan sürüp giden "Sabahın körü conversation"nı sonunda sanki "yağmur yağıyor" dercesine sakın:

"Yahu ihtilal oldu yine galiba!" diyor. Pencereye koşuyoruz. Tunç'la nihayet...

Her yer asker dolu. Tanklar, cipler, Efes Otel'i'nin önündeki meydanda... Birden düşünüyorum ve o günün tarihini hatırlamaya çalışıyorum. Bugün 12 Eylül 1980. 1960-1971-1980... Üçüncü askeri harekâtı yaşıyorum hayatımda. Hadi 60'ta çocuktum. Ama yine de üç olay yaşadım.

Tunç'la baktık birbirimize pencerenin önünde. Elini sırtıma koydu. Bir de Kıbrıs harbi yaşamıştık. Tunç, benden fazla olarak II. Dünya Savaşı'nı da yaşamıştı. Çocuktuk o zaman ama yaşamıştı işte... Hayat insana neler gösteriyordu. Bizler, Kore'leri, Vietnamları, Kıbrısları orada yaşayanlar kadar yaşamamıştık ama, insan neler olabileceğini bilebiliyordu. Üzülüyor, hatta kahroluyordu.

Hemen radyoyu açıyoruz, Hasan Mutlucan söylüyor ya da Ayten Alpman "Bir başkadır benim memleketim," diyor... Ne tuhaf, ilk kocamla evliyken Türkler Kıbrıs'ı ele geçirdiklerinde de radyoyu açtığımızda Ayten Alpman yine bu şarkıyı söylüyordu.

Yıllar geçiyor ama, aynı filmleri yeniden seyrediyor insanlar bazı değişikliklerle.

Alelacele giyiniyoruz. Ayhan bizim odaya geliyor. Film çekimini ne yapacaklarını konuşuyorlar. Ayhan en çok filminin aksayacağına üzülüyor. Tunç takılıyor ona "Ulan ne adamsın be, kasap et derdinde koyun can derdinde" diyor. Birlikte aşağı iniyoruz.

Otelde yerli yabancı herkes lobide toplanmış. Herkeste bir telaş. Babamlara ve kayınvalidemlere telefon açıyoruz, merak etmesinler diye. Sokağa çıkma yasağı var. Ancak otelin önündeki kaldırıma kadar çıkabiliyoruz. Hava sıcak... İzmir güzel... Ama İzmir artık eğlenceli değil. Yine de Tunç'la Adnan güldürüyorlar beni. Ayhan'ın sıkıntısı bir türlü geçmiyor. Güldürüyorlar beni ama içim çok sıkılıyor. Ülkem için, insanlarım

için üzüldüyorum. Tunç dalga geçiyor Ayhan'ın film yüzünden yaşadığı sıkıntıyla. Ashnda Tunç dalga geçmiyor, işi gırgıra vurarak bizi sakinleştirmeye çalışıyor. Ama biliyorum, Tunç da çok üzgün...

Otelin restoranında Müdür herkesi topluyor ve bir konuşma yapıp, ne kadar süre, kaç gün otelden çıkmadan kalacağımız bilinmediğinden yemeklerde kısıtlama yapılacağını, buna anlayış gösterilmesi gerektiğini söylüyor Türkçe ve İngilizce...

Ne tuhaf, ilk kocamla evliyken gemi ile Avrupa'daki tatilimizden dönüyorduk. Gemi Sicilya'daki Palermo'dan yola çıkmış, İyon Denizi'nin güneyinden geçip Yunanistan'ın güneyindeki Mora yarımadasına yaklaşıyorken Kıbrıs çıkartması olmuştu. Ve Türkiye'ye dönüş tarihinden yedi gün daha fazla gemide mahsur kaldık. O zaman da kaptan yolcuları toplamış, yiyecek kısıtlamasına gidileceğini söylemişti.

6 yıl ara ile benzer olaylar yaşıyordum... Hep otele içinde geçti günler, kısıtlı yemekler, otel restoranında oturup TV seyredip bazen uyuyup, bazen kapı önüne çıkıp hava alarak... Birkaç gün sonra belli saatlerde içinde insanlar sokağa çıkabilmeye başladılar. Ayhan buna çok sevindi. Tunç, filmin kalanını çekti. Ve sokağa çıkma yasağı saatinden önce kalkan bir uçakla İstanbul'a döndük.

Ordu yönetime el koydu. Konsey kuruldu. Özal, Başbakan Demirel'in yardımcısı idi. Cumhurbaşkanlığına Senato Başkanı Çağlayangil vekalet ediyordu. Başbakan Süleyman Demirel, CHP Genel Başkanı Ecevit ve MSP Genel Başkanı Erbakan, askerler tarafından evlerinden alınıp Hamzakoy'a götürüldüler. Götürülüşlerini görmedim. Ama biz çocukken o devrin Dışişleri Bakanı Zorlu'nun, askerler tarafından götürülüşünü görmüş, o anı yaşamıştım. Hep bir şeyler oluyor. Hep birileri götürülüyordu.

Ülkemi seviyor ve üzüldüyordum.

Çok Geç Yapmışlar Beni...

Annemle babam acayip sabırlı gençlermiş. Söz kesilmiş iki aile arasında, aylarca sözlü kalmışlar. Derken nişan yapmışlar, yıllarca nişanlı kalmışlar. Gezmeğe giderlerken, anneannem de münasip bir sebep göstererek yanlarında olurmuş genellikle. Sonra nikâhlanmışlar. Bizim bildiğimiz nikâhtan sonra eve ya da otele gidilip gerdeğe girilir. Ama onlar uzun süre nikâhlı kalmışlar. Yani annem nikâhtan sonra annesinin evine, babam da babasının evine gitmişler.

Uzun sürmüş bu hasret dolu bekleyiş. O iki güzel insan birbirlerine hiç el sürmemişler. Şimdiki yılların gençlerinden olsalardı şayet, ohooo... çoktan her şey olup bitmiş de boşanma bile yaklaştırmış olurdu. Ama hayır. Onlar sabırla beklemişler birbirlerini ve nihayet düğünleri yapılmış. Ve birlikte kendi evlerine gelmişler.

Annemin çocuklarla arası pek yokmuş. Çocuk yapmak istemiyormuş. Bu sefer de yıllar böyle geçmiş. Gezmişler tozmuşlar babamla... Babamın annemi tanıdığına onunla evlenene kadarki yıllar içinde bir günce varmış. Şimdi bana verdiler. Ben saklıyorum. Anne me çok âşık olmuş babam. Çok güzel şiirler yazmış anneme. (Oysa babamın kızı ben, yıllar sonra sevgilime - Fırat'a- şiirler, şarkı sözleri yazacaktım.)

Nihayet bana hamile kalmış annem, istemeye istemeye... Ve doğurmuş 2 kilo 800 gram minicik bir kız bebek. Kemikleri ince, eti tombul bir kız bebek... Doğum sırasında ikimiz de ölüyormuşuz. Çok zor doğmuşum. Ve bir daha da korkup doğurmamış annem. O çocuk istemeyen genç kadın çıldırmış bana... Hâlâ da acayip düşkündür.

Babam ve annem çok güzel gezerler. Seyahatlere giderler. Yalnız ya da arkadaşları ile.... Sonra yazlık eve giderler. Foça'ya... Hep dua ederim, Tanrı onları önce birbirine, sonra bana bağışlasın diye...

Bunca yıl süren evliliğin ardında hâlâ saygıları var. Her şeyi birlikte yapar, birlikte karar verirler. Onlara ve onların arkadaşlarına bakıyorum da o nesil genelde çok mutlu. Hemen hepsinin evlilikleri sürüyor.

Ya şimdi? Evlilikler sabun köpüğü, saman alevi, kar damlası... Eriyor, kül oluyor, imzalar atıldıktan hemen sonra...

Geçenlerde bir panelde konuşmuştum. "Bekâret ve evlilik öncesi cinsel ilişki konusunda..." Dinleyicilerden bir genç kız, neden benim ve diğer konuşmacıların evlilik aleyhine konuştuğumuzu sordu.

"Herhalde senin daha canın yanmamış. Çok gençsin. Ama bir gün benim ve diğer konuşmacıların söylemek istediğimiz şeyleri yaşayacaksın. Anlayacaksın," dedim.

Evlilik aleyhtarı değildim ki... Çevremi göre göre böyle oldum...

Resmi Hâlâ Başucumda Duran O Güzel Çocuk

Fırat, en güzelini, doğrusunu, senin oğlun söylemişti bir gece beni ziyarete geldiğinde. Benim ve özellikle senin evliliği beceremediğimizi, ama şayet ikimiz evli olsaydık, yine de diğer evliliklerimizden daha mutlu olacağımızı söylemişti bana senin o güzel oğlun... Küçüklük resmi hâlâ yatağımın başucunda duran senin o iyi kalpli biricik oğlun... Kim bilir belki de haklıydı... Belki mutlu olurduk. İkimiz evlenseydik... Kim bilir?..

Sen üç kez evlenip boşandın, bense iki kez... Şimdi mutlu muyuz acaba? Birbirimizden ayrı, birbirimizden uzakta, başka başka kollarda... Başka bedenlerde arıyoruz bir şeyleri... Arıyoruz.

Bakalım bulabilecek miyiz?...

Alçakgönüllülüğün Böylesi...

Siz hiç kendi arabası ile çarşıya alışverişe gidip, patatesini, soğanını alan, harika yemekler pişiren, arabasını koruma polisleri eşlik etmeden sade bir vatandaş gibi kullanan, herkesle alçakgönüllülükle konuşan bir cumhurbaşkanı duydunuz mu? Dikkat edin gördünüz mü diyemiyorum. Çünkü cumhurbaşkanlarının konutlarında yaşadıkları hayatları bilmeyiz hiç. Ama ben gördüm. Ben yaşadım. Hem de yıllardır... 1971'den beri Kıbrıs'a hep gider gelirdim. Çok severim adayı...

1974 Harekâtı'ndan hemen sonra yine gitmiştim Kıbrıs'a; yerlerden şarapnel parçaları, büyük mermi kovanları toplamıştım. Bir ikisini hâlâ saklarım. Kıbrıs Türk Cemaati Başkanı Dr. Fazıl Küçük'ün kızı ile de ahbap olmuştuk. Galiba alçakgönüllülük Kıbrıslı insanların ortak noktaları. Cumhurbaşkanlarından vatandaşlara kadar herkes alçakgönüllü ve sıcakkanlıdır Kıbrıs'ta. Bunca yıl içinde çok arkadaş edindim Kıbrıs'tan. Ayrıca hemen hemen tüm esnaf ile arkadaşız.

Amaç, Kemal Amca, Mine, İbrahim Ağabey, Emine, Asya, Şule, Osman Ağabey, Suna, Ata ve daha nice-leri. Kıbrıs'ta meslek ve sınıf farkı yok gibi. Kimse kimseye daikavukluk etmiyor. Mesela polis geliyor Cumhurbaşkanı'nın gelini Müge'ye, arabasını yanlış yere park ettiği için başka yere çekmesini söyleyebiliyor. Müge ile beraber bir şeyler içmek için Girne koyuna gittiğimiz bir gündü. Polis ceza keserken tanıdığı halde adını soruyordu Müge'ye. "Müge Denктаş" diyor Müge de polise... Polis, Müge'nin cezasını yazarken bir yandan da geçenlerde cumhurbaşkanının oğlu Müge'nin kocası Serdar'ın (şimdi işleri bakanı) arabasına kestiği cezayı yatırıp yatırmadığını soruyor.

Şaşıyorum.

Bir gece Rocks Otel'i'nin diskosuna gidiyoruz. Müge, Serdar, ben ve Necmi. Serdar arabayı diskonun giriş kapısını kapayacak şekilde içeri sokuyor. Ama diskonun sahibi hemen çıkıyor dışarı ve cumhurbaşkanı'nın oğlu Serdar'a arabasını geri çekmesini söylüyor. Serdar hemen çekiyor arabasını geriye.

Şaşıyorum.

Bir gün Denктаş, karısı Aydın Ablayı ve ikiz torunlarından küçük Aydın'ı ve beni alıyor. Balık yemeye gidiyoruz. Girne'deki evdeyiz. Gitmeye birden karar veriyor Denктаş. Çıkıyoruz Girne'deki yazlık evden. Biniyoruz arabasına, Aydın Abla öne geçiyor. Sade yazlık giysisi, hiç makyajsız yüzüyle... Aydın Ablanın makyajsız yüzü, güzel gözleri onu olduğundan daha genç gösteriyor.

Denктаş'ta ince bir safari tipi kısa kollu ceket var. Küçük Aydın'la ben arkaya oturuyoruz. Geçiyor Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı direksiyona, gidiyoruz...

Şaşıyorum...

Girne dışında sahilde bir restorana geliyoruz. Karşılama için öyle mübalağalı şekilde kimseler koşmuyor. "Rauf amca hoş geldin" diyen küçük kız geliyor arabanın yanına. Bir de restoranın sahibi.

"Neden bir telefon yapmadın?" diye Kıbrıs şivesi ile soruyor Kıbrıs Cumhurbaşkanı'na restoran sahibi...

"Boş yer yoktur. Balık da galmadı. Napan şimdi?"

"Sağlık olsun, başka sefere. Hadi eyvallah!" diyor Rauf Denктаş. Ve bir başka restorana doğru sürüyor arabasını.

Şaşıyorum.

Giriyoruz restorandan içeri, yemek yiyenlerin ona davranışları gayet normal. Süssüz. Cilasız. Ama içten. Merhaba diyorlar Denктаş'a... Cumhurbaşkanı'na... O da merhabaları alıyor. Sevecen. Oturup sipariş veriyor. Rauf Ağabey ve Aydın Abla balıklarını, küçük Ay-

dın köftesini, ben kalamarlarımı yiyorum. Yemekten kalkmadan önce, Denктаş garsondan hesabı istiyor. Hesap geliyor. Cumhurbaşkanı hesabı ödüyor. Çıkıyoruz dışarı.

Şaşıyorum...

Bir gün yazlık evin bahçesindeyiz. Girne'deyiz. Havuz kenarı aile fertleri ile dolu, Ender, Değer, Ahmet Songuç, Müge, Serdar, Gülercik, Raufçuk, ikizler, Değer'in oğlanlar, Aydın Abla, Rauf Ağabey ve ben... Evet "ağabey". Ben 1975'te onlarla tanıştığım zamanlar da, Denктаş ailesinin bana gösterdikleri yakınlık sonucu, kendilerine nasıl hitap edeceğimi bir türlü bilememiştim. Beni rahatlattılar "abla-ağabey" de dediler. Yıllar geçtikçe de benim Kıbrıs'taki manevi annem ve babam oldular.

Evet, havuz kenarındayız. Gırgır şamata, kahkaha gırla gidiyor. Cumhurbaşkanı torunları ile havuzda oynuyor. Torunlar Denктаş'ın tepesindeler. O, mutlu bundan. Torunlarının, bizlerin fotoğraflarını çekiyor. Bu arada belirteyim, Rauf Denктаş iyi bir fotoğrafçıdır. Pek çok marka fotoğraf makineleri vardır. Ve makinesiz bir yere gitmez. Herkesin fotoğrafını çeker.

Derken akşam çayları içilip, bir şeyler yemek üzere herkes bir bir düşünu alıyor. Şampuanlanıyor. Yukarı bahçedeki eve gidiyor. Müge ve ben bir şeyler konuştuğumuzdan henüz havuz kenarındayız.

Bir de bakıyorum Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın o güler yüzlü, güzel gözlü karısı havuz kenarında torunlarının, çocuklarının, damatların bıraktığı havluları, plaj terliklerini, su topunu, paletleri topluyor. Müge'nin anlattıklarını dinlerken Aydın Denктаş'ı izliyor gözlerim. Havuz kenarını topladıktan sonra iskemleleri, masayı düzeltiyor, düşün dibinde biriken şampuan kalıntılarını yıkıyor, süpürüyor.

Şaşıyorum...

Şaşkınlığımı Aydın Ablaya söylediğimde:

"Aman ne olacak, burası benim evim değil mi? Tabii evimin işlerini yapacağım" diyor. Çok güzel yemek yapar Aydın Abla. Yemek zamanı ailece girerler mutfığa. Ailede çalışan kadın da onların aile ferdi gibidir. Herkes bir şeyler hazırlar. Birlikte kurarlar sofrayı. Sıcacık bir yuvadır Denктаş'ların evi. Çiçekleri çok sever Aydın Abla. Tek tek sular onları. Kuru yapraklarını toplar. Benimle arkadaş gibi konuşur. Derdimi dinler. Bir akşam Lefkoşe'deki eski evin oturma odasında idik. Aydın Abla dizi rahatsız olduğu için kanepeye uzandı. Ben, yere onun yanına oturdum. Fısıf fısıf konuşuyoruz... Denктаş odaya girdi; bizi öyle görünce:

"Ooooo, ne kaynatıyorsunuz bakalım. Hadi siz iki kadın konuşun. Ben çalışma odama gideyim," dedi ve çıktı odadan.

Anlayışlı insanlar, duygulu insanlar Denктаş'lar.

Bir gece Girne'deki Papillion'da Rauf Denктаş, İlter Türkmen ve eşine yemek daveti verdi. Yemekte, sadece politik isimler ile tüm Denктаş ailesi ve bir de ben ve benim çok yakın o sırada Kıbrıs'ta görevli olan arkadaşım Ali vardı... U biçiminde bir masa hazırlanmıştı. Bir tek gitar çalıyordu yemek müziği için. Her şey harikaydı... Çok duygulandım. Gözlerim doldu. Fırat'la yeni ayrılmıştık. Ender, Ali ve Müge ağlamamı engellemeye çalışırken, ben birden masadan kalkıp mikrofonu elime aldım. Tabii herkes yemeğini bırakıp bana baktı:

"İzin almadan müziği kestim, özür dilerim hepinizden. Ama insan annesinin, babasının verdiği bir davette nasıl rahat olursa, ben de Denктаş anne ve babasının bu davetinde kendimi onların kızı gibi hissediyorum. Sadece bir tek şarkı söylemek geldi içimden. Hızlı değil. Çok romantik bir parça. Yeni besteledim. Sözleri de bana ait" deyip Fırat'a yazdığım son parçayı söylemeye başlıyorum:

"Dokunmayın dostlar içim kan ağlıyor bu akşam
Nedenini hiç sormayın, size söyleyemem.
Aylar boyu sakladım, yıllar boyu gizledim.
O bana gelir diye bekledim.
Her an onu özledim, yollarını gözledim.
Sormayın dostlar derdimi söyleyemem."

Ve devam etti şarkım gözlerim yaşararak...

Şarkı bitince hemen yerime oturup ağlamaya başladım. Eyvah makyajım bozulacaktı! Ama ne yapayım elimde değildi. Kulağıma bir ses usulca:

"Efendim, cumhurbaşkanımız sizi yanına çağırıyor," dedi. Gittim.

Denktaş gözlüğünün altından gözyaşını sildi.

"Ağlattın bizi. Seni bu kadar üzen kim bilmiyorum ama, üzme kendini, geçer inan bana," dedi. Bir baba gibi... Düzelmedi Rauf Ağabey, düzelmedi gitti...

Hangi birini anlatayım Denktaş ailesi ile ilgili... Alçakgönüllülükleri ile insanı şaşırtan Denktaş'larla Kıbrıs'a gitmediğim zamanlarda telefonlaşırız. Ender, arar sık sık. Güzel sesli, piyano çalıp beste yapan Ender...

Denktaş'ın yıllardır Kıbrıs için verdiği mücadele müthüştür. Bütün dünyanın bunu anlamasının zamanı gelmiş, geçmektedir...

Çok seviyorum manevi annemi ve babamı... Çocukları benim kardeşlerim...

Nebahat'ın Onuru...

İki küçük çocuk, biri kız biri oğlan; okuyorlar. Kız ortaokulda, oğlansa ilkokulda. Güzel mi güzeller. Anneleri ve nineleri var evde yalnızca. Ev... Ev mi?... Toprak bir yoldan gidiyorsunuz, gidiyorsunuz. Gelişigüzel üst üste konmuş taşlardan yapılmış, sözde merdivenlerden çıkıyorsunuz. Balkon mu, veranda mı bel-

li olmayan bir yerdeki tahta kapıyı itiyorsunuz. Kapı açılıveriyor. Girdiğiniz yer, banyo işlevini de gören, küçük mutfağımsı bir yer. Aygaz tüpünden ve bir kenarda duran tencerelerden anlıyorsunuz oranın mutfak olduğunu. Oradan çatlak bir tahta kapıyı açıp, basık tavanlı küçük bir odaya giriyorsunuz. Bir metre-ye bir metre çapında tek bir penceresi var odanın. Daha doğrusu tüm evin. Hem divan hem de yatak olan kanepe, çok eski bir büfe, külüstür bir soba, iki iskemle ve bir televizyon. Duvarı Kur'an asılı, bir de bir takvim. Oradan bir tahta kapı ile geçilen sözde yatak odasına giriyorsunuz. İki somya var. Pencere yok. Naylon poşetlere doldurulmuş giysiler, çamaşırlar bir köşede duruyor. Ayaklı dikiş makinesi de var. Mutlaka eski bir çeyizdi. Dikiş makinesi, işlevini masa gibi görüyor şimdi. Bir ayna var dikiş makinesinin yaslandığı duvarda. Üzerinde tarak, yarım bir limon kolonyası, birkaç da saç tokası var.

Duvara çiviler çakılmış. Kiminden bir palto sarkıyor eskicene... Kiminde bir çanta asılı. Sapı ha koptu ha kopacak. Duvarı bir çerçevenin içine yan yana dizilmiş, halli vakitli, gülen eğlenen insanların resimleri var.

İşte o resimlerdeki gülen, eğlenen şık kadın oturuyor bu adı ev olup eve benzemeyen yerde... Kocasız, iki çocuklu kadın...

Kocası ile çok iyi bir yaşamı varken, adam içkiyi artırmış. Artırdıkça dayak faslı başlamış, derken araya kumar da girmiş, hep kazanacak değil ya, kaybetmiş de... Ama ne kaybediş. Her şeyler gitmiş. Haczolmuş. Kadın anne evine dönemez ki. Çünkü annesi yok. O küçükken ölmüş. Babasının durumu iyi ama, üvey anne iyi davranmıyormuş. Ve tabii o evden kurtulmak için, erken yaşta yaptığı çatırdayan evliliği varken nasıl o eve dönsün yine.

Kadınla kocasının hemen bir çocukları olmuş. Bir

çocuk daha sonradan... Aylar geçmiş, sata sata elde avuçta kalmamış. Memlekette bağı bahçesi olan anne-annesi var. Onun yanına yerleşmiş karıkoca, çoluk çocuk.

Yaşamları tam biraz toparlanacakken, kocası anneanneyi oyuna getirmiş. Bağ bahçeyi satmış. Ama bu paralar da kumarda gitmiş? Bağdan bahçeden gelen kesilince ve yediği dayaklar canına tak eden ortaokul mezunu kadın iki çocuğu ve anneannesini alıp, bu eve benzemeyen eve sığınmışlar. Tuvaleti bahçede olan bu eve...

Küçük bir memuriyette çalışıyordu Nebahat... İşim için gittiğim bir yerde tanıştık onunla... Sevdim onu... Dürüsttü, yalansızdı. Yoksuldu ama gözü toktu. Üstelik ne iyiydi, çocuklarını okutuyordu.

Bir gün onun iş çıkışında buluştuk, evine gittik. Çay demledi. Sırf çay içtik bardak bardak... Çocukları ve anneanneyi o gün tanıdım. Ve ondan sonra fırsat buldukça gittim onları ziyarete. Çok seviniyorlardı. Ben de onlarla mutlu oluyordum.

Şimdi kızı üniversite mezunu. Oğlu hem çalışıyor, hem de üniversitede okuyor. Anneanne öldü. Çocuklar annelerini eve benzeyen, banyosu, tuvaleti, odaları, pencereleri, kapıya benzeyen kapıları olan bir eve taşındılar. Eşyaları oldu oturacak. Masaları oldu yemek yiyecek... Tuvalete gitmek için artık bahçeye çıkmadılar. Su ısıtıp mutfak taşında su dökünmediler.

Babasız, kocasız, kimseye muhtaç olmadan onurları ile yaşamayı becerdiler. Kendilerince mutlular artık, babalarından boşanmış anneleri ile...

Onurlu Nebahat'in yüzü yıllar sonra yine gülüyor...

İzmir'deki Sığınağım...

Her şeyden sıkılıp, televizyonsuz, radyosuz, telefonsuz, kimseleri görmeyeceğim bir yer düşledim hep. Ama olamazdı ki. Hep bir koşuşma, hep bir harra gürre ile geçiyor günlerim... Yurtdışı rahat ama yurt içinde seyahate çıkınca tam bir özgürlük olamıyor. Çünkü yine dikkatlisin, yine tedbirlisin. Oysa ben "olduğum gibi" yaşamayı özlüyorum.

Benim bir sığınağım var, İzmir'de. Çok sevdiğim bir arkadaşımın evi... Kocasını çok büyük bir arazi içinde güzel bir ev yaptırdı. Onların güleç yüzleri, neşeli davranışları arasında, havuz başında geçen günler, geceler bana huzur veriyor. Onlar işlerine gittiğinde, kızları ile kocaman havuzda yüzerken, hoparlörden yükselen müzik sesi ve benim için çalmayan telefon zillerinin rahatlığı ile gevşiyorum... O arazinin içinde ben önde, o sevimli köpekler arkamda koşular yapmak, kahvemi alıp havuza bakan salıncakta sallanmak, beynimin bütün yorgunluklarını gideriyor. İzmir'deki sığınağımda, o evdeki odamda, beni seven o güzelim aile ile mutluyum...

Bazen Yalnızlığı Özlüyorum...

İnsanın içine yerleşen özlemler öyle çok ve çeşitli ki... İnsan evini özler, yaşadığı kenti, memleketini özler. Sevdiğini, arkadaşlarını, ailesini, işini, mutluluğu, çocuğunu, uzakta olan sevgiliyi özler de özler. Güz gelince kışı, kış gelince yazı özler... Seyahat etmeyi, deliksiz bir uyku uyumayı özler. Düz saçlılar kıvrırcık, kıvrırcık olanlar da düz saçlı olmayı, zayıflar biraz kilo almayı, kilolu olanlar da zayıf bir vücudu özler. Kısacası, insanoğlu özler de özler.

Ömür boyunca mutlu olmamış, mutluluğun ne olduğunu bilemeyen insanlar vardır. Bu kişiler, çevrele-

rinde mutluluğu yaşıyan insanları gördükçe, bu güzel duygunun özlemini çekerler. Kimi günün birinde ona kavuşur, kimi ömür boyunca özler mutluluğu...

İnsanoğlu gariptir, kendi yaşamları iyi bile olsa, başkalarının yaşam şeklini özler. Yanlarında güzel bir kadın varken, başka kadınlarla beraber olmayı özlerler. "Komşunun tavuğu, komşuya kaz görünür" yani...

İnsanoğlu gariptir. Kış mevsimini yaşarken kalın giysilerden şikâyet eder, yaz mevsimini özler. Derken yaz gelir, bu sefer "ah bu ne sıcak! Şu sıcaklar bir geçse" diye şikâyetler artar. Erik yerken portakal, muz yerken kiraz özler. İnsanoğlu gariptir. Her sabah işine gidip, akşam işinden dönerken şikâyet eder. Öff! Pöff der. "Bir izin alsam da seyahate çıksam" diye söylenir. İzin zamanı gelir. Seyahate çıkınca da "Amma da çok masraf oluyor. Hem sonra, her şey monoton. Gir denize, yat güneşe. Artık sıkıntı verdi. Şöööle işime gidip, masamın başına geçsem, arkadaşlarımla laflasam" diyerek yüksündüğü işinin ve her gün görmekten bıktığı arkadaşlarının özlemini çeker. Özlem bir yerde doyumsuzluktur. Bu doyumsuzluğu -özlemi-yaşam süreci boyunca hep çeker.

Yalnızlık çok kötü, ama bazen bunu nasıl *özlüyorum*, anlatamam.

Koşuşup durmayı çok severim. Her daldaki çalışmalarım için bazen 24 saat yetmez olur bana. Offlarım, pofflarım ama yine de bayılırım çok çalışmaya. Üretken olmaya...

Dernek çalışmalarına çağırırlar. Ayrıca POP SAV (Pop Müzik Sanatçıları Vakfı) da Yönetim Kurulu üyesiyim. Sık sık toplantılarımız olur.

Çok sık panellere çağırılırım konuşmacı olarak... Bu, çok mutlu eder beni. Konserlerim olur, iki saat boyunca dur durak bilmeden, söyler, dans ederim. Kaba-re çalışmalarım sabaha karşı biter. Uykuya hasret kalırım. Ama mutluyumdur. TV çekimleri, röportajlar;

fotoğraf çekmek için araba kiralayıp köylere, kasabalara gitmek; değişik kentlere gidip, fotoğraf sergilerimin hazırlığı ile ilgilenip, sergiyi açmak; yeni şarkılarıma söz yazmak; galalara davet edilmek; iş seyahatlerine çıkmak; yemek yapmak, çiçeklerimle uğraşmak, kedilerimi doyurmak, onlara sevgi vermek, okumaktan vazgeçemediğim kitaplarıma zaman ayırmak, terzim Nazan Ablayla geçen "elbise provalı" günlerim ve bütün bunların arasında mutlaka yer ayırdığım annem-babam, akrabalarım, arkadaşlarım ve sevgi dünyam...

İşte tüm bunların yanında, şimdi de *Yazmak*... Yazmak için, her şeylerimi bir kenara itelemeye çalıştığımı sanmayınız. Bu ne mümkün? Yine sergilerim açılıyor, kabare çalışmalarım başlıyor. Yeni kasetimin tüm şarkı sözlerini yazdım. Ve bütün bunların arasında büyük bir heyecanla kitabım ile uğraşıyorum. Yazdıkça yorgunluğum gidiyor. Belki 3-4 saat uyuyorum. İnanmayacaksınız ama, ben kitabımın müsvettesini daktilo ile değil, el yazımla yazıyorum. Yorulmuyorum yüzlerce sayfa yazarken... Ama sağ elimin orta parmağında leblebi gibi bir şiş çıktı. Ucu önce su topladı. Şimdi de nasıl oldu. Başparmağım ile işaret parmağımın tırnakları çürük gibi acıyor. Ama olsun varsın. Ben mutluyum. Dürüstçe yazıyorum ilk kitabımı... "Dürüstlüğümün şişkinliği" orta parmağımdaki...

Parmağımdaki "nasır"ı seviyorum.

İşte bütün bu koşuşmalı ve kalabalık yaşamımda bazen yalnızlığı özleyorum. Ve İzmir'deki sığınağıma koşuyorum...

Ne Oluyor Benim Sevgili Arkadaşlarıma?

İnsanın, sevdiği arkadaşlarını bir bir kaybetmesi çok acı... Duyduğum an ya da ölüm ilanlarını gazetede

okuyunca hemen ağlayamıyorum. Boğazım kuruyor. Ellerim üşüyor. Kalbimin atışı hızlanıyor. İçim kan ağlıyor... Gözlerim...

Ölüyorlar bir bir... Elçin'in -o güzel yüzlü Elçin'in- trafik kazasında öldüğünü okumuştum gazetede... Kesip sakladım ölüm ilanını. Sonra Selma... Kanserden ölmüş... Kardeşinin verdiği ölüm ilanından öğrendim öldüğünü... Öngân Doğuyıldızı. Değişik bir isim, güzel soyadlı bu arkadaşım, bir yıldız gibi kansere yakalanıp kaydı gitti.

Çiğdem sonra... O güzel çiçek. O iyi insan. O iyi dost. O gerçek arkadaş. Tüm şarkılara yazdığı birbirinden güzel sözlerle hayat veren canım arkadaşım. Söz yazarım. Güvendiğim insan. Sevgi dolu bir kalp taşıyan o duygusal insan. Sen, Melih, ben... Birlikte çıktığımız Polonya gezimiz ne güzeldi... Hele Bebek'teki "Cevat Bey Köşkü"... O güzel evinde bize hazırladığı çay masalarını, gece yarısı yemeklerini hiç unutmadım.

1973'te tanıştık Çiğdem'le. 1983'te ölene kadar pek çok şey paylaştık birlikte. Otuzu aşkın şarkıma söz yazdı Çiğdem Talu. Şarkılarıma hayat veren sözler yazdı.

"Kelebekler Özgürdür" adlı oyunumun aynı adı taşıyan tek şarkısını o yazmıştı. Bu şarkı onun yazdığı "son" şarkı oldu. Ne yazık ki, oyunun şarkısını yazdı ama, seyredemedi. "Kanser" denen o çirkin şey, yakaladığı gibi kolundan tutup götürdü uzaklara biricik arkadaşımı...

İçten adlı bir başka arkadaşımı da kanser aldı götürdü geçen yıl...

Ne oluyor arkadaşlarıma? Kanser denen çirkin şey, ne oluyor sana? Neden iyi insanları alıp götürüyorsun genç genç?..

"Trafik" denen azrail, bırak arkadaşlarımin peşini! Uzak dur onlardan. Uzak dur bizden!

Elçin'den sonra Yaman da trafik denen azraile yenildi. Sonra Haluk... İyi kalbi duruverdi geçen yıl. Yaman da Haluk da genç ve yakışıklı öldüler. Keşke, yaşlı ve yakışiksız ölselerdi de biraz daha görebilseydik birbirimizi.

Gürcan hasta şimdi de... O maviş gözlü, yüzü her an gülen neşeli kadın... Kanser, bu arkadaşımın yakasında şimdi de. Fırat, sen, ben ve diğerleri ne eğlenmiştik Marmaris'te, teknede, diskoda... Hele bir gece, Fırat'ın evindeki mini-partide, ben, iki kadehle sarhoş olduğumda, herkes gittikten sonra nasıl da ayıltmaya uğraşmıştınız beni Fırat'la sen...

Sonra Kıbrıs, Antalya gezilerimiz...

Lütfen iyileş Gürcan... Lütfen yine birlikte tiyatro galalarına, Taksim Sanat Evi'ne gidelim. Yine yemekler yap, bizi davet et evine. Gelelim sana. Lütfen, çalım at şu berbat hastalığa. Geliyorum de, atlat, kandır o hain azraili. Bizi bırakma...

Ama bizi bırakıp gittin Gürcan. Seni o deli gibi yağan yağmurda, çamurların içinde açılan çukura bıraktık. Beyaz kefenin hemencecik çamur oldu. Derken, ufak bedeninin üstüne topraklar atılmaya başladı.

Sanki buğulanmış bir camın ardından sana bakıyordum gözlerimden yaşlar yanaklarımdan aşağı süzülürken, yağmur yağdıkça yağıyor, ufak bedeninin sarılı olduğu beyaz kefen, yavaş yavaş toprakların altında kayboluyordu. Seni çamurdan bir çukura bırakıp Yüksel'in arabasına yürürken, sanki senin o gevrek kahkahalarını duyuyordum.

O muntazam bedenın çürümüştür artık. Mavi gözlerinin yerinde, iki siyah çukur vardır şimdilerde... Ama sen benim için hep güzel kalacaksın Gürcan.

En son Okan öldü. Pat diye gidiverdi kalpten... Hep kızardım sana "içme şu pis mereti bu kadar" derdim. Sen dudağının iki yanında oluşan uzun ve derin gamzelerini göstere göstere, bir sigara daha yakar,

"Hadi bi kahve daha yapsana" derdin. Ben sana kahveyi yapar, getirir, önüne koyardım. Ve de sen, o gün ki "otuz bilmem kaçınıcı" nescafeni içerdin. Sigarandan derin derin nefesler alarak...

Okan, o nefis deniz manzaralı çatı katında sana kahve yapmak, bambu masanın başında oturup o gün yaptığın çekimler ile ilgili anlattıklarını dinlemek güzeldi.

Sana takılmak güzeldi. Çok fazla değil haa... Yoksa alınıverirdin, çünkü duygu adamıydın sen. Senaryolar yazmak, film çekmek, gece gündüz didinmek sevdiğin şeylerdi. Ama en sevdiğin ise oğlundu. Yatağının hemen yanındaki kaloriferin üstünde dururdu Kaan'ın kocaman bir resmi... Kalktığında ilk, yatarken son baktığın oğlun olurdu.

Ne oğlun sana doyabildi, ne de sen ona... Yoksun artık Okan... Sesin hâlâ duruyor telesekreterimin bantlarında... Sen yoksun ama, binbir uğraşla yaptığın filmlerin hep var olacak. Anılarda hep yaşayacaksın Okan. Sen hep var olacaksın Okan Uysalar...

Ne oluyor benim sevgili arkadaşlarıma? Neden gidiyorlar bir bir geri gelmemecesine? Özlüyorum onları...

Fırat, lütfen ölme. Seni zaten özlüyorum. Ölürsen hiç dayanamam!

Umudumuz Yok Oldu...

Karaoğlan'ı çok seviyordum. "Mavi renk"e âşık olmuştum onun yüzünden. Evimin her yanı onun imzalı resimleri ile doluydu. Sabah uçağı ile Ankara'ya uçuyor, Karaoğlan'ın yanına gidiyor, halkın gösterdiği inanılmaz sevgi gösterilerini yaşıyor, onunla konuş-

yor, akşam İstanbul'a dönüp gazinodaki programıma yetişıyordum.

İnanıyordum ona. İnanıyordum söylediklerine... Herkes inanıyordu ona. Eski Adalet Partili pek çok eş, dost, tanıdık, arkadaş bile ona inanıyorlardı artık. Umudu olmuştu hemen herkesin. Bütün erkekler ma-vi gömlek giiyorlardı artık. Karaoğlan meydanları doldurup taşıyordu.

Sonra bir şeyler olmaya başladı ona. Giderek hırçınlaştı. Hırçınlık kaybettiriyor insana (Baykal da Büyük Kurultayda hırçınlığı ile kaybetmedi mi?). İşte o zamanlar sarsılmaya başladı Karaoğlan'a -Ecevit'e- olan inançlarım... CHP kaybetti sonunda... Umutlar söndü herkeste...

Yakinen bildiğim, saydığım Rahşan Ecevit'in, sonraları kurulan CHP doğrultusu DSP'nin başına geçmesi yanlıştı (Baykal'ın yanlış hesapla kendini SHP'de başkan adayı ilan etmesi gibi...)

Keşke inadı bıraksa bir yana Karaoğlan. DSP, SHP ile birleşse. Ecevit inat etmeyip, Erdal İnönü'nün uzattığı ile tutmalı...

Artık dünya değişiyor. İki büyük ülkenin başkanları el sıkışıyor artık. Onlar kararlar alabiliyorlar. Birbirlerini destekliyorlar. İki Almanya 45 yıl sonra birleşti. Ama aynı kandan gelen DSP ile SHP birleşemiyor. Bu hayli düşündürücü.

Almanya, şu anda dünyanın en güçlü, en kalabalık ülkelerinden biri konumunda. SHP-DSP birleşmesi gerçekleşse daha güçlü olacaklar. Ama sol muhalefet arasındaki uyuşmazlıklar, parti içi hizipler onları ne yazık ki güçsüzlüğe itiyor.

Bu şartlar altında "muhalefet görevlerini" bile tam anlamıyla yerine getiremiyorlar. Bahriye Üçok'un cenazesinde DYP Başkanı Süleyman Demirel, Meclis Başkanı Kaya Erdem ve SHP Başkanı Erdal İnönü'nün yan yana gelmeleri, birlikte yürümeleri "Laik-

lik" adına sevindiriciydi. Ecevit'in aralarında bulunmayışı geride kalan "umut kırıntılarını" da yok etti. Dilerim bir gün Ecevit, İnönü'nün dostluk çağrısını kabul eder.

Ecevit'in, CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'nün Genel Sekreterliğini yaptığı günlerde, "Siyasi bir şeyler" olmuş, Ecevit'in, İsmet İnönü ile arası açılmıştı. O zamandan beri sıcak bakmıyor Ecevit, baba İnönü'den sonra oğul İnönü'ye de...

Bir tek Bayrampaşa ile iş bitmiyor.

Ben sade bir vatandaşım. Ülkemi seviyorum. "Demokrasi" halkın fikirlerini özgürce ortaya çıkaran bir rejim değil mi? İşte çoğunluk gibi benim de düşüncem bu. Yani, yukarıda yazdıklarım.

Ne demişler, her koyun kendi bacağından asılır...

T.C. II. Cumhurbaşkanı...

İsmet İnönü Malatya'lı. Babaannem ve dedem de Malatya'nın iki ünlü ailesinden. Vaizoğulları ve Selaçoğulları... Nebioğulları da akrabaları... İsmet Paşa, kendi gibi Paşa olan dedemi tanıyor. Dedemin, tuğgeneralliğe terfisini kutlayan "İsmet İnönü" imzalı telgrafını, babamdan aldım. Ben saklıyorum.

Babam beni küçükken, birkaç kez İsmet Paşa'ya götürmüştü. İsmet Paşa kulağında meşhur işitme cihazı ile, beni kucaklayıp havalara atıp atıp tutmuştu. Pek bayılmıştım buna. Kendi paşa dedemi görmediğim için:

"Siz benim "rahmetli" paşa dedem misiniz?" deyi-vermiştim İsmet İnönü'ye.

Kahkahalarla gülmüştü benim bu saf, çocuk soruma.

"Kulağınızdan bir şey sarkıyor, o ne?" deyince de:
"Senin gibi cici kızları daha iyi duymak için" demişti.

Bir kere de babam beni Ulus gazetesine götürmüş, İnönü beni kucağına oturtmuş, ben kucağındayken kahvesini içmiş, bir yandan da odadakilerle konuşmuştu.

Aradan yıllar geçip bir sanatçı olduktan sonra, İnönü'nün önünde çok kereler şarkı söyledim. Hele benim "Aşk Nezlesi" şarkımı söylerken, şarkı arasında yaptığım 'suni hapsirıklara' pek gülerdi.

Biz Bahçelievler'de önce Çarşı, sonra Karakol durağında otururken, onlar -yani İnönü ailesi- Beşevler'deki iki katlı "Mebus" evlerinde otururlardı ve çok kereler, Mevhibe Hanımefendi, ben öğrenciyken, benim daha önceki duraktan bindiğim trolleybüse (elektrikli otobüs, artık o da kalktı...) binmiştik. Hatta bir kere sinde trolleybüs çok ani kalkmıştı da düşecek gibi olan Mevhibe Hanım'ın kolundan tutmuştum. "Sağol çocuğum" demişti bana. Minicik inci küpeleri ve şık türbanı ile, İnönü Savaşları Başkomutanı'nın, Türkiye'yi İkinci Dünya Harbi'ne sokmayan Devlet adamının, Malatya Milletvekili'nin, Başbakanın, T.C. II. Cumhurbaşkanı'nın eşi olmasına rağmen, sade bir vatandaş gibi trolleybüse binerdi Mevhibe İnönü... Ne mükemmellik... Ne alçakgönüllülük... Saygı duyulur ancak...

İnsanların Arasında Sokaklarda Dolaşmayı Seviyorum...

Ben, bu ülkenin sanatçısıyım. Ünlüyüm. Ama araba kullanmayı bilmediğimden, araba merakımın hiç olmayışından ve trafikten korktuğumdan daha önce de söz etmiştim. Taksi ile gezerim, dolaşırım, giderim, gelirim...

Ayrıca, halkın arasında dolaşmak çok keyif verir bana. Onların selamını alarak, selam vererek, gülümseyerek, bazen konuşarak sokakta dolaşmak mutlu ediyor beni. Onlar beni "ben" yaptı. Neden saklanayım ki onlardan?.. Gözümde daima kara gözlüklerim vardır. Ama, arkasına gizlenmek için takmam gözlüğümü, severim insanlarımı, gencini, yaşlısını...

Onlar da sever beni.

Fazla havalı, kibirli kişileri pek sevmiyor insanlar. Hatta hiç sevmiyor. İster "sanatçı", ister "politikaçı" olsun, kendine yakın olanları seviyor halk... Alçakgönüllü olanlara kalbinin kapısını açıyor... Bana "bu kapılar" hep açıldığı için mutluyum. Beni sevenler "çok" diye mutluyum. Sevmeyenlere de saygı duyuyorum.

Zevklerle-renkler, şarkılarla-şarkıcılar tartışılmaz.

Değil mi efendim?

✱

Fırat, bir gün Ankara'da oteldeki odamızın kapısı çalınmıştı. Sen açmıştın. Meslek sahibi koca koca insanlar, kadınlar, adamlar gelmişti. Benim tanışıp konuşmaya... Suit odanın banyosundan toparlanıp çıktım senin seslenmen üzerine... Tanıştık, konuştuk, gü-lüştük o insanlar ve ben. Aşağı salonda bir düğüne gelmişler. Bu otelde kalıyorum diye odama kadar zahmet edip çıkmışlar.

Nasıl sevmem bu insanları ben?

Onlar gittikten sonra:

"Ne çok seviyorlar seni. Ne güzel kaynaşıyorsun seni sevenlerle. Seninle gurur duyuyorum" demiştin bana, kocaman kollarıyla bana sarılıp, alnıma bir öpücük kondurmuşsun.

Odamızda yiyorduk yemeklerimizi çoğunlukla.

Ama bir gece otelin restoranında yan yana oturmuş, el ele tutuşup yemiştik yemeklerimizi... Sonra bir gece, Gaziosmanpaşa'daki İmage'da, mum ışıkları parlar-ken, şaraplarımızı tokuşturmuştuk. Bana bakışların-
daki sıcaklığı unutmadım Fırat. Dokunuşlarını da unutamadım. Sen, Esmeray'ın eski bir şarkısının söz-
lerini çok sevdiğini söylemiş "Unutma Beni" demiştin, şarkının adı gibi. Sözünü tuttum. "Unutamadım" Fı-
rat.

Ama yaşam ikimiz için de sürüyor...

Akıllı İtalyan ve Zavallı Küçük Kız'ın Masalı

Kadın uzun boylu bir İtalyan. Evlenmiş. Anlaşa-
mamış. Methini duyduğu Türkiye'ye gelmiş. Bakmış,
bir kısım insan çok zengin, çok iyi yaşıyor, geziyor, to-
zuyor, seyahatlere çıkıyor, yatları, katları, atları, yalı-
ları, villaları var. Bu durum pek hoşuna gitmiş İtal-
yan'ın. Türkiye'de -İstanbulda- kalmanın yollarını ara-
mış.

Hemen başlamış iş aramaya. Bu arada çevre edin-
miş. Evli ve ünlü biriyle tanışmış. Avrupalara gitmiş-
ler, birlikte olmaya başlamışlar. Sonunda, çok varlıklı
başka birinin yanına sekreter olarak girmiş akıllı İtal-
yan. Derken bu sefer, evin bekâr olan beyiyle işi pişir-
miş.

Gel zaman git zaman, şayet bir Türkle evlenirse
Türkiye'ye daha rahat kapak atabileceğini düşünmüş.
Zengin ve bekâr olan patronu, kadını başından sav-
mak için hemen harekete geçmiş ve temiz kalpli bir
genç adam ile evlendirivermiş İtalyan kadını.

İlk günlerde her şey iyiymiş. Ama, "Mussolini ka-
nı" taşıyan bu İtalyan kadın "faşistçe" davranışlarda
bulunmaya başlamış.

Yaşı geçkince olduğu ve adamı eve daha iyi bağla-

yabilmek düşünceli ile bir an önce çocuk istemiş. Genç koca:

"Benim çocuğum var, artık yeniden baba olmak için yaşıma biraz geç," diye karşı çıkmışsa da İtalyan kadın, kuralları hep kendisi koyan katı bir komutan edasıyla, çocuk "yapılacağına" karar vermiş. Karar kendi denetiminden "olur" almış ve hamile kalmış sonunda!

Çocuk doğmuş. Çocuk, iki ülkenin, bu iki uyum sağlayamayan insanın arasında, hangi ülkenin dilini konuşsun, hangi âdetlerle büyüsün karmaşası içinde; bebeklikten çıkmaya başladığı bir vakitte; annesi, yılda birkaç kez gittiği yurtdışı gezilerine yine çıkmış. Annesi onu, İtalya'da anneannesine bırakmış ve başka ülkeye gitmiş.

Şans bu ya kadını, kocasının bir Türk arkadaşı, kadının Türkiye'ye ilk geldiğinde flört ettiği yaşlı ve zengin adam ile bir mağazada görmüş. Türkiye'ye döndüğünde hemen genç kocaya yetiştirivermiş. Koca önce inanmak istememiş ama sonunda gerçek ortaya çıkmış. Boşanmışlar.

Yazık! Şimdi o küçük kıza ne oldu? Babasını görmeden, annesinin yanında "cici babalarla" büyümeye alışıyor. Babası da "cici annelerle"...

Yazık, küçük kız sana..."

Doğurmak Çözüm Değil...

Çocuk, evli çiftleri birbirine bağlar, yuvayı sağlamlaştırır derler. Buna hiç inanmam. Çocuk, mutlaka harika bir olay. Ama harikalığı yanında, iki insanın arasına giriyor ve minik -egoist- davranışları, kaprisleri ile onları parmağında oynatıyor. Anne, onun isteklerini yapmaya koşuşurken, baba, yalnız kaldığını, artık ilgi görmediğini hissetmeye başlıyor.

Bir süre sonra karısında, eskiden kokladığı o mis

gibi kokular, yerini kızartma kokularına, fonda çalan romantik müzik, yerini çocuk feryatlarına bırakmaya başlayınca, baba, ufaktan ufaktan önce eve biraz geç gelmeye, sonra iyice geç gelmeye, bazense hiç gelmeye başlıyor.

Artık kendine hiç bakmayan, coşkusuz, kocasına olan heyecanını yitirmiş; vücudu deforme olmuş, seks yapmayı angarya sayan; yatakta her işi kocasına bırakan, şikâyetçi, yüzü hiç gülmeyen bir kadın yerine, ona canlılık veren, kendisi cici, ama yatakta orospu, mis gibi kokan, bakımlı bir kadını kucaklamayı tercih ediyor (Bu arada kadınların hepsine yüklenmiş olmayayım. Beyler de evlendikten sonra genellikle kendilerini salveriyorlar. Sözümün ucu size de geliyor).

Aileler, kadına baskı yapıyorlar:

"Doğur bir tane daha da bak seni bırakabilir mi?"

Ahh, ahh!... Ne gaflet!... Çocuk doğuyor ama sonunda yine boşanma oluyor. İki çocuk, üç çocuk erkeği tutamıyor. Ya da boşanmıyor ama, başkası ile yaşama-ya başlıyor adam. Hadii, bu sefer takipler, kovalamalar, bastırmalar derken, beraberlik "iğrenç" hale geliyor. Mahkemede adamın:

"Mutsuzum hâkim bey, anlaşıyoruz, onu artık eskisi gibi sevmiyorum, ayrılmak istiyorum" demesine karşın, "bazı" kadınlar yaşanan bütün çirkinliklere rağmen:

"Ben kocamı seviyorum hâkim bey, yuvamı bozmaya niyetim yok. Malı mülkü başka kadınlara yedirtmem. Boşanmıyorum hâkim bey" diyebilecek kadar, kendilerini küçültebiliyorlar.

Bu ortamda büyüyen çocuktan ne hayır gelir? Kimseye güveni, inancı da kalmaz çocuğun bu itiş kakış arasında.

Oysa biten duygular, birbirinden kopan bedenler, ayrılan fikirler, kalmayan saygı sonucu çiftler, dostça boşansalar, çocuklar daha mutlu olacak. Arkadaş gibi

davranan anne-babalarını gördükçe, daha rahatlayacaklardır.

"Yok, hayır. İlle de azap çeksin" diyor birçokları. Ve sonuçta "kocasını kendine bağlar" düşüncesi ile yaptıkları çocuklara yazık oluyor.

Oysa çocuklar mutlu olmalı.

Doğacak bebekler, acıyorum sizlere... Yaşayan çocuklar, sizleri çok seviyorum...

Okumaya Vaktim Yok Diyen Kabul Etmiyorum...

Çocukken, babam yılbaşı, bayram, doğum günü gibi zamanlarda genellikle kitap armağan ederdi bana... O kitapların bazılarını hatırlayabiliyorum: Don Kişot, Küçük Prens, Binbir Gece Masalları, Pamuk Prenses, Uzay Âlemi, Yeryüzü Gökyüzü, Keşifler ve İcatlar, Boyacının Penguenleri, Radyofonik Skeçler, Türkçe-İngilizce Lugatlar, ansiklopediler ve bir de Kur'an...

Kitapların ilk sayfalarına özendirici sözler yazardı babam. Önce "ince" kitaplar, "resimli" ansiklopediler almış, sonra kitapları kalınlaştırmıştı.

O zamanlardan beri, hep okurum. Okulda da derslerime rağmen, kitap okumaya hep zaman ayırırdım. Ve yıllar sonra, kitap okuma alışkanlığım, yaşamımın "su içmek gibi" önemli bir parçası oldu. Gece yatarken, uçakta, deniz otobüsünde, otelde, havaalanında, plajda, havuz kenarında hep okur oldum.

Çok okumak, insanın algılama yetisine sürat kazandırıyor. Bilgisini genişletiyor. Dünya penceresini sonuna kadar açıyor. Çok okudukça, hem daha süratli okuma, hem de konuşma yeteneği daha artıyor insanın. Kelime haznesi genişliyor. Tabii ben de okudum Red Kit, Fatoş, Zagor, Süperman hâlâ da okurum. Ama "asıl okumak" bu değil. Kafama bir şey takılsa üşenmem, atlasa, lugat ya da ansiklopediye kalkar ba-

karım. Her şeyin doğrusunu öğrenmeye çalışırım.

Ev işinden okumaya vakit yok diyen arkadaşlarıma katılmıyorum. Hatta kızıyorum onlara. Kâğıt oynamaya, çaya gitmeye, yün örmeye vs. gibi şeylere zaman ayırıyorlar da onlardan kısıntı yapıp okumaya neden zaman ayıramıyorlar.

Tanrım, gözümü benden alma. Okumaktan uzak etme beni.

Kitap satın alırken ve kitap okurken içim sevinç doluyor...

Herkes Kendi Yaşam Biçimini Seçmeli...

Benim pek çok homoseksüel ya da biseksüel arkadaşım var. Bir de lezbiyen ilişki içinde olup karı-koca gibi mutlu yaşayan, çok sevdiğim iki arkadaşım var.

Hiçbiri beni rahatsız etmiyor. Beni rahatsız etmedikten sonra da onların seçtikleri yaşam biçiminden bana ne, öyle değil mi?

Bütün bu arkadaşlarım, kültürlü insanlardır. Çok iyi aileleri vardır, onları da tanımışımdır bazen. Çocuklarını seven, onların yaşam biçimine saygı duyan, çocuklarını olduğu gibi kabul eden aileler... Hem niye karışsınlar ki? Çocukları öyle mutlu çünkü... Benim bu arkadaşlarımdan hepsi, toplumda yeri olan, mesleki kariyerleri olan kişiler. Başarılılar. Çok iyi arkadaşlar, dostlar, dertdaşlar, neşeliler, tertemizler, tertipliler.

İçlerinde evlenip boşanmış olanlar da var, nişanlanıp ayrılmış olanlar da...

Artık yeni yaşam biçimlerini seçmişler. Birlikte paylaştıkları tertemiz, zevkle döşenmiş, evlerinde, yıllardır mutlu yaşıyorlar birlikte (Normal evlilikleri olsa boşanmışlardı bile).

Tabii, benim bu bahsettiğim kişiler, toplumda saygının yerleri olan, kimseye rahatsızlık vermeyen, güzel

giyimli, davranışları dikkatli, kaliteli kişiler. Mesleklerinde başarılı olmuş, kendilerini kanıtlamış, topluma kabul ettirmiş kişiler...

Bir de kadın arkadaşım vardı, kocasından boşanmış. Mesleği olan. Çok mutsuz bir evlilik yaşamıştı. Şimdi yıllardır bir evi paylaştığı kadın arkadaşı ile çok mutlu. Her şeyleri ortak. Evleri, eşyaları, bütçeleri... On yılı çoktaan gerilerde bıraktılar bile...

Ben bu arkadaşlarımı çok seviyorum. Onların mesleki başarıları ile daima gurur duyuyorum. Ve onlarla birlikte yemeğe, gezmeye, tiyatroya, seyahatlere gitmekten çok hoşlanıyorum.

Benim bu "değişik yaşam biçimi" seçmiş arkadaşlarım, iyidir.

Ama bu duygularım, bayağı davranışlı, adi, çirkef, topluma rahatsızlık veren, kültürsüz, kalitesiz olanları için hiç de geçerli değil. Öylelerine ancak acıyorum. Toplumun, kendilerini dışlayan davranışlarına bir son verseler kendileri de daha mutlu olacaklar. Ama onlar düzensiz bir düzenle yaşamakta ısrar ediyorlar.

Toplum ve insanlık adına, ne yazık...

Çiçek Hırsızlığı Yapıyorum...

Çalınan Çiçek Tutarmış Çünkü...

Çiçeklerinizi benden koruyunuz. Kaşla göz arasında bir dal koparıveririm ya da tümünü götürürüm, haberiniz olsun. Babaanneciğim ben küçükken "Çalınan çiçek daha çabuk tutar" derdi. Pek çok kişiden de duymuşumdur bu sözü.

Çiçeklere çıldırıyorum.

Bir otele gittiğimde bahçıvanlarla hemen ahbap oluyorum. Onlardan tohum isterim. Dalma ile tutan çiçeklerden koparıp vermelerini rica ederim.

Gittiğim misafirlikte, seyahatte (araba ile gidiyorsa tabii), çiçekli bir yer görünce arabayı hemen dur-

durtur tohum toplamaya başlarım. Bu tohumları baharda, balkonumdaki bir yığın toprağıımı havalandırdığım saksılarıma eker, sabırla sular; yeşermeye başlayınca onlarla konuşurum, öperim... Yeni yaprakları... Goncaları...

"Green Thumb" -yani yeşil parmak- denir benim gibisine. Ne diksem, ne eksem tutar.

Birkaç yaz önce Marmaris'te Lidya otelde kalıyordum. Kolejli arkadaşım Fethi'nin babasının oteli. Her yeri rengârenk çiçeklerle dolu olan otelde bahçeyi gezilir, tohum toplarım her yerde yaptığım gibi...

Otelin sahibi Mustafa Amca çiçeklerine pek düşkündür. Bir gün Mustafa Amca ile konuşurken:

"Mustafa Amca iddia ederim ki, ben senin bahçenden çiçek çalarım, haberin bile olmaz" dedim. Güldü:

"İmkânsız bir şey bu. Otelimin bahçesinden bir tek çiçek bile dışarıya çıkamaz." dedi inançlı bir şekilde. "Öyle mi Mustafa Delivelî? Peki o zaman" dedim kendi kendime. Ufak bir zakkum ağacını gözüme kestirdim. Evet "ağaç"... Otelden ayrılmadan bir gece önce, geceyarısının çoktan geçtiği bir saatte, önceden mimlediğim zakkum ağacını, toprağıını sopalarla kazarak çıkarttım.

Naylonlara sarıp sarmaladım. Ağacın köküne ıslak pamuk doladım. Hırkamı da üzerine sardım sarmaladım. Ertesi gün, Mustafa amca ile vedalaşırken kucağımdaki acayip paketin anlaşılmamasına olanca gayretimle dikkat ettim.

Yakalayamadı beni Mustafa Amca, küçük ağacını çaldığıımı ertesi yaz Marmaris'e gittiğimde söyledim ona. Şaşırdı. "Yapma yahu" dedi. Çok güldü.

Şimdi o ağaç balkonumda... Büyüdü... Pembe pembe çiçekler açıyor bana.

Bir gece de Perihan Savaş ve Yılmaz Zafer arkadaşlarımla Sarıyer'e yemek yemeğe gitmiştik. Resto-

ran kalabalık, her yer saksı dolu. Saksılar adeta beni çağırıyor. Perihan'a:

"Bana bak, ben şu çiçeklere bayıldım. Birini alamaz mıyız?" deyince Yılmaz:

"Yahu etraf kalabalık. Neremize sokarız koca saksıyı?" dedi. Ama ben kararlıydım. Derken bizimle aynı masada oturan dostlardan biri, işi kısa kesti. Ve hooop... Çiçeğin yapraklarına yapıştığı gibi, kökündeki topraklarla beraber, kocaman çantasının içine sokuverdi saksının içindeki renkli yapraklı çiçeği. Çok güldük, restoran sahibi, bizi kapıda "Şeref verdiniz. Yine bekleriz" diye uğurlarken... O renkli yapraklı çiçek evimde şimdi... Bana yapraklar açıyor.

Sahnedeki sanatçının kafasından aşağı yolunup yolunup atılan gül yaprakları, beni deli ediyor. Çileden çıkarıyor. Saçlarımızın, elbisemizin içine girdiği gibi, insanın şarkı söylerken ağzının içine de giriyor. Üstelik yapraklara basıp, kayıp düşme tehlikesi de cabası. Gönül Yazar'ın kolu kırılmıştı bu yolunmuş yapraklar yüzünden.

Çiçekleri yolup, kafadan aşağı dökmek, ne biçim bir sevgidir? Daha doğrusu sevgisizliktir!...

Çiçekler saksıda güzeldir. Çiçekler bahçede, vazoda güzeldir.

Evimin neşesi, gönlüme huzur veren o güzelim çiçekler.

Fırat Marmaris'te, bir gün Martı Otel'in restoranından diskosuna giderken, kocaman kırmızı bir çiçeği koparıp, saçıma takmıştın:

"Saçında daha güzel duruyor" diyerek... O kırmızı

çiçeği kurutmuştum. Hâlâ saklıyorum. Resimlerini, diş fırçasını, mavi nestcafe bardağını, "Tam benim elime göre" dediğin kocaman whisky bardağını, iki çift çorabını, saç fırçasını, burun damlanı, Dunhill sigara paketini sakladığım çekmecedeki saklıyorum, o kurumuş kırmızı çiçeği...

Ama hayat sürüyor Fırat.
Yeni bir sevgi var artık hayatımda...
Özgür ama saygın bir birliktelik...
İkimiz de "bekâsız".
İkimizin de kendi evleri var.
İkimiz bir arada olmaktan çok zevk alıyoruz.
Dostuz. Arkadaşız. Sevgiliyiz. Cinselliğimiz.
Belki bir gün biteriz ama...
"Şimdi varız". Ve güzeliz...

Bazı güzel şeyler gibi, bu kitabı yazma işim de biraz sonra bitecek. Güncelerime notlar yazmaya devam edeceğim. Ölmez sağ kalırsam 1990 ajandam bitecek, yeni bir 1991 ajandasına yazmaya başlayacağım.

Sevinçler, başarılar, hüznler, yeni umutlar, kırılganlıklar, yeni ayrılıklar yine yer alacak ajandamın günlük bölümlerinde. Gidilecek yerler, davetler, kokteyller, dernek toplantıları, yönetim kurulu toplantıları, prova günlerim, tiyatro oyunlarım, stüdyo kayıtları, konser günleri, tiyatro galaları, seyahat günleri, panel tarihleri, röportajlar, TV çekimleri, kabare çalışmaları yine not edilecek bilmem hangi ayın, bilmem hangi gününe...

Ve ben, başka bir kitabın sayfalarına dalmaya

başlayacağım. Yeni yeni sayfalar yazacağım. Sağ elimin orta parmağındaki nasır yine büyüyecek... Yepyeni *ben*'ler tanıyacaksınız, o başka başka sayfalarda. Bambaşka olacak o sayfalar...

Ayrılık vakti geldi artık. Son sözleri, mektup bitirmeyi ve *son*'ları hiç sevmem, ama çaresizce yaşarım ben de herkes gibi...

THE END...

Yok, bu olmadı! Yabancı filmlerin finalinde yazar bu.

BİTTİ...

??... I-IH! Sevmedim. Bitmedi ki...

SON....

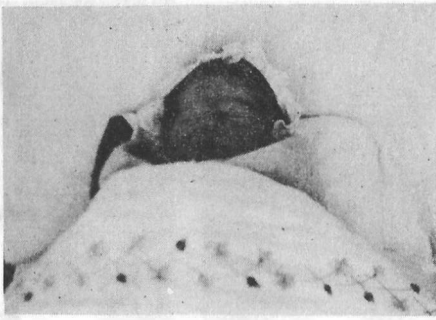
Galiba daha iyi...

Bu kitabın SON'u... ya da bir başka deyişle: "Yeni Bir Başlangıç"

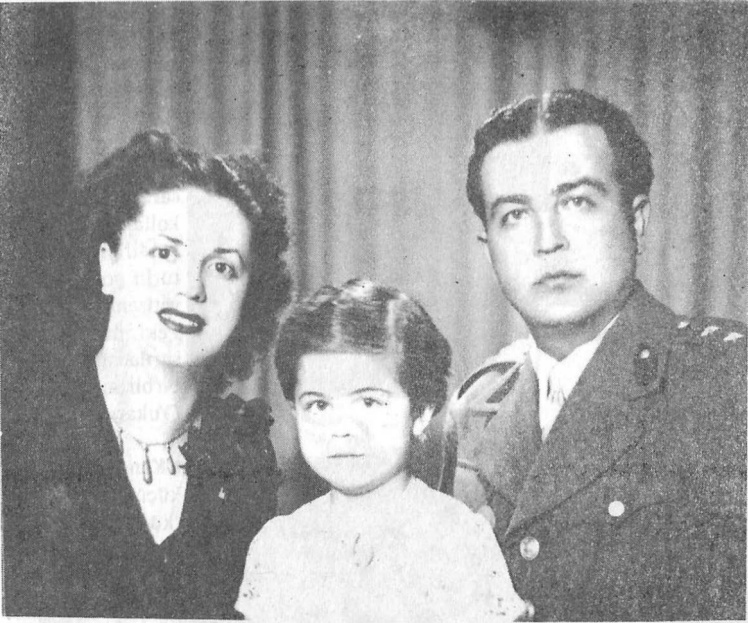
Ellerim uzanıyor size doğru...

Tutunuz... Dostça... Haydi...

Füsun ÖNAL
Ekim 1990

“E bebeğim eee, eee..”

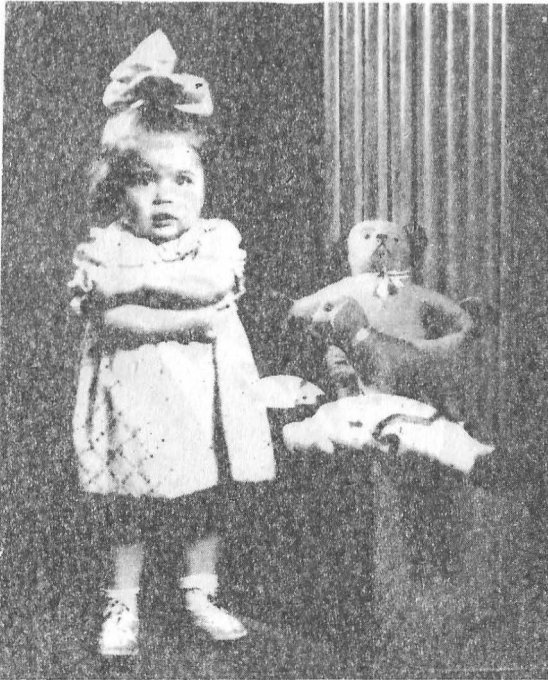
“Güzel annem, alımlı şık annem, subay üniforması içinde yakışıklı babam ve Kadıköy’lü minik Füsün..”

“Anneannem
başını dik tutmuş,
kocasını boşamış,
kendini daha fazla
ezdirmemişti!”
(Üstte solda)

“Babaanneme
sarılmak için
kollarımı
kaldırıyorum, bir
türlü gökyüzüne
yetişemiyorum.
Peki, nasıl
sarılacağız artık
birbirimize.”
(Yukarıda sağda)

“Kendi
küçüklüğüm bana,
'küçük
kardeşimmiş' gibi
gelir. Kardeşim
olmadığı için
böyle hissedirim
herhalde...”
(Yanda)

“Annemin diktiği, çok cici, çok şık elbiselerim, kat kat dantel jüponlarım ile
tair bir süslü hanımefendiydim.”

“Babam Ankara’ya tayin olmuştu. Ben ‘tayin’ ne demek pek anlamadığımdan İstanbul’dan Ankara’ya pek eğlenerek gitmiştim.”

“Benim sanat aşkıma ve sahne tutkuma ılımlı baktığın, bana destek olduğun için sağol babacığım. Seni seviyorum.”

“Küçük teyzem Nesrin’in (en sağda) ölüsünü ben yıkadım. Ahrar eniştem (en solda) annem ve babamla ne kadar da mutlular.”

"Aylarca sözlü gezmiş babamla annem... Anneannem, önde oturan babaannem, Müeyyed dayımız ve Leyla yengemiz 'söz kesildiği' gece..."

"Amcam, dayım, annem-babam, dedem (önde) solda anneannem sağda babaannem 'nişan' töreninde. Yıllarca nişan yüzüklerini sağ ellerinde taşımışlar."

"Annem-babam nikahlandıktan sonra... Uzun süre 'nikahlı' kalmışlar."

"Annem-babam, nihayet düğün yapıp evlenmişler... Amma da sabırlı gençlermiş!"

“Ve... Yeni bir resim... Annem Fikret Önal ve babam Mennan Önal benim çektiğim bir fotoğraflar... İkisi de her zaman genç ve güzel olmayı biliyorlar. Onları çok seviyorum.”

“Fusun, Kemal Eroğlu, Gençlik Akordeon Birliği ile bir konserde..”

“Fusun, piyano resitalinde L. Van Beethoven’in ‘Ayışığı’ sonatını çalıyor.”

“Ankara Koleji’nden mezun oluyorum... Sevil ve Sıdika ile... Sonraki yıllar Sıdika ve ben boşandık. Sevil’in evliliği sürüyor..”

“Babamın babası paşa dedem Nurettin Önal. Askeri Veteriner Tatbikat Okulu komutanı.”

“Paşa babam... Anneannemin babası Ali Rıza Paşa... Yemen’de savaşmış.”

“Annemin yengesi Belkıs Hanım, kocası Harp Okulu Komutanı olan büyük dayım General Hamit Doğruer ile Türkiye II’nci Cumhurbaşkanı İsmet İnönü bir davette...”

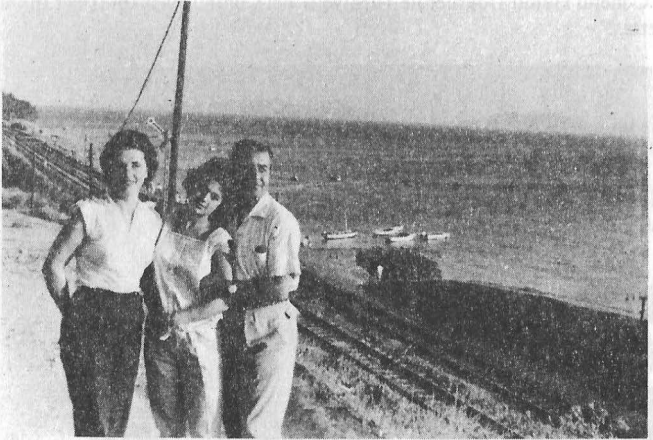
“Cevdet eniştem, Madrid Büyükelçiliği Müsteşarı iken General Franco ile...”

“Adnan amcam bu resimdeki yaşımda ölmüş. Onu hiç tanımadığım halde çok çok severim ve neden yaşamadı, neredi onu tanıyamadım diye ağlarım. Güzel gözlü amcam, rahat uyu...”

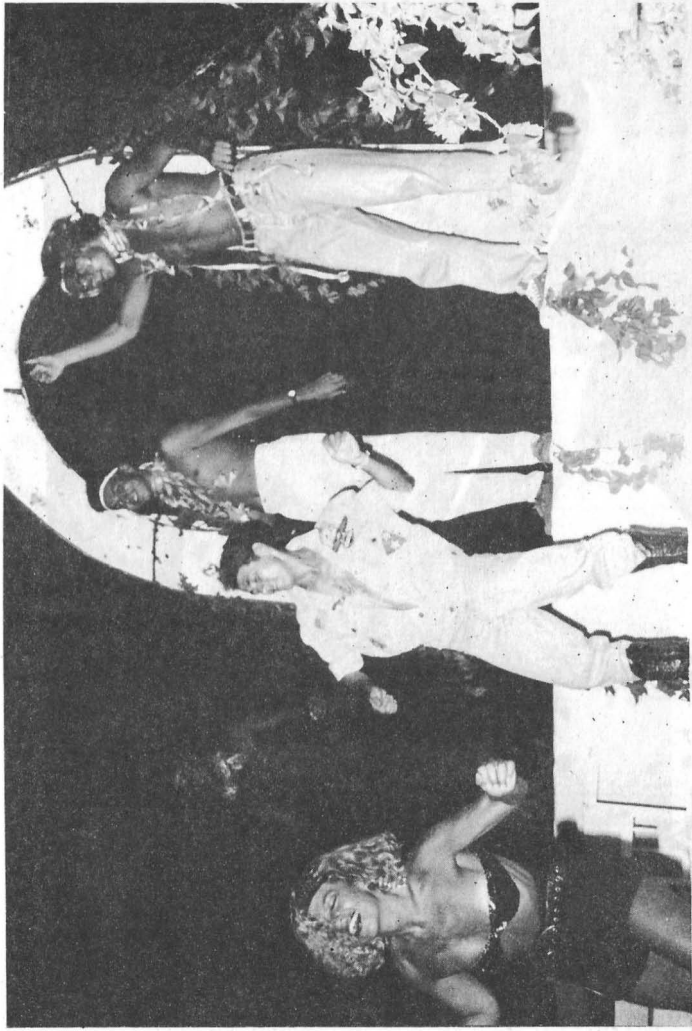
“Piraye teyzem... Sanki Tarzan'ın Jane'i... Nejat eniştem ona âşıktı. Artık teyzem yalnız. O bütün dünyayı defalarca gezdiği sevdiği kocası, artık bu dünyada değil.”

“Kadıköy... Doğduğum yer... Şimdi çok değişti. Çirkın, kocaman beton binalar, uzaayıp giden tren raylarının kenarına azrail gibi dikildiler. Kadıköy... Benim köyüm... Artık onu tanıyamıyorum. Annem, ben, babam... Doğduğumuz şehrin bozulmadığı yıllarda...”

“Müzik, yazmak ve tiyatro tekstlerini okumak... İşte benim hayatım...”

“Konserlerimde iki saat boyunca dur durak bilmeden şarkı söyler, dans ederim.

Şarkı aralarındaki mini-sohbetlerim de meşhurdur hani.”

“Ne mutlu bana. Gençler beni her zaman severler. Onlarla çabucak kaynaşırım. Ayrıca, şimdiki gençlerin ‘kişiliklerine’ hayranım. Onları seviyorum.”

“Beni ‘her
zaman seven’
genç hayranlarımla...
Ben de onları
‘her zaman’
seviyorum...”

“İlk eşim müzisyen
Atilla Özdemiroğlu ile
‘rüya balayı’mıza
çıkmadan önce...”

“İkinci eşim film yönetmeni Tunç Başaran ile... Onun başarıları, beni hâlâ gururlandırır.”

“Küçük büyük adam Altun Erbulak, Füsun Erbulak ve Nevra Serezli’yi tanıdığım ilk şarkıcılık yıllarımda...”

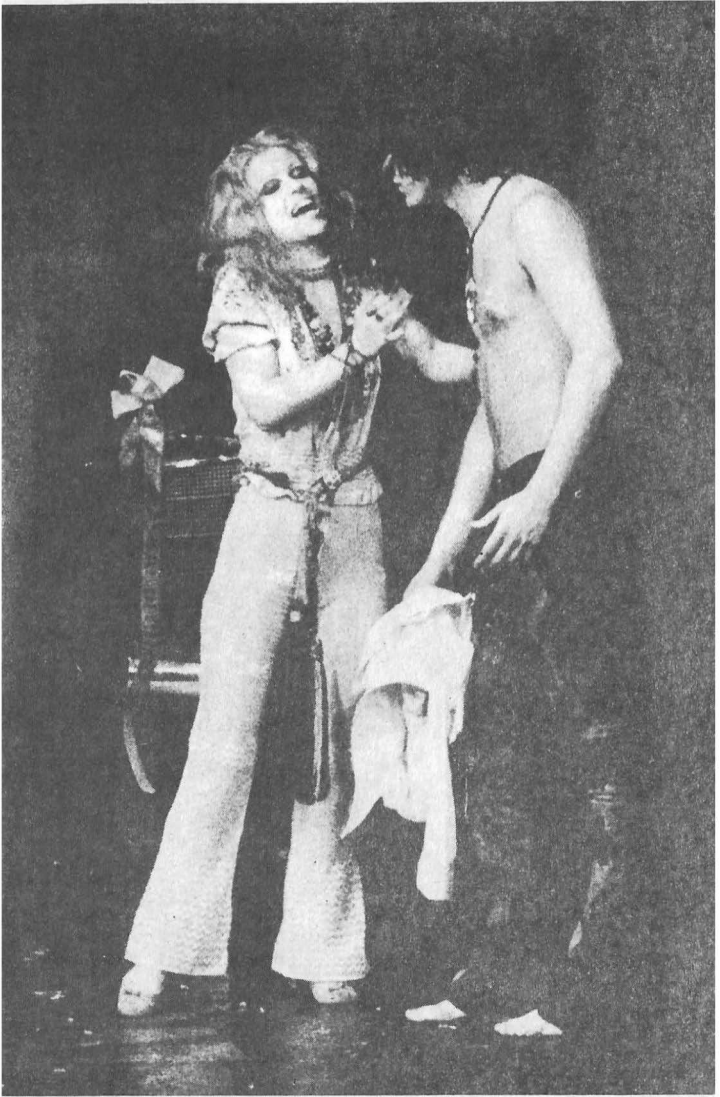
"Hadi ile Nisa Serezli'nin Fransızca'dan çevirisini yaptığı 'Maç' oyununda... İki kişilik, çok tempolu bir oyundu..."

"Haldun Dormen'in TV için yönettiği 'Lüküs Hayat' operetinde Münir Özkul ile... Kadro müthişti. Yıllar önce, Şevkiye May'ın oynadığı rolü üstlenmişim. TRT bu filmin bantını maalesef silmiş!"

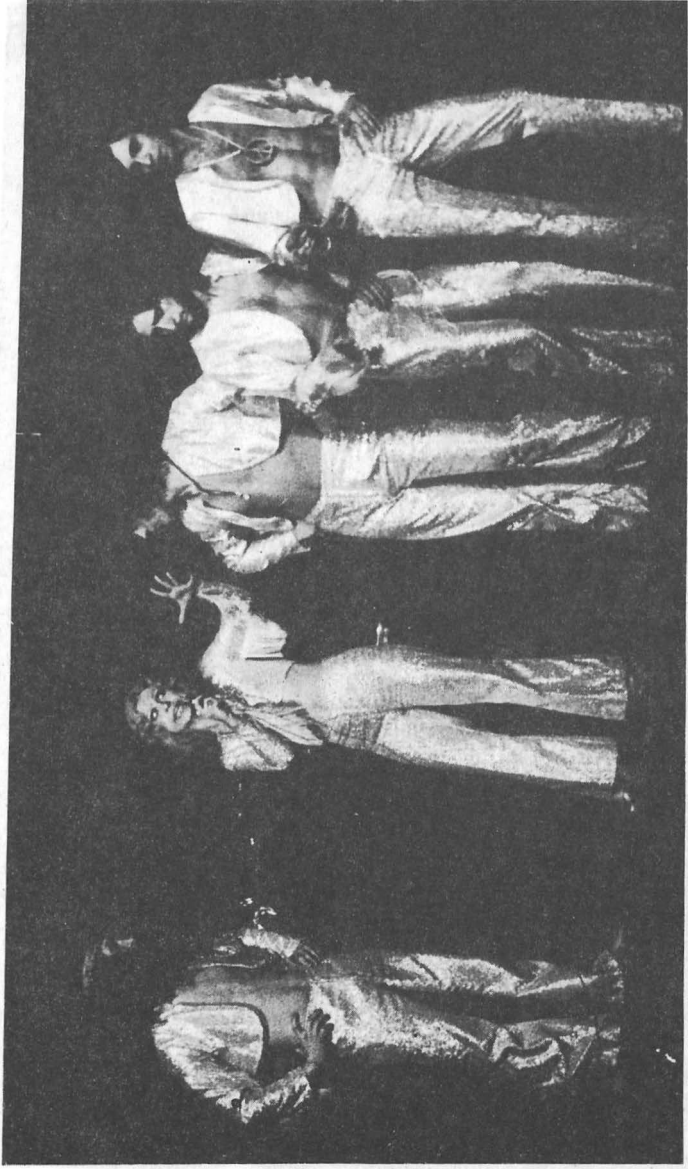
"Yeşilçam filmlerinde de oynadım. İşte Zeki Alasya ve Öztürk Serengil'le bir filmde... Film komedi ve ben 'şarkıcı kız' rolündeyim."

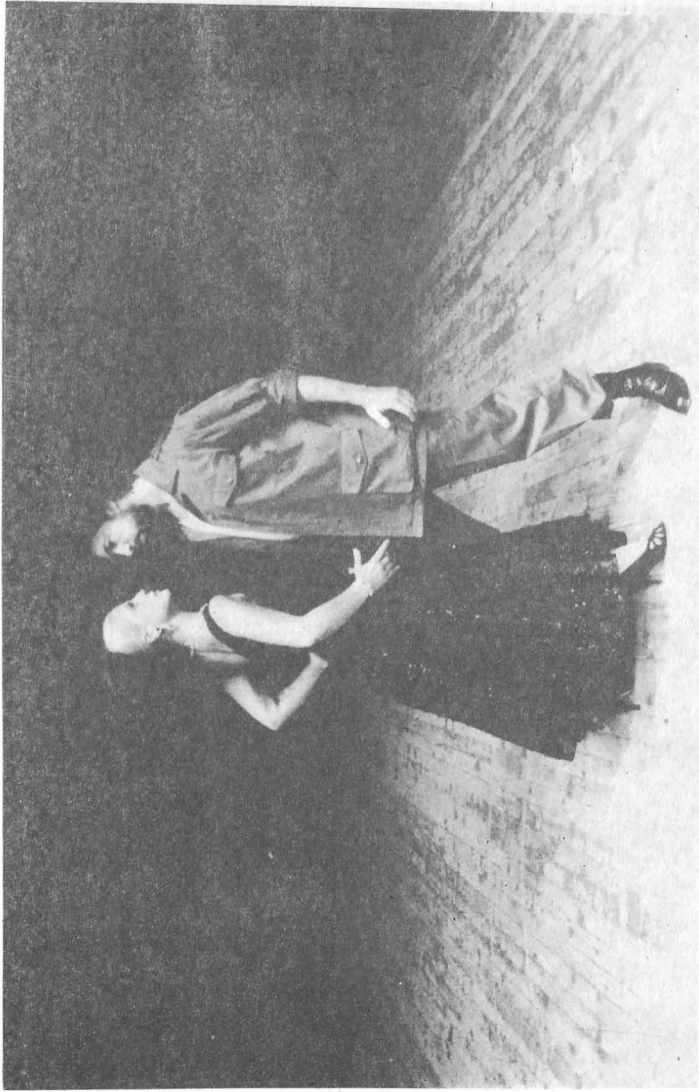
“Engin Cezzar’ın yönettiği dünyaca ünlü ‘Hair - Saç’ müzikalinde Neco ile. Başrolde Sheila’yı oynuyorum.”

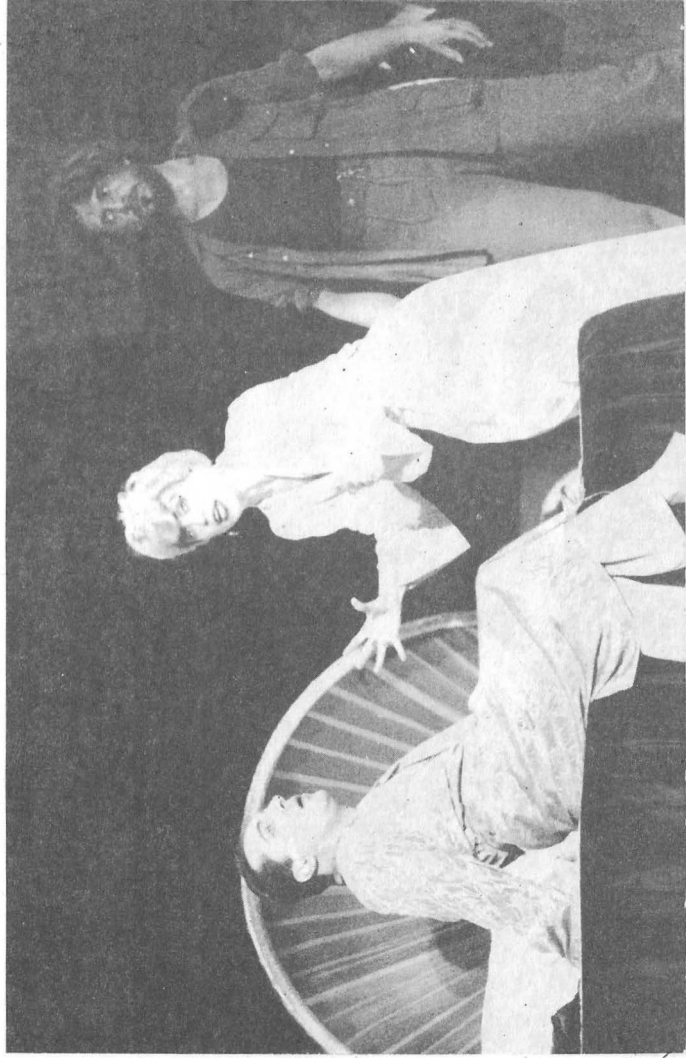
“Haldun Dormen’in yönettiği *‘Kelebekler Özgürdür’* oyununda Hadi Çaman ile... Bin oyuna yakın oynadık. Ne acıdır ki oyuna sahnesizlik yüzünden son vermek zorunda kaldık. ‘Salon sorunu’ Türk Tiyatrosu için kanayan bir yara olmaya devam ediyor. Oysa iki binli yıllara yaklaşıyoruz!”

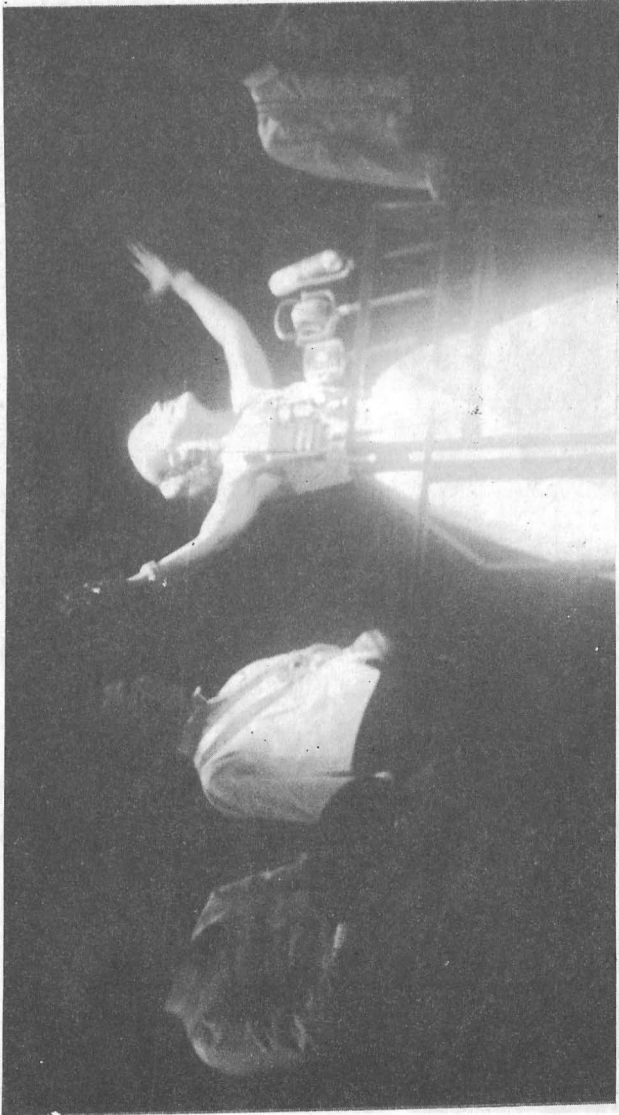
“Müzik - dans - tiyatro... Tam bana göre..”

“Cihan Ünal ile ‘Evita’ müzikalinin provalarında...”

“... Hiç oynar mıydım ateşle? İnanmasaydım, bütün kalbimle ben, zaferimize...” Evita’dan.
Suat Arıkan ve Neco ile...

“EVİTA... Beş ay boyunca gece-gündüz emek verdiğim... Amerikalı yönetmen Ken Urmston'un seçtiği Evita namzeti idim. Bununla her zaman gurur duyacağım.”

“... Arjantin ağlama bana.

Ben seni hiç bırakmadım...” Evita'dan

“Aydın ve Rauf Denktaş ile.
Ben böyle alçakgönüllü bir
Cumhurbaşkanı ve ailesi
görmedim. Onlar benim
manevi annem ve babam...”

“Çağlayangil önemlidir. Siya-
setten ayrılmış gibi görünse
de, bu müthiş hariciyeci siyasi
yaşamın parlak yıldızı olarak
hatırlanacaktır.”

“Ülkemin III.
Cumhurbaşkanı ile
çaylarımızı içe-
ren, düşündüm,
yüz yaşını geçmişti
ama pırıl pırıl bir
belleği vardı.”

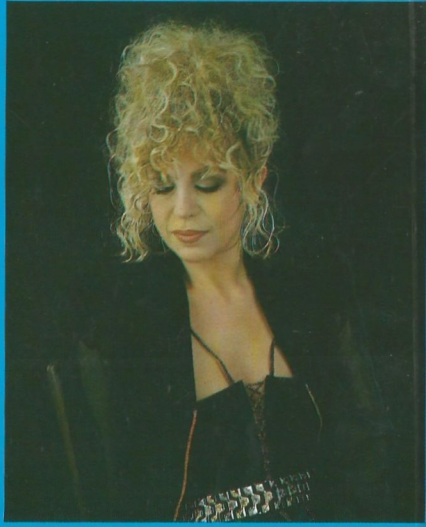
“Ünlü işadamı Sakıp Sabancı sanat ve sanatçı dostudur. 4 eserimi satın almış-
tı. ‘Konuşan Fotoğraflar’ adını verdiğim sergimde birlikte sıcak bir sohbet anın-
dayız... Bu sergi, Türkiye’nin çeşitli kentlerinde 12 kez tekrarlandı.”

Füsun Önal

Hayatı Denedim

4. baskı

Ben, meslek sahibi, hiç çocuklu, iki kez dul, bir kedili, çok çiçekli, şimdilerde bekâr bir kadını. Yani, toplumun çağırışı ile "dul"um (!) Hem sevdim, hem de sevdildim. Hem de kaç kereler... Acıyı da, hüznü de, kederi de tattım. Hiç aç kalmadım. Sağlıklıyım. Enerjiğim. Üretkenim. Çalışkanım. Duygusalım. Becerikliyim. Yaratıcıyım. Sanatçıyım. Tiyatrocuym. Şarkıcıyım. Fotoğrafçıyım. Söz yazarıyım. Ev kadınıyım. Neşeliyim. Hoşum. Matrağım. Vejetaryenim. Gırgırım. Sevgiliyim. Dişiyim. Dürüstüm. Mutluyum... Çünkü kadını. Ama.. Mutsuzum. Çünkü: Niye şimdi her şeyin bedeli iki bacak arasında? Neden kadınlar yalnızca doğurmak için? Neden kadınlar bu yüzyılda erkeğinden hâlâ dayak yiyor? Neden kadınlar güçsüzmüş? Bunu kim demiş? Sevgisini ve coşkusunu yaşamak isteyen kadınlar neden orospuymuş? Dulların yaşamı niye kısıtlı olmalıymış? Neden yalnız yaşayan kadınlar kötüymüş?

Kadını... İşte bunlar yüzünden de mutsuzum...

ISBN 975-10-0495-0

9 789751 004956 >